דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסד ועורך ראשון ברל כצנלסון ז"ל
באחד עם [illegible]

היום בדבר
- עימות: יעקב חזן והשר צור בוויכוח עם הרבנים לווינגר ובן־נון על פירוש הציונות, מיוחד ל„דבר"
- איפה הוא היום, מוטי אשכנזי מתנועת המחאה 1974
- גיטו וארשה, מה שלא פורסם מדברי „אנטק" צוקרמן
- חנה זמר, דני רובינשטיין, חגי אשד, שלמה גינוסר, טלי זליגר, יעל פישביין

מזג האויר
מעונן חלקית עד בהיר.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 12־22, תל־אביב: 18־27, חיפה: 17־28, רמת־הגולן: 12־24, נהריה: 17־27, צפת: 12־21, טבריה: 16־29, נצרת: 17־25, עפולה 14־28, שומרון: 13־24, לוד: 16־27, יריחו: 17־32, עזה 18־26, באר־שבע: 12־27, אילת: 20־34.

יום ראשון, ט' בתשרי תשמ"ז, 12 באוקטובר 1986 ● גליון 18935
היום 14 עמודים ● המחיר 75 אג', באילת 65 אג'

שתי קבוצות עבודה משותפות מקדמות המו"מ בריקיאוויק

– ביוזמת רייגן וגורבצ'וב לקראת חידוש השיחות בין השניים

מאת [illegible], כתב „דבר" בריקיאוויק, וסוכנויות הידיעות

הנשיא רייגן ומנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב הסכימו אתמול להקים שתי קבוצות עבודה מיוחדות, אשר ידונו בנושאי מפתח במהלך פיסגת רייקיאוויק, מסר דובר הבית הלבן לארי ספיקס.

ספיקס הבהיר לעיתונאים, שאחת הקבוצות תדון בנושא הפיקוח על הנשק – שנראה הנושא החשוב יותר בעיני הסובייטים – ואילו הקבוצה האחרת תדון בענייני זכויות האדם, וכן בבעיות אזוריות ודו־צדדיות, המעניינות יותר את ארה"ב.

שתי הקבוצות עמדו להתכנס לישיבותיהן הראשונות כבר אמש.

עוד אמר ספיקס, כי שני המנהיגים החליטו לשוב ולהפגש היום בשעה 10.00, 30 דקות מוקדם מן המועד שתוכנן מראש – לסיבוב השיחות השלישי והאחרון באיסלנד.

הודעותיו של ספיקס נתפרשו כרמז ראשון לכך שיתכן ששני המנהיגים השיגו התקדמות כלשהי בשיחותיהם. כזכור הסכימו רייגן וגורבצ'וב להקים קבוצות עבודה דומות בפגישת הפיסגה הראשונה שלהם בג'נווה בשנה שעברה.

עוד מסר ספיקס, כי בראש המשלחת האמריקאית לקבוצת העבודה לענייני פיקוח על החימוש יעמוד פול ניטצה, יועץ מיוחד לנשיא בענייני פיקוח על החימוש. בראש המשלחת האחרת תעמוד רוזאן רידג'ואי, סגנית שר החוץ לענייני אירופה וקנדה.

גורבצ'וב ורעייתו ראיסה עמדו לסעוד אתמול את ארוחת הערב על שולחן ראש ממשלת איסלנד, סטיינגרימור הרמנסון. פקידי הבית הלבן מסרו, מצידם, כי לא נקבעה לנשיא תוכנית כלשהי וכי הוא ינוח כל הנראה.

כאשר נשאל ספיקס, מדוע החליטו שני המנהיגים להקדים את שעת פגישתם הבוקר, הוא השיב: „נראה לי, כי הם פשוט חשבו שמוטב יהיה להתחיל מוקדם יותר, כדי שיצליחו לדון בכל הנושאים שבהם ביקשו לדון". הוא לא הבהיר אם תארך פגישה שלישית זו יותר מן השעתיים שהוקצו לה מראש.

פקידים סובייטיים ואיסלנדיים בריקיאוויק מסרו בשבת, כי גורבצ'וב החליט לערוך מסיבת עתונאים עם תום השיחות.

בהבהירו את מבנן של קבוצות העבודה אמר לארי ספיקס, כי במשלחת האמריקאית שבכל אחת מן הקבוצות יהיו ששה אנשים. בתשובה לשאלות עתונאים אמר, כי אי אפשר לחזות מראש אם קבוצות העבודה יועידו במשך שעות ספורות בלבד או במשך כל שעות הלילה. עוד אמר כי יהיה זה „סביר להניח", שדיוניהן של קבוצות העבודה יושתתו על דברים שנדונו על־ידי רייגן וגורבצ'וב במהלך השבת.

רייגן לא מחייב

רייגן נראה אתמול נוקשה משהו בטרם נכנסו שני המנהיגים לחדר שבו התנהלו שיחותיהם, ואילו גורבצ'וב נראה נינוח ופתוח יותר. בהתייצבם לנוכח המצלמות ניסה גורבצ'וב לפתוח בשיחה עם רייגן, אבל זה לא השיב דבר. „עברתי על כמה מהתצלומים של פגישת בג'נווה
(המשך בעמ' 2)

נשיא ארה"ב רונלד רייגן ומנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב נפגשים בחזית בניין „הופדי" שבריקיאוויק בטרם היכנסם לראשונה שבשלוש פגישותיהם. (צילום: א.פ.)

שמיר מתעקש לצרף את מודעי כשר

דחה כל הצעות הפשרה שהגישה „העבודה" – אך בשתי המפלגות משוכנעים: המשבר יסתיים בפשרה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה המיועד יצחק שמיר דוחה את כל הצעות הפשרה שהגישה מפלגת העבודה ועומד בתוקף על זכותו לצרף את ח"כ יצחק מודעי לממשלתו החדשה. הפגישה שהתקיימה בליל שבת בביתו של ראש הממשלה היוצא שמעון פרס הסתיימה בלא כלום. עם זאת נמשכות בכורון ההכנות לקראת כינוס הכנסת ואחר כך ישיבת לילה של הממשלה החדשה בראשותו של יצחק שמיר, שנועדה
(המשך בעמ' 2)

ח"כ דוד ליבאי:

החזרת מודעי לממשלה תפר הסכם הקואליציה

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

„החלטת הליכוד להחזיר את מודעי לממשלה היא הפרת הסכם הקואליציוני, כי על־פיו מפלגה אינה רשאית להחזיר לממשלה שר שחדל לכהן בה ועליה למנות במקומו שר חדש" – קובע ח"כ דוד ליבאי.

ליבאי מבסס בעניין זה שני תת־סעיפים בהסכם הקואליציוני: בסעיף הממשלה 1.2, ג' וד' נאמר: „חדל אחד השרים, מכל סיבה שהיא, לכהן כחבר־ממשלה – תבחר מפלגתו את השר אשר יבוא תחתיו. חדל אחד השרים לכהן כחבר־הממשלה ולא נבחר אחר תחתיו, כאמור בסעיף ג' לעיל, רשאי הצד שלו מתוכו נמנה שר זה לצרף לממשלה שר אחר תחתיו, כדי שיישמר האיזון בין שני הצדדים".

בדיונים שקיימה מפלגת העבודה על התביעה לא להחזיר את מודעי לממשלה, לא איזכר איש מהם את הסעיפים הללו, בהסכם הקואליציוני, ולכן לא נהדפה בצורה משכנעת קביעתו של הליכוד, כי הוא רשאי להחזיר את מודעי לממשלה וכי המערך אינו יכול להתערב בבחירת שרי הליכוד.

אתמול הביא ח"כ ליבאי את הטיעון החוקי לידיעת ראש הממשלה.

קמחי עוזב בעלבון; ביילין מסרב למשנה־שר

בלשכתו של פרס נמשכת התרוצצות המינויים של יועציו

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

48 שעות לפני מועד הרוטאציה נמשכות ההתרוצצויות בלשכתו של שמעון פרס בקשר למינויים של יועציו.

מזכיר הממשלה ד"ר יוסי ביילין הודיע לראש הממשלה כי אינו מסכים לשמש משנה לשר החוץ וזאת בגלל עמדת היועץ המשפטי לממשלה. לפיכך הוא ישמש בהתנדבות בלי שכר מרכז צוות העוזרים של שמעון פרס. בכוונתו להקדיש לעבודתו יומיים בשבוע ואת שאר הזמן יעשה בעבודת הוראה בחוג למדעי המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים.

לעומתו, הודיע מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, כי הוא נאלץ לעזוב את תפקידו ורואה עצמו מפוטר. קמחי, שהאמין עד לרגע האחרון, אם כי בלי סיבה של ממש, כי יתבקש להמשיך בתפקידו, זומן ביום ו' בבוקר ללשכתו של ראש הממשלה.

רבין אסר תפילת יום־כיפור בקבר יוסף בשכם

מאת אוריאל בר־עמי, סופר „דבר"

שר הבטחון, יצחק רבין, אסר על אנשי אלון־מורה והסביבה להתפלל ביום הכיפורים בקבר יוסף בשכם כנהוג בשנים שעברו. אנשי ההתנחלויות התכנסו הלילה למטה חרום באלון־מורה וקיימו התייעצות כיצד לנהוג למרות האיסור.

דובר גוש־אמונים נועם ארנון אמר כי האיסור הינו השפלה חמורה ביותר ליהודים וכי ככל הנראה יגיעו אנשי ההתנחלויות באזור שכם לקבר יוסף ויתפללו במקום גם ללא אישור.

מקורות צבאיים מסרו אמש לסופר „דבר" כי שר הבטחון אסר את תפילת יום הכיפורים עקב הפרת הבטחה של אנשי גרעין שכם בראש השנה בקבר יוסף. בראש השנה הפרו אחדים מחברי גרעין שכם את ההסכם עם כוחות הבטחון שלפיו היו אמורים להתפלל בקבר יוסף וללון בימי החג בבניין הממשל הצבאי בשכם. סמוך לערב ראש השנה הודיעו אחדים מאנשי גרעין שכם כי בכוונתם ללון במקום בניגוד להסכם שאושר על־ידי שר הבטחון, וכתוצאה מכך אסרו כוחות הבטחון על תפילת ראש השנה בקבר יוסף והכריזו על המקום כשטח צבאי סגור.

אם ובנותיה יושבות לנגד גופת קורבן רעש האדמה, אשר זעזע שלשום את סאן סלוואדור. חיפושים אחר המתים והפצועים עדיין נמשכים. (צילום: א.פ.)

מאות הרוגים ברעשי אדמה באל־סלוואדור

כל בתי־החולים נפגעו קשה ● ארמון הנשיאות נחרב כליל ●

מאת ארנון מגן ויעל ארמוני, סופרי „דבר" וסוכנויות הידיעות

שורת רעידות אדמה קשות פקדה שלשום את אל־סלוואדור, מוטטה בתים רבים וגרמה למותם של מאות רבות של בני־אדם.

רעידת אדמה ראשונה פקדה את סאן־סלוואדור הבירה בשעות הבוקר של יום ו', ושתי רעידות נוספות אירעו תשע שעות לאחר מכן בהפסקה של עשר דקות ביניהן. נשיא אל־סלוואדור חוזה נפוליאון דוארטה הכריז על מצב חירום. לדבריו היה עוצמת הרעש הראשון 7 בסולם ריכטר, והוא נמשך כ־30 שניות. מוואשינגטון נמסר לעומת זאת, כי עוצמת הרעש היתה 5.4 בסולם ריכטר וכי מוקדו היה כ־16 ק"מ מצפון־מערב לסאן סלוואדור.

חובב הרדיו הישראלי דוד בקרבסט, סיפר אתמול, כי קלט שידור של חובב מדרום אמריקה, אשר מסר לו, כי ידוע לו, שבין 400 ל־500 בני אדם מצאו את מותם ברעידות האדמה. כמו כן מסר לו חובב הרדיו הדרום אמריקאי, כי בית ספר הסמוך לשגרירות ארה"ב קרס, כשהוא קובר תחתיו עשרות ילדים.

מחובבי רדיו אחרים נודע לבקרבסט, כי שביתת נשק הוכרזה על ידי המורדים במשטר עם היוודע דבר האסון וכי אלה הבטיחו, כי יחדשו את פעילותם רק לאחר השלמת כל פעולות החילוץ וההצלה.

כל קווי התקשורת עם סאן סלוואדור נותקו ברעש, ולדברי בקרבסט יצרו חובבי הרדיו בארצות הגובלות באל־סלוואדור רשת חלופית כדי למלא את החסר.

כל ששת בתי־החולים העיקריים של אל־סלוואדור נפגעו קשות ברעש, ותחנות הרדיו במדינות השכנות דיווחו על צורך דחוף בפלסמה, בשמיכות ובתרופות בבתי־החולים אלה. חולים שהוצאו מבית־החולים הצבאי בסאן־סלוואדור טופלו בגן ציבורי מעבר לרחוב. ניתוחים בוצעו רק במקרים הדחופים ביותר.

דובר שגרירות ארה"ב בסאן־סלוואדור סיפר, כי ארמון הנשיאות נחרב כליל. גם שגרירות ארה"ב ניזוקה קשות. יחידות צבא ומשטרה הופעלו כדי להשליט סדר ולמנוע ביזה.

סיוע בינלאומי החל לזרום לסאן־סלוואדור אתמול. דוברת משרד החוץ האמריקאי מרי גרייס ברנס מסרה, כי מטוס אמריקאי הגיע לסאן־סלוואדור מפנמה עם צוות עובדים של המשרד לסיוע לקורבנות אסונות. לדבריה יישלח סיוע נוסף לאחר שאנשי הצוות ימסרו את חוות דעתם באשר לצרכים במקום. מן הצלב האדום בז'נווה נמסר כי האירגון שולח למקום 13 טונות אוהלים, שמיכות ועזרות
(המשך בעמ' 2)

הרופאים מאיימים לסגור מחלקות אם יימשכו עיצומים

הברפלד אופטימי לקראת חידוש המו"מ עם אחיות בתי־החולים ביום ג'

מאת דפנה הרניש, סופרת „דבר"

אם יימשכו עיצומי האחיות, הרופאים בבתי־החולים יסגרו מחלקות ויעבדו בחדרי מיון בלבד – הודיע יו"ר ההסתדרות הרפואית, ד"ר רם ישי במהלך העדרות האחיות מעבודתן, שנמשכה 24 שעות.

לדעת הרופאים, הנטישות החוזרות ונשנות של האחיות מכניסות את העבודה הרפואית „לאילתורים וחלטורות".

בשבת בבוקר שבו האחיות לעבודה מסודרת, ויש להניח שהיא תימשך עד יום שלישי לפחות כתום העבודה, שבאותו יום אחר־הצהריים מתחדש המשא־ומתן לאחר הפסקה של שבוע ימים.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, שזימן את נציגות האחיות ואת נציגי משרדי האוצר והבריאות ללשכתו מחר, גילה אופטימיות לקראת חידוש המשא־ומתן. הוא אמר כי על יסוד מגעים רצופים שהוא מקיים עם הגורמים המעורבים בסיכסוך, הגיע למסקנה כי קיימת, הן מצד האחיות והן מצד הגורמים הממשלתיים, נכונות למאמצים, במגמה לגשר על הפער בעמדות בשני התחומים העיקריים השנויים במחלוקת – מכסת שעות העבודה השבועית והתמריצים.

„אקסודוס 86" קוראת לפסגה: אל תשכחו את יהודי ברה"מ

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

ספינה ועליה כרזת ענק „אקסודוס 86" עוגנת בחוף תל־אביב מול שגרירות ארה"ב, כחלק ממסע שמנהלת המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ בזמן פסגת ראשי המעצמות בריקיאוויק.

על הספינה היו אתמול אסירי ציון לשעבר ופעילי עליה שקראו לנשיא ארה"ב, רונלד רייגן, שלא לשכוח את יהודי ברה"מ בעת שיחות הפסגה. בין המפגינים על הספינה היו אתמול יבגניה שידמן מישראל, אמו של חולה הסרטן מיכאל שידמן, שיצא לרייקיאוויק כדי לנסות לשכנע את מנהיגי המעצמות לאפשר לאמותו לעלות לישראל כדי להציל את חייו, אינסה פכרובה שהיתה מסורבת עליה בברה"מ, דינה קרולינה מוועד האמהות למען הנפש, סילווה זלמנסון ואלכס קוצ'ייבסקי.

מזכיר המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, חיים צ'סלר, שנכח על הספינה ציין ש„אקסודוס 86" מציינת את שיא הפעילות של המועצה במהלך השבוע שעבר, שכלל הפגנות והחתמות על עצומות מול שגרירות ארה"ב בתל־אביב ומול הקונסוליה בירושלים.

אמו של שידמן פנתה אתמול במברק לנשיא ארה"ב בבקשה שיאפשר לבנה ולבעלה לעלות לישראל וכן שיגרה מברק לראש הממשלה, שמעון פרס ולשר החוץ יצחק שמיר בבקשה שיפנו לנשיא ארה"ב בנושא זה.

„אקסודוס 86" (צילום: יעקב כץ)

נמשכים החיפושים בקסבה של חברון אחר הדוקר

אחיו של הנדקר בקסבה שלף הסכין מהגב ואיים על ערבים לבל יתקרבו

מאת אוריאל בר־עמי, סופר „דבר" בירושלים

העוצר בקסבה של חברון נמשך גם אתמול, וכוחות הבטחון ממשיכים לחפש את הדוקר של יהודה נחשון מקריית־ארבע. נחשון שוחרר לביתו מביה"ח כשהוא פצוע קל.

יהודה נחשון בן ה־23 יצא שלשום בבוקר עם שני אחיו לקסבה של חברון לערוך קניות לרגל חתונתו, שנועדה להיערך בעוד כשבועיים. אותה שעה המתה הקסבה המוני אדם והאחים פילסו לעצמם דרך בזה אחר זה. סמוך לשעה 9:45 נדקר לפתע יהודה נחשון וזעק לעזרת אחיו שצעדו לפניו. הוא ירה באוויר באקדח שהיה ברשותו ותוך שניות נסגרו כל החנויות בקסבה והסוחרים יחד עם עוברים ושבים נמלטו מן המקום. אחיו בן ה־18 של הנדקר שלף את הסכין מגבו של יהודה ואיים בה על ערבים שהיו בסביבה לבל יתקרבו אליו. הנדקר עצמו הצליח להגיע בכוחות עצמו לבית רומנו הסמוך, שם קיבל טיפול ראשוני מרופא צבאי. לאחר מכן הועבר באמבולנס של קריית־ארבע לביה"ח הדסה עין־כרם בירושלים, כשהוא פצוע באורח קל בלבד.

אנשי משמר הגבול הגיעו למקום תוך דקות אחדות ובאיזור הקסבה הוכרז עוצר שנמשך גם אתמול.

אלוף פיקוד המרכז, אהוד ברק, ומפקד יהודה ושומרון אלוף משנה דובי דבל, הגיעו למקום ועמדו מקרוב על פרטי האירוע. יהודה נחשון נדקר בדיוק במקום בו נרצח לפני שש שנים תלמיד הישיבה יהושע סלומה. שמואל־חברון נחשון, אחיו של הנדקר, אמר אתמול: „אין למשפחתנו טענות נגד הערבים. הם מקבלים הוראות מאש"ף, אבל יש לנו טענה נגד מדינת־ישראל שמפקירה את דמנו".

בקריית־ארבע נשמעו אתמול תביעות לתגובת נקם והאשמות כלפי שמעון פרס כאחראי לדקירה. ערבים אחדים מחברון נעצרו לחקירה אך הדוקר עצמו טרם נלכד.

מצרים: נמשיך במגעים עם ממשלת שמיר עד השגת הסדר

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

בוטרוס גאלי, תת־שר החוץ המצרי, אמר בסוף השבוע, כי תוך הרוטאציה בישראל תמשיך מצרים במאמציה לקדם את התהליך המדיני באיזור.

גאלי ציין שהממשל המצרי ימשיך במגעים עם ממשלת שמיר עד השגת הסדר, שיכלול הכרה ישראלית בזכות הפלשתינאים להגדרה עצמית.

בינתיים, שיגר הנשיא מובארק שדרים לרייגן ולגורבצ'וב, בהם דחק בשני המנהיגים לתרום בפגישתם להשגת הסדר במזרח־התיכון, שיביא לפתרון הבעיה הפלשתינאית „על כל היבטיה".

העתונות הסורית הדגישה בדברי פרשנותה את „הסכנות הצפויות לערבים" בעקבות העברת תפקיד ראשות הממשלה בארץ לידי שמיר. העיתון הסורי „אל־בעת" כתב בעניין זה, „כי בגלל עמדותיו הנוקשות של שמיר צפויה עתה מדיניות ישראלית אגרסיבית יותר כלפי סוריה".

אמצעי תקשורת סוריים אחרים תקפו את הצהרות דוברי הממשל המצרי, בהן נאמר שמצרים תמשיך לקיים מגעים מדיניים עם ממשלת האחדות הלאומית בראשות הליכוד. הסורים אף טוענים כי העובדה שישראל ומדינות המערב מאשימות עתה את סוריה במעורבות במעשי הטרור בחו"ל נועדה להצביע על כוונה ישראלית מסוימת לתקוף את סוריה בגיבוי אמריקאי.

תגובת ירדן

רבת עמון (ע"ר). – העתון הירדני „אל דוסתור" הגיב אתמול על תהליך הרוטאציה בישראל באומרו, כי ראש הממשלה שמעון פרס בנה תדמית כוזבת של חתירה לשלום בשתי שנותיו כראש ממשלה.

העתון צופה כי התדמית הזאת תישבר עתה תחת הנהגת יורשו, יצחק שמיר, אותו מכנה העתון „מנהיג הטרור הישראלי". „רבים בעולם הוטעו ונפלו בפח על־ידי פרס ועל־ידי התדמית הכוזבת שלו לשלום." כותב העתון. „אולם עכשיו, כאשר מנהיג הטרור הישראלי עומד ליטול לידו את מושכות השלטון, כל התדמית הזאת שיצר פרס תתחיל להתמוטט בגלל ההצהרות שהוא ישמיע ובגלל עמדותיו הידועות".

העתון הביע תקווה, כי המצב החדש יעורר את „העולם הערבי, שנגרר לאדישות מול הסכנה, ויעורר את השאיפה להתנגדות".

בבנק ישראל מתגבשת החלטה לפעול לפירסום שכר הבכירים

מאת יואב יצחק, סופרו הכלכלי של „דבר"

בנק ישראל יפעל לפירסום שכרם של הבנקאים הבכירים במסגרת סמכויותיו. החלטה ברוח זו מתגבשת והולכת בבנק ישראל.

שלמה קרמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים מוסר, כי נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו קיים בסוף השבוע פגישה בעניין משכורות הבכירים עם נגיד בנק לאומי, אריה דולצ'ין והודיע לו על כוונת בנק ישראל לפירסום השכר. הפגישה עם דולצ'ין נערכה, לאחר שהתברר כי שכרם של בכירי בל"ל הוא הגבוה ביותר במערכת הבנקאית.

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, עדיין לא קיבל החלטה סופית בעניין זה, אולם החלטה זו הולכת ומתגבשת בבנק ישראל, לאחר בדיקה משפטית שנערכה בבנק המרכזי בעניין סמכותו המשפטית של בנק ישראל. ואכן, מתברר כי חוק ניירות ערך מסמיך את נגיד הבנק ואת המפקח על הבנקים בבנק ישראל, להנחות את הבנקים לדווח על הוצאות השכר עבור מנהליהם הבכירים. הנחיות הבנק המרכזי מחייבות את הבנקים ונכללות מעת קבלת ההנחיות החדשות במסגרת „גילוי נאות".

הבנקים מדווחים כיום על הוצאות השכר עבור חברי הדירקטוריון והמנהלים הבכירים, בדיווח התקופתי המועבר לציבור, לרשות לניירות ערך ולבורסה. דו"חות אלה אינם כלולים במסגרת חובת הדיווח על פי „חוק ניירות ערך", ופירסומם נובע מיוזמתה של הבורסה, המחייבת את החברות הרשומות בה למסור נתונים אלה לציבור.

לאחר הפגישה עם ברונו אמר אריה דולצ'ין כי נושא המשכורות רגיש ביותר ומחייב בדיקה יסודית וטיפול מתאים.

[illegible] من الاصل

هكذا من الاصل

כינוס צירי יהודי גרוזיה בסוכות

מאת דני צדקוני
סופר „דבר" בדרום

כינוס בהשתתפות 850 צירים של עולי גרוזיה בישראל ייערך בסוכות באשדוד. ממלא מקום ראש העיריה, אפרים גור (עולה מגרוזיה), אמר שהצירים יעסקו במשך יום בבעיותיה התמורות שחלו בעדה מאז עלייתה. נושאי הדיונים יהיו הדת בחיי העדה, מעמד האשה, השתקפות העדה בתקשורת, הדור הצעיר שלה, קליטתה החברתית התרבותית והפוליטית.

בין השרים שירצו יהיו יצחק רבין, יעקב צור, משה קצב וזבולון המר. יתכן שיופיע גם שמעון פרס.

שמיר מתעקש לצרף

(המשך מעמ' 1)

ליום ג'. בשתי המפלגות משוכנעים כי על אף ה„משבר זוטא" תימצא נוסחת פשרה והרוטאציה תתקיים כמתוכנן.

שמיר דחה בשיחה שנמשכה כשעה את דרישת מפלגת העבודה, כפי שהביא אותה בפניו שמעון פרס. פרס הסביר כי הוא וחבריו השרים מתנגדים לצירופו של מודעי לממשלה, והציע כפשרה שמודעי יצורף רק בעוד כשלושה חודשים. גם הצעה אחרת, לפיה יודיע שמיר כשיציג את ממשלתו בכנסת על כוונתו לכלול בה גם את מודעי, תוך דחיית ביצוע הכוונה למועד מאוחר יותר, נדחתה על־ידי שמיר. ראש הממשלה המיועד הדגיש כי אין למפלגת העבודה זכות להתערב בבחירת השרים מהליכוד.

לפי שעה לא נקבעה פגישה חדשה בין ראש הממשלה לממלא מקומו, אם כי לא מן הנמנע שפגישה כזו תתקיים עוד היום. מקורבי שמיר אמרו אמש ל„דבר" כי „כאשר שמיר חש שהוא צודק הוא מתעקש שלא יוותר". שמיר תובע מפרס כי יורה למפלגתו ללכת לנשיא ולהמליץ עליו לתפקיד ראש הממשלה. שמיר סבור כי ההסכם הקואליציוני בין שתי המפלגות מחייב את ה„עבודה" לעשות זאת, ואינו מוכן לראות בהתפטרות פרס כשלעצמה ביטוי לביצוע ההסכם.

שרי מפלגת העבודה יתכנסו הבוקר בירושלים לישיבה נוספת, כדי לשמוע דיווח מראש הממשלה על שיחתו עם ממלא מקומו. פורום „שרינו" נועד גם ביום ו', לפני שהלך פרס לבית הנשיא ומסר את מכתב התפטרותו.

שתי קבוצות עבודה משותפות

(המשך מעמ' 1)

שלגר", אמר לו גורבצ'וב. „אילולי נועדנו שם, לא היינו נמצאים פה היום", הוא אמר. כאמור, לא זכו דבריו למענה מפי רייגן.

כשהפיל אחד הצלמים מנורה עם מצלמתו, אמר לו גורבצ'וב: „היזהר, אל תשבור אותה, היא לא שייכת לנו, היא שייכת לאיסלנדים". רייגן בקושי חייך כשתורגמה לו ההערה על־ידי המתורגמן של גורבצ'וב. הוא לא אמר דבר והתעלם לחלוטין מארבעת הכתבים ומשמונת הצלמים במהלך כל פרק הזמן שהוקדש לצילומים.

הסובייטים לא רואים התקדמות

פקידים סובייטים אמרו אתמול, כי לא הבחינו בכל התקדמות משמעותית בהצעותיו של רייגן לאימוץ גישה של „צעד אחר צעד" בחתירה לקראת הסכם בין המעצמות. גאורגי ארבטוב, יועץ של גורבצ'וב לנושא היחסים עם ארה"ב, אמר כי ההצעה האמריקאית לא היתה אלא „תכסיס שנועד להסיט את תשומת הלב מן הבעיה הממשית".

מאות הרוגים

(המשך מעמ' 1)

עזרה ראשונה. גם מצרפת, ממערב־גרמניה, משווייץ ומארצות נוספות נשלחו מטוסים עם צוותי חילוץ ועם ציוד סיוע.

לא פעם ראשונה

סאן סלוואדור, בירת אל סלוודור, נפגעה כבר פעמים רבות בעבר, מאז ייסודה במאה ה־16 על־ידי רעשי אדמה, והיא נהרסה ושבה ונבנתה כמה וכמה פעמים. באל סלוואדור גם מצויים מספר הרי געש הפעילים עדיין, ואחד מהם, איסלקו שמו, פעיל ברציפות כמעט מאז שנת 1770.

אל סלוואדור נמצאת באחת הרצועות הפעילות ביותר בעולם מבחינה סייסמית. רצועה זו עוברת בסמוך לחוף המערבי של יבשת אמריקה, מצ'ילה בדרום דרך אקוואדור, פרו, קולומביה, אמריקה המרכזית, מכסיקו, קליפורניה ועד לאלסקה.

בספטמבר אשתקד נהרגו כ־20,000 איש במכסיקו העיר בעקבות רעש אדמה שמוקדו היה בדרום־מערב מכסיקו. כחודשיים לאחר מכן ניספה מספר דומה של אנשים בארמרו שבקולומביה, עקב התפרצות הר געש הנמצא במרחק כמה עשרות קילומטרים ממיד זה.

אליהו אריה מ"מ מנהל אגף הסייסמולוגיה במכון הגאופיזי שליד משרד האנרגיה, הסביר אתמול, כי ברצועה כולה, מתרחשים כ־80 אחוזים של הפעילות הסייסמית של כדור הארץ. לדבריו אין בכך כדי לגרום בהכרח לנזקים ולקרבנות. „הקורבנות הם בדרך כלל תוצאה של קריסה של מבנים שלא יכלו לעמוד בפני הכוחות האופקיים המתפתחים סמוך להתרחשות הרעידה", אומר אריה.

חובבי הרדיו נחלצו לעזרה

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

חובב הרדיו הישראלי, דוד ברבסט, מרעננה, התבקש אתמול על־ידי שגריר סאן־סלוואדור בהולנד, רפאל הלריבר, לברר את גורלם של רעייתו, אמו וילדיו המצויים בסאן־סלוואדור ויש חשש לחייהם בעקבות רעידת האדמה הקשה שפקדה את סאן סלוואדור אור לאתמול.

בינתיים, מסר דוד ברבסט על התארגנות של רשת חובבי רדיו שבראשה עומד חובב רדיו אמריקאי שבאמצעותה מועברות פרישות שלום לכל רחבי העולם מתושבי סאן־סלוואדור ליקיריהם ברחבי העולם ולהפך.

הושלמו ההכנות ליום הכיפורים

(ע). - ברחבי הארץ הושלמו ההכנות לקראת צום יום הכיפורים.

בירושלים הורגשה לקראת סוף השבוע תנועה ערה של קונים בשווקים ובחנויות המזון. בשוק מחנה־יהודה וכן במאה־שערים הוקמו דוכנים מיוחדים, שם ערכו שוחטים כפרות.

„מגן־דוד־אדום" נערך בכוח מוגבר של מתנדבים, אשר ישהו במשך החג בתחנה הראשית של ירושלים וכן יאיישו את הסניף בכותל המערבי, שם יוצבו ארבעה אמבולנסים. כמו כן יהיו נהגים של אמבולנסים בכוננות בבתיהם עם כלי הרכב.

גמר הסעודה המפסקת נקבע בירושלים לשעה 4.36, בתל אביב 4.45 ובחיפה 4.45 כשתפילת „כל נדרי" נקבעה לשעה 5.14. גמר הצום נקבע לשעה 5.48 בכל רחבי הארץ.

אמש בתיאטרון

מרתון פתיחת העונה בתיאטרון העירוני חיפה

מאת יהודה גבע

בסוף שבוע שבולו ארוח לבבי וארגון למופת פתח התיאטרון העירוני החיפאי את עונת תשמ"ז. הוא הציג לאורחיו הרבים, ביניהם חברי־כנסת, אישי ציבור, תיאטרון ותקשורת לא פחות מחמש הצגות.

כ„אפריטיף" קיבלנו את ערב השירה הישראלית „שיחות", שהופק בזמנו בשיתוף עם פסטיבל ישראל, בבימויו של אילן תורן. שישה שחקנים מוכשרים הציגו ערב אינטימי של הרהורי לב פיוטיים, ומין שיחת חולין בין משוררים. קטעי השירה, שנלקחו מיצירות משוררים בני זמננו, הולחנו יחדיו בכשרון ובטוב טעם, הגם שהתוכנית התארכה מעט מעל המידה הרצויה.

באולם הקטן והאינטימי שלהם הכינו לנו החיפאים את המנה הבאה, שהורגלנו לה בתפריטם, זו המיועדת לגירוי רגשות האשמה הלאומיים שלנו. „האופסימיסט" של אמיל חביבי בעיבודם לבמה של מאזן גמסאס ומוחמד באכרי, בהצגת יחיד של זה האחרון, הביאה לנו את סיפורו של ערבי ישראלי, העושה את חשבון הנפש שלו עם עצמו, עם מדינת היהודים, עם מושגי הכיבוש ו„שיתוף הפעולה", וכו'.

בעזרת טקסט אינטליגנטי גורם המחזה לצופה היהודי לנוע באי־נוחות הולכת וגוברת על כיסאו. זווית הראייה היא כמובן חד־צדדית מאד, ומוחמד באכרי המוכשר מנחית את מהלומותיו של חביבי (בערבית עם תרגום סימולטני) בהדרגה, כשהן טבולות בהומור מזרחי עסיסי, שאינו עושה את הגלולה מתוקה יותר בשבילנו. אי־אפשר לומר שהחוויה נעימה...

גם המנה שזכינו לה בוואדי סאליב ב„זירה 2" של התיאטרון אינה מן ההביכות. „הבולשת חוקרת הקירה במשכת" מאת חיים מרין בבימויו של איציק וינגרטן מביאה נושא אקטואלי ומדובר בציבוריותנו. חוקר משטרתי נוקשה האלים מול עבריין מועד, אסם־לא־אשם, באווירה בלתי מוגדרת, מערכת יחסים סבוכה בין שני העולמות, כשכל אחד מהם משחק לפי כלליו שלו. ליומרות הכוללניות של העוסקים במלאכה, המרמזת כביכול לרצף של חטאים אינדיווידואלים וקולקטיביים בהם כולנו שותפים, כגון חקירות, רצח, מלחמות, לא מצאתי הצדקה רבה.

כשאני מעבירה שורות אלה עברנו גם את קונצרט הסולו המצויין: הצגת היחיד של רות סגל, ואנו בדרך לגולת הכותרת של המרתון – „כשהיא רוקדת", מחזהו של מרטין שירמן על מסכת חייה של איזדורה דנקן בכיכובה של גילה אלמגור. נקווה שהיא תהווה גמר חתימה טובה לפתיחת העונה הזאת בחיפה.

נציגי הערביות באו"ם מבקשים דיון בפירסומי העיתון „סאנדיי־טיימס"

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

נציגי מדינות ערב באו"ם הגישו בסוף השבוע בקשה למזכ"ל הארגון, ובה הם תובעים להעלות לדיון בעצרת הכללית את הגילויים האחרונים בדבר הנשק הגרעיני המצוי בידי ישראל.

היוזמה הערבית מתבססת על הפירסומים האחרונים בעניין זה בעיתון הבריטי „סאנדיי טיימס". נודע, שהוועדה המיוחדת של עצרת האו"ם, שמתפקידה לגבש את סדר־היום של דיוני העצרת במושבה הנוכחי, תדון בבקשה הערבית בקרוב.

השר צור מוחה: הטלוויזיה מציגה יורדים מצליחים

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

שר הקליטה יעקב צור, ימחה היום בפני שר החינוך יצחק נבון, על כי הטלוויזיה משמשת בימת אורח אליה מוזמנים יורדים המספרים על חייהם והצלחותיהם בניכר.

פנייתו של צור באה בעקבות התוכנית „סיבה למסיבה" ביום ו' שם התארחה הזמרת נחמה (הלנה) הנדל. שר הקליטה טוען כי לא מובן לו מדוע לקחה על עצמה הטלוויזיה לשמש אכסניה ליורדים, ומדוע היא קושרת כתרים לאמנים שירדו. לדברי צור שמה הזמנת היורדים לטלוויזיה ללעג ולקלס כל נסיון ליצור אווירה ציבורית, שתסייע במאבק נגד מגמת הירידה.

יום השנה ה־30 לטבח כפר־קאסם – ב־29 אוק'

מאת חנה פאר, סופרת „דבר" בשרון

בבניין המועצה המקומית כפר־קאסם התקיימה אתמול ישיבת הוועד הציבורי להנצחת חללי טבח כפר־קאסם. בישיבה השתתפו חברי הוועד הציבורי מהמיגזור הערבי והיהודי, ראש המועצה המקומית וחברי המועצה המקומית כפר־קאסם.

בישיבה הוחלט לציין ב־29 באוקטובר את יום השנה ה־30 לטבח כפר־קאסם בסידרת ארועים. הוחלט כי באותו יום יוכרז שבתון בכפר־קאסם, ב־8.00 בבוקר תהיה עלייה המונית לקברי החללים, ואחרי הצהריים תנחת אבן־פינה לבית־תרבות להנצחת החללים, ותיערך עצרת התייחדות במרכז הכפר. עוד החליט הוועד להוציא חוברת בעברית ובערבית על טבח כפר־קאסם.

חברי הוועד הציבורי, המועצה המקומית וכן ועד ראשי המועצות הערביות בישראל פנו אל שר החינוך והתרבות יצחק נבון בבקשה כי בבתי־הספר הממלכתיים בישראל יקדישו שעת מחנך לנושא טבח כפר־קאסם.

הסכם המיזוג „יחד"–„עבודה" אינו תואם את הוראות החוקה

מאת עליזה הלך, כותבת „דבר" לענייני מפלגות

הסכם המיזוג שנחתם ביום ו' שעבר בין מפלגת העבודה ל„יחד" אינו נשען על התשתית החוקתית של מפלגת העבודה, ואישורו במוסדות מפלגת העבודה יעורר בראש וראשונה בעיות חוקתיות.

בהסכמת כל שרי מפלגת העבודה ומזכ"ל המפלגה נחתם שלשום, מיד אחרי ישיבת שרי „העבודה" הסכם מיזוג עם „יחד". חתמו עליו מצד מפלגת העבודה יו"ר המפלגה שמעון פרס, מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם והשר משה שחל. מצד „יחד" חתומים עליו מנהיג „יחד" עזר ויצמן וח"כ בנימין בן־אליעזר (פואד). ההסכם כפוף לאישור מוסדות מפלגת העבודה.

על־פי ההסכם, הנשען על ההסכם החשאי שנחתם בין „יחד" למפלגת העבודה על סף הקמת ממשלת האחדות, ישוריינו לנציגי „יחד" שלושה מקומות ברשימה לכנסת עד למקום ה־41 ועוד שניים ידורגו במקום ה־47 – 51. עזר ויצמן עצמו ישובץ בחמישיה הראשונה.

עוד נאמר בהסכם, שייצוגה של „יחד" במרכז מפלגת העבודה ובמוסדותיה המשיכים יהיה בשיעור 6 אחוזים מכלל חברי המוסדות. עם זאת, לא ישתתפו מצטרפי „יחד" בבחירות האישיות־חשאיות של המועמדים לרשימת „העבודה" לכנסת הבאה, שכן הם משוריינים ואין זה הגיוני שיקבעו את גודלם של האחרים.

אחרי החתימה על ההסכם אמר ויצמן, כי הוא שמח שאחרי הסיבוב שעשה בפוליטיקה „הגיע בסופו של דבר למפלגתו של בן־גוריון".

ח"כ ליבאי: „לא מתיישב עם הוראות החוקה"

ח"כ דוד ליבאי, יו"ר ועדת החוקה של מפלגת העבודה, אמר אתמול ל„דבר", כי ההסכם שנחתם „לא מתיישב עם הוראות החוקה". לדבריו, על־פי החוקה, שתוקנה בוועידת מפלגת העבודה לפני חצי שנה, „אין להוסיף חברים לכנסת על־פי הסכמים". אין בעיה בצירוף אנשי „יחד" למרכז, ואפילו ללשכה, כי יש סעיף הנוגע לסוגיה הזאת, אבל עניין הדירוג ברשימה לכנסת על־פי שריון מראש הוא בעייתי.

יתר על כן, בחוקה נקבע שיו"ר המפלגה והמועמד לראשות הממשלה יקבע את המועמדים למספר 2 ו־3 ומעבר לכך ידרג המרכז את המועמדים ברשימה. לפיכך, אי אפשר לשריין לוויצמן מקום בחמישיה הראשונה.

על־פי החוקה, אמר ח"כ ליבאי ל„דבר", המרכז אינו מוסמך לאשר איחוד מפלגות, ולכך מוסמכת רק הוועידה, אבל המרכז רשאי לתקן את החוקה ולצרף את אנשי „יחד" על בסיס של הצטרפותם למפלגת העבודה.

בר־זוהר תובע כינוס המרכז והלשכה

מיכאל בר־זוהר, המתנגד לשריון מקומות ל„יחד" מאז הוסכם הנושא, שלא אושר בשום מוסד מפלגתי, תובע ממזכ"ל מפלגת העבודה לכנס לאלתר את מרכז המפלגה ואת הלשכה החדשה לדיון בהסכם שנחתם בסוף השבוע שעבר. בר־זוהר מתקומם על „חלוקת הכסאות במעין תשלום ומופתע מכך שהנהגת המפלגה ממשיכה בשיטת ההסכמים החשאיים שנקשה עם הקמת הממשלה". הוא הצליח לגייס חוות דעת רחבה להתנגדות להסכם בקרב דור ההמשך, המשמרת הצעירה, המחוזות הגדולים במפלגה ולכן אין ודאות שמוסדות מפלגת העבודה יאשרו את ההסכם.

הרצוג מצפה להטיל ביום ג' הרכבת הממשלה על שמיר

נציגי הליכוד והמערך לא באו ביום ו' להתייעצות עם הנשיא בשל מחלוקת על חלוקת התיקים

פרס מגיש התפטרותו לנשיא, שלשום
(צילום: יצחק הררי)

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

נשיא המדינה חיים הרצוג ימשיך ביום ג' בבוקר בהתייעצויות לקראת הרכבת הממשלה. זאת לאחר שביום ו', כשהחלו המגעים להרכבת הממשלה, לא הגיעו להתייעצויות נציגי הליכוד והמערך בקואליציה, בעקבות חילוקי הדעות ביניהם על חלוקת התיקים. הרצוג מתכוון להזמין את נציגי הקואליציה ביום ג' בבוקר, כדי שניתן יהיה להטיל עוד באותו יום את מלאכת הרכבת הממשלה על יצחק שמיר, ולהשביעה אחר־הצהריים בכנסת.

ביום ו' ב־11 בבוקר בדיוק, הגיע ראש הממשלה שמעון פרס למשכן נשיאי ישראל כדי להגיש את מכתב התפטרותו. כשהוא מלווה במזכיר הממשלה יוסי ביילין, נועד פרס לשיחה בת רבע שעה עם הרצוג. כל אותה עת התאספו במקום עשרות רבות של נציגי אמצעי התקשורת מהארץ ומחו"ל.

בתום הפגישה יצאו הרצוג ופרס לעיתונאים הרבים שהמתינו בטרקלין, הרצוג החל קורא את מכתב ההתפטרות שהגיש לו פרס. „ביום 13.10.84 נחתם כידוע הסכם קואליציוני בין המערך לליכוד בדבר הקמת ממשלת אחדות לאומית. הגיעה עתה שעת מימוש סעיף 1.5 להסכם באשר לסיום תפקידי כראש ממשלה. אני מקדים התפטרותי לאחר שהודעתי לממשלה על כוונתי להתפטר. אני מודיע לך על התפטרותי לפי סעיף 8 לחוק יסוד הממשלה".

הרצוג אמר לעיתונאים כי הודה לפרס בשם העם על התפקיד החשוב שמילא ועל ההישגים שהנחיל למדינה בתקופה קשה זו. הרצוג הוסיף כי בכוונתו לפתוח בהתייעצויות עם נציגי סיעות הכנסת לשם כינון ממשלה חדשה בכל ההקדם.

פרס, שדיבר אחרי הנשיא, אמר כי התפטרותו תגביר את האמון במשטר הדמוקרטי של מדינת ישראל. „אני סבור כי אדם כמוני צריך לראות את טובת המדינה, צרכיה, הדרישותיה. ובדרך כלל משטר דמוקרטי מושתת על אמון במלה הכתובה והאמורה. אני גאה במהלכי זה ותקוותי שזה יחזק את המשטר הדמוקרטי במדינה. אני מקווה שההתייעצויות לא תגזולנה זמן רב" אמר פרס.

בצאתו מן המשכן, אמר פרס בתשובה לשאלות עיתונאים, כי אם לא היו מוצעים שינויים לגבי הרכב הממשלה, כמו מינוי שר לענייני רווחה, או מינוי נוסף, אפשר היה להרכיב את הממשלה החדשה עוד באותו יום. בתשובה לשאלה אם תהיה תנופת התנחלות, השיב פרס כי „יש הבדל בין מה שאנחנו מוכנים לבין מה שאנו רואים".

תוקפן כהנא

מיד לאחר צאתו של פרס את המשכן הגיע מנהיג „כך" מאיר כהנא, בחברת קומץ תומכיו. הוא רצה למחות על כך שהנשיא החליט שלא לזמנו כדי להתייעץ עמו. כשבקבוק של חומץ בידו איים כהנא להתפרץ למשכן הנשיא. הוא קרא לעבר הנשיא „איפה החומץ בקיין הזה מחמד מיעארי ותופיק טובי כן ומאיר כהנא לא? יין היה אביו של הרצוג והוא חומץ".

אנשי המפד"ל יוסף בורג ואבנר שאקי היו הראשונים שהגיעו לבית הנשיא. הם המליצו על הטלת הרכבת הממשלה על יצחק שמיר. לדעתם אין להביא להקדמת הבחירות מפני שהדבר יביא את המדינה לעברי פי פחת ויגביר את האינפלציה.

אחריהם הגיע למשכן אברהם ורדיגר (פאג"י) הנמצא כיום באופוזיציה. הוא הציע להטיל את מלאכת הרכבת הממשלה על יצחק שמיר, באומרו: „קיימת מציאות מסוימת. היה הסכם קואליציוני ואני מברך עליו. בתקופה זו, קיום הסכמים זה דבר חשוב והיגיוני".

סיעת מפ"ם הגיעה למשכן מיוצגת על־ידי חברי הכנסת ויקטור שמטוב וחייקה גרוסמן. השניים הביעו בפני הרצוג את התנגדותם לשותפות־בין המערך לליכוד, כפי שזו באה לידי ביטוי בממשלת האחדות הלאומית. „ניסינו להסביר להרצוג כי בשנתיים האחרונות מיצתה ממשלת האחדות הלאומית את מה שיכולה היתה לתת בתחום הכלכלי וההוציאה מלבנון. ממשלה בראשות שמיר לא תהיה מסוגלת לקדם את התהליך המדיני ולתפקד בתקינות בתחום הכלכלי".

פועלי מספנות־ישראל שבו לעבודה

מועצת הפועלים פנתה במקביל לאלמוג בבקשה לחדש מו"מ על חוזה עבודה חדש

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

פועלי „מספנות־ישראל" שבו שלשום לעבודה תקינה זאת לאחר שפנתה מועצת פועלי חיפה למנכ"ל המספנה לחדש את המו"מ על חוזה עבודה חדש ופתרון בעיות אחרות השנויות במחלוקת, כגון קידום בדירוג של הפועלים.

במועצה טוענים, שבעיה זו גרמה להידרדרות ביחסי העבודה במפעל, משום שההנהלה ביקשה לפתור אותה במסגרת חוזה העבודה החדש, בעוד שהפועלים והמועצה סבורים שהמו"מ על חוזה עבודה עלול להימשך זמן רב, יחסית, ויש לקדם את הפועלים בדירוג קודם־לכן, משום שבמשך שלוש השנים האחרונות הם לא זכו בקידום כזה. מלבד זאת, טוענים הפועלים, כי נתוני השכר שהוצגו על־ידי כונס הנכסים כפי שפירט אותם בפני השופט בבקשו לדון בפירוק המספנה, אינם מדויקים, משום שהשכר הממוצע ברוטו של 1240 שקל לחודש כולל גם פרמיות ותוספות אחרות. במועצת פועלי חיפה טוענים, שאילו היתה ההנהלה מגלה אותה גמישות לפני שבועיים כפי שהיא עושה זאת בימים האחרונים, לא היו מתרחשים שיבושי עבודה במפעל.

במועצת פועלי חיפה מעריכים, כי הפנייה לבית־המשפט לפרק את המספנה היא בגדר לחץ על הפועלים והיא לא תמומש. עם זאת, חיוני לשמור על שקט תעשייתי ולחדש את המו"מ על חילוקי הדעות בין הצדדים. לסופר „דבר" נודע, שבהנהלה כמעט הושלמה ההצעה לקידום בדירוג של רוב הפועלים והבעיה עשויה לבוא על פתרונה בזמן הקרוב.

מנכ"ל המספנה, זאב אלמוג, חזר והזהיר בסוף השבוע את הפועלים משיבוש העבודה, בציינו שהדבר עלול להביא לסגירת המספנה בשלב שיש לה סיכוי טוב להחלץ מקשייה ולתפקד כמפעל חיוני לטווח־ארוך. הוא מסר שהנהלת המספנה מנהלת מו"מ עם שלושה גורמים מארצות־הברית המעוניינים לרכוש את מניות המפעל משותפיו. לדבריו של אלמוג, מובטחת למספנה תעסוקה מלאה למשך 12־10 חודשים ועד סוף דצמבר יש למפעל תעסוקה ברמה של 111 אחוז, ולכן היה צורך להעסיק כ־50 עובדים קבלניים. קיים סיכוי שהמספנה תוכל לקלוט בעתיד עוד 150 עובדים קבועים. עם זאת, צריך להבטיח גם ניידות עובדים בתוך המפעל. אלמוג מסר שהמספנה הגישה הצעות־מחיר לפרוייקט של צוללות בהיקף של 16 מיליון דולר וכל הנתונים האחרים בעניין זה מבטיחים.

אם יאושר פרויקט הצוללות, הוא יהיה אקטואלי בעבור המספנה בסוף שנת 1988 או בתחילת שנת 1989. המספנה הגישה גם תוכניות לבנות רכיבים של ספינות טילים אשר יוזמנו על־ידי חיל־הים בארצות־הברית.

ידלין במועצת התק"ם:

„העבודה" לא סייעה להתיישבות בעת המשבר

מאת יצחק [illegible]
סופר „דבר" [illegible]

את נאומו הראשון לאחר התפטרותו הסמיך אתמול ראש הממשלה שמעון פרס במועצת התק"ם, שהתכנסה ביפעת לדיון בחטיבת הבנים. פרס לא הזכיר אף פעם אחת בנאומו את המלה „רוטציה" והתרכז בהתוויית הדרך בה צריכה ללכת תנועת העבודה בשנים הבאות. הוא קרא למאמץ מחודש להציל את יהודי ברה"מ, ליישב את הנגב ואת הגליל, לאפשר לחקלאות בכלל ולהתיישבות העובדת בפרט לתפוס מחדש את מקומם המיוחד, להמשיך בתהליך השלום ולעבור לצמיחה במשק.

ראש הממשלה התקבל על־ידי משתתפי מועצת התק"ם בהמימות ומזכיר התק"ם אהרן ידלין חלק לו שבחים רבים על השגיו בדרך ניהולו את ממשלת האחדות הלאומית בשנתיים שעמד בראשה. ידלין הביע בטחונו שפרס ימשיך לשמש פה להתיישבות העובדת בתביעותיה מהממשלה לסיוע והגשמת תכנית הבראה שהוגשה על ידיו למשרד האוצר, אך הוסיף: „תנועת העבודה, על מוסדותיה, איננה חיה את בעיית ההתיישבות העובדת ולא ניסתה, כאשר נקלענו למשבר, לסייע לנו כפי שיכולנו לצפות ממנה".

ידלין אמר כי דלתו של שמעון פרס היתה תמיד פתוחה, „אך לא תמיד יצאנו ממנו עם התגובות המתאימות" כדבריו. „התנועה הקיבוצית לא הכחישה שעל רקע המדיניות הכלכלית היא נקלעה למשבר שלא היה כמותו בחומרתו, אך ביסודו זהו משבר המעמד של התנועה הקיבוצית בישראל. חבל שבשעה קשה זאת לא נמצא כדל כצנלסון קולקטיבי, שינתח את בעיות ההתיישבות ויתפס יחד איתנו את הפתרון הנכון" אמר ידלין.

הדיון העיקרי לחטיבת הבנים הוא נמשך יומיים. לקחו בו חלק בנוסף לחברי המועצה גם נציגי חברות הנעורים. הוחלט שחטיבת הבנים היא המסגרת התנועתית החינוכית של כל בני התק"ם המאורגנים בחברות הילדים והנעורים בקיבוצים, ועל החטיבה לחתור לחינוכם הרעיוני של הבנים ברוח ערכי היסוד של התנועה הקיבוצית ועל בסיס הכרה בזכותם של הבנים לעצמאות ולחופש הבחירה. המועצה קבעה שעל החטיבה להפעיל ולפעול באמצעות כל חברות הילדים והנעורים בקיבוצים ובאמצעות קבוצות בחירה (תנועות הגשמה וחוגי מחויבות) המתארגנים בקבוצות אזוריות וארציות, על יסוד בחירה אישית והצטרפות מרצון של הבנים, כשקבוצות בחירה מהוות מערכת אוטונומית, כחלק בלתי נפרד של החטיבה.

החלטה נוספת אומרת: „על החטיבה בכללותה להשתלב בהסתדרות הנוער העובד והלומד כבהסתדרות הכללית, אך תינתן אפשרות לתאי החטיבה בקיבוצי הזיקה לקיים פעילות משותפת עם תנועות הצופים ומחנות העולים".

אבו־איאד בוורשה:

סיכוי קלוש לאיחוי הקרע בין ערפאת למורדים בו

מאת זאב פרוזמינסקי, שליח „דבר" בפולין

וארשה (מיוחד ל„דבר"). – מבכירי של יאסר ערפאת, אבו־איאד רואה סיכוי קלוש בלבד לפיוס בין נאמני ערפאת לבין המורדים בו. אבו־איאד הביע דעה זו בוורשה.

מקורות בבירת פולין אמרו לסופר „דבר" כי את הערכתו זו השמיע אבו־איאד בעת שיחותיו עם מארחיו הפולנים בעת ביקורו בוורשה בשבוע שעבר. עוד אמר כי פיוס בין נאמני ערפאת לבין ארגונו של ג'ורג' חבש גם הוא עדיין קשה להשגה, אך קיים סיכוי רב יותר ליישוב הסכסוך בין ערפאת לנאיף חוואתמה.

המקורות בוורשה ציינו, כי אבו־איאד קיים שיחות ארוכות עם הוגים פוליטיים בוורשה. להערכתם ההשפעות הסותרות של מדינות ערביות יריבות על פלגיו השונים של אש"ף הן שגורמות לאי־יכולתו של אש"ף לאיחוי הקרע בשורותיו.

סוכנות הידיעות הרשמית של פולין פא"פ, דיווחה ביום ו' כי אבו־איאד עמד בראש משלחת אש"ף, שנפגשה בין היתר עם חבר הפוליטביורו וחבר המזכירות של הוועדה המרכזית של המפלגה הקומוניסטית של פולין יוזף צ'ירק. משלחת אש"ף נפגשה גם עם פקידים במשרד החוץ הפולני. פולין מכירה בערפאת ואינה מכירה במורדי אבו־מוסה.

שני הצדדים – הפולני והפלסטיני – הדגישו לדברי פא"פ כי לא יתכן פתרון של שלום בר־קיימא במזרח התיכון ללא נסיגה ישראלית מכל השטחים המוחזקים, וללא ההכרה בזכויות הפלשתינאים כולל הזכות למדינה עצמאית. לדברי פא"פ הביעו שני הצדדים גם את הדעה כי ועידה בין־לאומית בנושא המזרח התיכון בחסות האו"ם תתרום תרומה חשובה לפתרון הסכסוך המזרח־תיכוני.

שערים יציגים ליום 10.10.86

סל	1.4919
דולר ארה"ב	1.4837
מרק גרמני	0.7406
לירה שטרלינג	2.1180
פרנק צרפתי	0.2261
100 ינים יפניים	0.9563
פלורין הולנדי	0.6554
פרנק שווייצרי	0.9089
כתר שבדי	0.2160
כתר נורבגי	0.2024
כתר דני	0.1965
מרק פיני	0.3035
דולר קנדי	1.0704
דולר אוסטרלי	0.9461
רנד דרום אפריקאי	0.6647
10 פרנקים בלגיים	0.3569
10 שילינגים אוסטריים	1.0528
1000 לירטות איטלקיות	1.0698
לירה אירית	2.0125
100 פזטות ספרדיות	1.1189
יחידת מטבע אירופית	1.5430
דינר ירדני	4.2434
10 לירות לבנוניות	0.3353
לירה מצרית	0.8049

אזרח ישראל
זכותך החוקית לנוע בכבישי הארץ בכל ימות השנה.
מחובת המשטרה להגן עליך גם ביום הכיפורים.
אזכר זאת למשטרת ישראל
השירות הדתלוני – ת.ד. 28200 ת"א 61280

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר מערכת: מרדכי ברקאי
מנהל כללי: אהרון קראוס
המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ. 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוזיה קומה ב' טלפון 242203 מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27 טלפונים 642111־3, מ. 33104

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו
של בעלי, אבי וסבנו היקר
יחיאל מרצ'ק ז"ל
ההלוויה תתקיים ביום שלישי 14.10.86 בשעה 15.30
אחה"צ מביתו, תל־חי 13 רעננה לבית העלמין כפר נחמן.
המתאבלים:
אשתו: הינדה
בנו: דוד וחנה מרצ'ק
נכדיו: אמיר וליאת

יקירתנו
בלהה ברוצקוס
לבית אהרונוב
איננה
פרטים על מועד ההלוויה בטלפונים:
03־494461, 03־424843
בעלה: דוד
בתה: דבורה ושמואל ארבל
בנה: גרי ומלכה ברוצקוס
נכדיה: אור ואלון
נא להמנע מבקורי תנחומים

הננו מודיעים בצער על פטירתו של
ר' חיים נח נויוביץ
בן דוד
אשר נפטר בשיבה טובה
מתאבלים:
בנו וכלתו: מרדכי ופני נויוביץ
בתו וחתנה: פרידה ויוסף גודין – ניו־יורק
כלתו: צפורה בן־דוד
נכדיו: מרים ואשר חלד
ברכה אליהו מושנוב
מרים שבתאי
עמליה ושאול אברהמי
דוד ומרים
נינים וכל בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
צבי בן מרדכי ז"ל
תתקיים אזכרה והקמת מצבה ביום שלישי י"א בתשרי תשמ"ז 14.10.86 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
אוטובוס יצא בשעה 3.30 מבית המגוח רחוב הס 16 חיפה ויתעכב ליד גן הזכרון מול עיריית חיפה.
המשפחה

להברתנו שרה סויד
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף נוה זית – לוד
ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים לפטירתו של
שמוליק ארז ז"ל
נעלה לבית הקברות ביום ג' י"א תשרי תשמ"ז 14.10.86
בשעה 15.30 לגילוי המצבה. בשעה 16.30 אזכרה בחדר האוכל.
אשדות יעקב מאוחד

לחברתנו מזל דהרי
אתך באבלך במות עליך
אחותך ז"ל
בנק אמריקאי ישראלי בע"מ
ההנהלה והעובדים

סולידריות נשית

משלחת של "אמהות למען השלום" בראשותה של ח"כ נאוה ארד (בתמונה), נפגשה אתמול ברייקיאוויק עם קבוצת חברות הפרלמנט האיסלנדי מכל המפלגות. המשלחת מייצגת 200 אמהות הנמצאות בישראל, כולן מעל גיל 70, שיש להן בנות או בנים מסורבי עלייה בברה"מ. להלקן יש כבר נכדים שעדיין אינן מכירות. חלקן מחכות כבר 14 שנה לאיחוד המשפחות. 35 אמהות מתו בישראל מבלי שזכו לראות את בניהן.

חברות הפרלמנט האיסלנדי הביעו את הזדהותן ואמרו כי בעיניהן זוהי בעיה של זכויות אדם המחייבת סולידריות נשית. הן יעלו הצעה לסדר היום בפרלמנט המורחב ויפעלו גם בדרכים אחרות לפתרון הבעיה.

דוקטור סאדאת

ג'יהאן סאדאת, בת ה־53, אלמנתו של נשיא מצרים, הגנה בהצלחה על הדיסרטציה שלה בפני פאנל של 3 פרופסורים וזכתה לתואר דוקטור בספרות אנגלית מאוניברסיטת קהיר. כאן היא נראית (במרכז התמונה) עם שניים מהם — ד"ר שוהיר אל־קלמווי משמאל ודיקן ביה"ס לאמנויות של אוניברסיטת קהיר, ד"ר חמודה, מימין.

מיהו יהודי

חיים שרת, בנו של משה שרת וחבר המדיה, הוא המלווה הקבוע של היישוב הקהילתי "הר חלוץ" שבמעלה הגליל בהתעורתו בארץ. חברי האגודה השיתופית הינם יוצאי התנועה הריפורמית באה"ב ואחד מהם, אהוד ריידן, לא הוכר על־ידי משרד הפנים כיהודי. לפני 4 חודשים פנתה הקבוצה אל ראש הממשלה במחאה ועד היום לא נתקבלה תשובה. עתה ערער חיים שרת בפני ראש הממשלה על השתיקה בת 120 הימים.

אהוד ריידן גוייר לפני 13 שנים, עקר מקליפורניה ועלה לארץ עם רעייתו יונת. כאן הקים את ביתו על הר שומם בלב הגליל. אולם בתעודת הזהות שלו נותר סעיף הלאום ריק, מכיוון שהגיור הוא ריפורמי. חברי הגרעין גאים במפעלם ושמחים בחלקם, אך אינם מסוגלים ואינם מוכנים לבלוע את העלבון של ענין ריידן.

תאונה בטנזניה

מטוס שהוביל את האם תרזה (בתמונה), זוכת פרס נובל שלום, צנח לתוך קהל רוחשי שלומה שהמתין על המסלול במיסיון נידח במרכז טנזניה אמש וגרם למותם של 5 אנשים ופציעת שניים נוספים. הנזירה עצמה ושאר הנוסעים לא נפגעו. המטוס, כך דיווח רדיו טנזניה, לא הצליח להמריא וצנח לתוך קהל האנשים שבאו להיפרד מהאם תרזה. שתי נזירות ממסדר הצדקה של האם תרזה היו בין ההרוגים.

צ'יץ' מאמין בירק

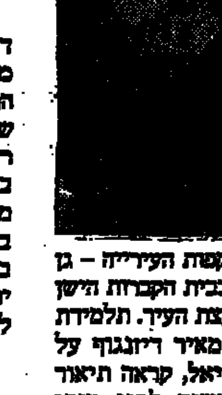

"אנחנו פועלים ברוח חזונו של מאיר דיזנגוף לפיתוח תל־אביב והירק בה" אמר ראש עיריית תל־אביב יפו, שלמה להט (בתמונה), בטקס אזכרה לרגל 50 שנה למותו של דיזנגוף שנערך ביום ו'. "כמו שהוא הדגיש את הירק בעיר, אנחנו נותנים לכך חשיבות עליונה". מלים אלו הפתיעו בוודאי כמה מתושבי ת"א, הנאלצים להגן בגופם על כל פיסת ירק מפני מתקפות העירייה — גן מאיר, למשל. הטקס נערך בבית הקברות הישן של ת"א בנוכחות חברי מועצת העיר. תלמידת תיכון קראה מדבריו של מאיר דיזנגוף על העיר ומזכירתו, גילה אוריאל, קראה תיאור שכתב דיזנגוף כמה חודשים לפני מותו ללווייתו שלו עצמו.

נבחר שנית

השגריר פרז דה־קוייאר, הדיפלומאט מפרו, נבחר ביום שישי פה אחד על־ידי מועצת הבטחון לתקופת כהונה שניה של חמש שנים כמזכיר הכללי של האו"ם החל מ־1 בינואר הבא.

תוצאות ההצבעה החשאית, שנמשכה 25 דקות, נמסרה לכתבים על ידי נשיא המועצה מוחמד אלשעלי מן הנסיכויות הערביות המאוחדות. אלשעלי מסר כי מועמד אחר, שאת שמו לא גילה אבל ידוע כי הוא עבד אל רחמן חנא מאלג'יריה, הסיר את מועמדותו ברגע האחרון. דה־קוייאר אמר לאחר בחירתו מחדש כי הוא צופה בתקוה לתוצאות השיחות בין רייגן לגורבאצ'וב ברייקיאוויק הדנים בבעיות הנוגעות לעולם כולו ואשר הם יכולים בהחלט לעזור בפתרונן וכמו כן קרא לחיסול הנשק הגרעיני.

מלכת אנגליה בסין

אליזבת השניה מלכת אנגליה (בתמונה), תגיע היום לסין ביקור רשמי, לרגל הידוק היחסים האנגלו־סיניים, קידום קשרי המסחר בין שתי המדינות, וכדי לתייר ולראות מראות ששום שליט בריטי עדיין לא זכה לראות. המלכה, אליה נלווים הנסיך פיליפ ושר החוץ הבריטי ג'פרי האו, תסייר ברחבי סין ותיפגש עם הנשיא לי קסיאניאן ואחרים. זהו ביקור ראשון לשליט בריטי בסין, והסינים יגלו כפי הנראה רוח הכנסת אורחים נדירה כאות הוקרה להצלחת שיחות הונג־קונג, שתוחזר לשליטתם ב־1997.

למען נוחיותה של המלכה ריהטו מחדש בתי הארחה מפוארים בסגנון שושלת מינג בפקינג, שנגהאי וקומינג וצוותים מיוחדים נשלחו לזרז את השלמת הדרכים המובילות לחומה הגדולה של סין, כדי לחסוך ממנה את הקפיצות והטלטלות אשר סובלים תיירים אחרים.

ביקור מלכותי

מיד לאחר יום הכיפורים נזכה לביקור מלכותי — המלכה האם של הולנד, הנסיכה יוליאנה (77) (בתמונה), בעלה ברנהרד ופמליה של בית המלוכה ההולנדי, יגיעו ארצה לביקור פרטי, כאורחיו של ידיד הדרקטוריון של הקרן הקיימת לישראל משה ריבלין. בזמן ביקורה בארץ תחנוך המלכה האם יער בגליל על שם בתה ביאטריס, מלכת הולנד הנוכחית, תבקר בקיבוצים שונים, ביניהם שדה נחמיה שהוקם ע"י עולים מהולנד, ותקיים טקס התייחדות עם קרבנות השואה באוהל יזכור ביד ושם. ביום שלישי בערב תתקיים במלון המלך דוד ארוחת ערב חגיגית לכבוד המלכה ופמלייתה בהשתתפות 150 מוזמנים.

יקיר צור

ראיסה גורבצ'וב, רעיית המנהיג הסובייטי, אכה, עקב העדרה של ננסי רייגן מרייקיאוויק, לכל תשומת הלב התקשורתית. כאן היה נראית בוחנת מקרוב שטיח קיר, במסגרת ביקור שערכה בשבת במוזיאון הלאומי האיסלנדי. מאחוריה מנהל המוזיאון, תור מגנוסון.

בחדר טחוב עם טיח מתקלף ממתינה רביעיית המבחנה למימוש ההבטחות

רביעיית המבחנה עם הוריה עמאל וחליל נאסר. (צילום: פול מילינג)

מאת אריאלה ראובני, כתבת "דבר"

ארבעת תינוקות המבחנה, שנולדו לפני חמישים יום בבית־החולים "השרון" לעמאל ולחליל נאסר, ערבים נוצרים מחיפה, עזבו בסוף השבוע את בית־החולים והובאו אל בית הסב, בשכונת ואדי־ניסנאס בחיפה. עד שתוסדר בעבור המשפחה המורחבת דירת־קבע הם מתגוררים, בתנאים קשים, בחדר אחד בדירת הסב, שסימני טחב נראים בה והטיח מתקלף מכתליה.

שתי הבנות ושני הבנים — שהין, מוניה, איברהים וקרימי, תינוקות יפים להפליא, במשקל ממוצע של 2 ק"ג ישנים, ראש מול ראש, בשתי מיטות שקיבלו במתנה מהדודים והדודות. הבנות ישנות במיטה שמצעיה ורודים והבנים עם מצעים בצבע תכלת. השבוע יקבלו המשפחה גם ארבע עגלות־טיול.

האם המאושרת, עמאל בת ה־34, שזו לה הימה הראשונה לטפל בארבעת התינוקות, ללא עזרת רופאים ואחיות, יודעת שצפויים לה לילות רבים ללא שינה. "ישנתי במשך 17 שנים, שעה שאמהות צעירות קמו בלילות אל ילדיהן. אני מוכנה לעמוד בקשיים. הכל כדאי בשבילם. זו מתנת אלוהים. באחד בנובמבר נחוג את יום השנה ה־17 לנישואינו. זו המתנה היפה ביותר שיכולנו לזכות בה".

עמאל, תופרת במקצועה, ובעלה, ספסן ונהג, התגוררו בשנים האחרונות באילת. עמאל, שסבלה מעקרות קשה, עברה שורת טיפולים ממושכים אך ללא הועיל. כאשר קראה באחד העיתונים על אחוז הצלחה גבוה, יחסית, של טיפול בעקרות ביחידה לתינוקות מבחנה בבית־החולים, החליטה לנסות את טיפול המבחנה, אף שהרופאים לא נטעו בליבה תקוות רבות. לפני כשנה פנתה אל בית־החולים "השרון", עברה שורת טיפולים קשים וב־12 בפברואר השנה התבשרה כי היא בהריון.

"לשמע הבשורה כמעט התעלפתי" — נזכרת עמאל "בעלי ואני בכינו מרוב שמחה ואושר. ההריון נראה בעיני כנס. ציפיתי בכליון עיניים להחזיק את הילדים בזרועותי והנה גם היום הזה הגיע".

בני הזוג נאלצו מכרו את דירתם ואת כל רכושם באילת, כדי לממן את הטיפול הרפואי. נותר ברשותם רק מקרר חשמלי, שאותו הביאו עימם אל בית הסב. חליל עבר בימים אלה הסבה מקצועית והוא עובד עם אחיו בנגריה בחיפה. עבודתו הראשונה היתה התקנת שתי שידות עבור התינוקות.

עמאל וחליל מקווים כי חברת "שקמונה" חברה עירונית־ממשלתית, תעמיד לרשותם, בהקדם, דירה בת שלושה חדרים בקומת־קרקע וכי כל החברות והארגונים שהבטיחו תמיכה לסייע להם בצעדיהם הראשונים, אכן ימלאו את הבטחתם. בינתיים, אייבי נתן הוא היחיד שנתן להם אלף שקל כמתנת לידה. מהביטוח הלאומי קיבלה המשפחה 1900 שקל מענק לידה והובטחו להם 700 שקל לחודש בשבעת החודשים הבאים. מלשכת הסעד הבטיחו להעמיד לרשותם מטפלת למשך חודשים אחדים, כדי לסייע לאם בטיפול, ברחצה ובהאכלת התינוקות.

גופים וארגונים המעוניינים לסייע למשפחת נאסר יוכלו להתקשר אליהם בטלפון 04־520419.

אגרת הקודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש לקראת ראש־השנה תשמ"ז (מכתב ב' תרגום חפשי)

כ"ה. ג' סליחות, יום שהוכפל בו כי טוב.
ה'תשמ"ו. ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך למכתב מיום ח"י אלול, ובעמדנו עתה קרובים יותר לראש־השנה. בעיצומם של ימי הסליחות, וביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, אשר כל זה מדגיש עוד יותר את הציווי "להעלות בקודש".

— ראוי להתעמק יותר בנקודות שנידונו במכתב הקודם, וכן בנקודות שיידונו כאן להלן ובהקשר אליהן, ואת לאחר ההקדמה הבאה:

במכתב הקודם התעכבנו על כך שראש־השנה הוא "זה היום תחילת מעשיך — זכרון ליום ראשון" (שראש השנה הוא היום שבו החל העולם להתקיים, והיום שבו מזכירים את היום הראשון למעשה בראשית), ולפיכך ראש־השנה הוא היום של "הכתרת המלך" — בורא העולם, בהתאם לציווי ובקשת הקב"ה אל בני ישראל: "שתמליכוני עליכם", הן כ"מלך ישראל וגואלו" והן כ"מלך על כל הארץ".

הדבר זה בא לידי ביטוי מיד בראש־השנה הראשון, היום שבו נברא אדם הראשון; שעמד מיד והכניס את כל הבריאה יחד אתו אל תחת מרות ושלטון הקב"ה, באמצעות הקריאה: "בואו נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה' עושנו", בכך הוכר בורא העולם בפועל על־ידי כל הבריאה כמלך שלה.

— מזכיר לנו, איפוא, ראש־השנה, מדי שנה, שזו היא השליחות, המצוה, של כל היהודים בכל הזמנים והמקומות בהם הם נמצאים: לחדש ולחזק את ה"נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה' עושנו", וכן להשפיע — על ידי כך שמהווים דוגמא חיה וכן על ידי דיבור לבבי ורצ"ני — על כל הסביבה בכיוון האמור, עד אשר — כפי שאנו אומרים בראש־השנה בתפלתנו אל הקב"ה — "וידע כל פעול כי אתה פעלתו" כו'. שכל נברא, כל חי וכל אדם ידעו ויבינו ויאמרו־"סביר": "ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה".

★ ★ ★

זו שליחות ומצוה על כל היהודים, אנשים נשים וטף, כולל ילדים שלפני גיל המצוות.

יתר על כן: תכופות אנו רואים אפילו בחיים היום־יומיים, כי מעשה, דיבור, או הנהגה של ילד, הנעשים כרגיל בתמימות טבעית של ילד, עושים רושם רב ומשפיעים על מבוגרים, ואף — על הנהגתם.

יתר על כן, כפי שהתורה, תורת חיים, מסבירה, יש למעשי הקטנים והקטנות תוקף בהלכה, וממילא גם בהליכות עולם, במציאות המוחשית של עניני העולם.

והרי ידוע מאמר חכמינו ז"ל: "אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל (— לימוד התורה) תינוקות של בית רבן".

האמור קשור גם עם ראש־השנה. יום־הדין (גם) של מדינות ושל אנשים בפרט. כמוזכר במכתב הקודם, שכן בהתאם להדגשה (של הרמב"ם) שהאדם צריך תמיד לראות את עצמו, ואת העולם כולו, כשקול (מחצה על מחצה), ותוספת של דבר טוב אחד מכריעה לכף זכות — מתייחס הדבר גם לילד.

ענין זה יש לו קשר גם עם מנהג ישראל תורה לעשות מאמצים גדולים ביותר, שכל ילד יהיה בימי ראש־השנה משך זמן מסויים בבית־הכנסת וישתתף, בהתאם לגילו, בתפלות וברכות, ישמע תקיעת שופר, יענה "אמן" ו"אמן, יהא שמיה רבא". והילדים עושים זאת בשמחה, בתמימות ובהתלהבות, עד שהדבר משפיע גם על מבוגרים בתוספת בדרגתם בעבודת ה' בקבלת־עול. באהבה וביראה, עד שזה יבוא לידי פועל באופן מושלם יותר של "תמליכוני עליכם" ו"מלך על כל הארץ" — ופעמים באה ההכרעה הסופית כבך. על־ידי מעשה אחד.

★ ★ ★

צויין פעמים רבות שכל המתרחש ב"עולם גדול" — משתקף ב"עולם קטן — זה האדם".

— וכך גם בענין של "שתמליכוני עליכם". שיש בו שתי נקודות: "מלך ישראל" ו"מלך כל הארץ" — הרי הן מצויות גם בעבודתו הרוחנית של כל יהודי כפרט:

— בחלק העבודה היום־יומית של "ישראל שבישראל" ובחלק העבודה היום־יומית של "ישראל — בכל הארץ".

במלים פשוטות: בחלק החיים שהוא כולו קודש — לימוד התורה, עבודת התפלה וקיום המצוות של מלך ישראל — וגם בחלק החיים הנקרא "חול", כאכילה, שתיה, שינה וכו'. אשר לפי ההוראות ונתינת־הכוח של התורה הרי גם אלה המכונים "עניני חול" הם בכלל הציווי: "בכל דרכיך דעהו". ציווי ונתינת־כוח לקיים זאת על כל יהודי, כולל גם ילדים. תחלה כחובת חינוך ומאוחר יותר במלוא המדה, ועוד יותר באשר למבוגרים שהם עתה בגדר "מתחילים" ("ילדים") — בגלל סיבות משונות — בלימוד התורה וקיום מצוותיה בשלימות.

★ ★ ★

ידוע הכלל של "כל הגבוה ביותר — יורד למטה (וחש את הנמצא למטה) ביותר". וכפי הדוגמא המובאת: דווקא החכם המושלם היודע את השלימות האמיתית של החכמה — יש לו תחושת הדרגות עמוקה ביותר עם זה שאין לו כל מושג בחכמה, והוא "יורד" כדי לעשות את הכל כדי לסייע לו להיות חכם.

דומה לזה, כפי שהוזכר לעיל: שלימותו של אדם הראשון כחיר כל הבריאה — קשורה ותלויה בכך שהוא משפיע גם על הדומם הנחות ביותר שיהיה במצב של "נשתחוה ונכרעה. נברכה לפני ה' עושנו".

ובנקודה של מכתבנו: כאשר תינוק של בית רבן מגיע לבית הכנסת בערב ראש השנה, לפנות ערב, ושר יחד עם הצבור "מזמור לדוד" ו"לכה דודי" וכו'. מגיע הכל פיו אל הקב"ה ומביא לידי כך שהקב"ה מקבל את ההכתרה ונעשה —בפועל ובגלוי: מלך ישראל ומלך כל הארץ.

★ ★ ★

הקב"ה אומר: "כי נער ישראל ואוהבהו". יש להקב"ה חיבה מיוחדת לבני ישראל בגלל התמימות הפנימית של כל יהודי וכל היהודים, הנובעת מן הציווי האלוקי וההבטחה: "תמים תהיה עם ה' אלוקיך". תמימות זו מעוררת ומגלה אהבה עמוקה יותר ואהבה גלויה של היהודים אל הקב"ה (אשר "תמים פעלו") ושל הקב"ה ליהודים. ושל יהודים ליהודים, ושל יהודים ל"תורת ה' תמימה". וכאשר הענין של "שתמליכוני עליכם" (כפי שהוסבר לעיל ובמכתב הקודם) מתבצע בפועל ובאופן גלוי במחשבה ובדיבור ובמעשה. מחיש הדבר את הגשמת הבקשה הפנימית ביום הסגולה של הכתרת המלך: "מלוך על העולם כולו בכבודך". עד לאופן של "וידע כל פעול כי אתה פעלתו" כו' —

— בגאולה האמיתית והשלימה ממש. כשיקויים היעוד "לשכון כבוד בארצנו".

גאולה בשביל ושל כל העולם. כאשר העולם כולו יכיר כי הבורא הוא מלך על כל הארץ.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור
ולכתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה
בגשמיות וברוחניות גם יחד
מנחם שניאורסאהן

ג' סליחות: ראה רשימה למאמר ג' סליחות ה' תרנ"ה־ה'תש"ה (נדפסה בסה"מ ה'תש"ה ע' 26־225). וראה לקו"ש חי"ד ע' 344.
יום שהוכפל בו כי טוב: פרש"י בראשית א, ז וראה לקו"ש חכ"ד ע' 632 הערה ד"ה יום שלישי שהוכפל בו כי טוב.
ימי הסליחות: ראה לקו"ש שם ע' 616 הערות ד"ה "ימי הסליחות" הא' והב'. ובאוה"ת נצבים ע' א'קצז: והם (י"ג מדה"ר) מאירים בימי הסליחות שאז הוא זמן ועת רצון למעלה. וראה מכתב עש"ק שבת סליחות ה'תשמ"ה הערה ד"ה אין די לעצמו טגג מאר ר"ה
הציווי להעלות בקודש: ברכות כח, א ושנ"ג ירושלמי בכורים פ"ג ה"ג.
זה היום תחילת מעשיך: תפלת מוסף דר"ה. מר"ה כז. א.
שתמליכוני עליכם: ר"ה טז. א. לד. ב.
מלך ישראל וגואלו: תפלה מוסף דר"ה (ברכת מלכיות), מישעי מד, ו.
מלך על כל הארץ: נוסח תפלת העמידה דר"ה (חתימת ברכת "אלקינו כו' מלוך כו'"), וכן בקידוש ובברכת ההפטורה.
באמצעות הקריאה: פרד"א פי"א. זהר ח"א רכא, ב. ח"ג ס"ס אמור. וראה גם תקו"ז תנ"ו (צ, ב).
בואו.. עושנו: תהלים צה, ו
דיבור לבבי: כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב — ס' הישר לר"ת ש"ג, הובא בשל"ה סט. א.
המיסות: ראה רמב"ן עה"פ (שופטים יח, יג) תמים תהי' לקר"ח נצבים מה, ג.
למעשי הקטנים.. תוקף בהלכה: חולין יב, ב ואילך רמב"ם הל' טומאת אוכלין פי"ד ה"ב הל' כלים רפ"ב
הלכה.. הליכות עולם: חבקוק ג, ו וראה מגילה כח, סע"ב מסכת נדה בסופה. וראה לקו"ש ח"כ ע' 5"ג
מאמר חכמינו ז"ל: שבת קיט, ב
תינוקות.. רבן: בס' מאמרי רשב"י לזח"א הקדמה בתחלתה הנצנים נראו בארץ (שה"ש ב, יב) כו' איכתי ביום השלישי כו' קל ינוקי דלעאן באורייתא ובגין אינון כו' עלמא אשתזיב כו'. קיום העולם הוא התורה ומה גם ליבור התינוקות הבל שאין בו חטא כו' עיי"ש ועד"ז במאו"א אות ת סע' לד
העולם מתקיים: ובהקדמת הזהר בתחלתה (והעתק בהערה הקודמת): עלמא אשתזיב. ולהעיר ממחז"ל עה"פ (תולדות כז, כב) הקול קול יעקב כו' בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו (ב"ר פס"ה. כ וראה זח"א קעא. א)
ראש השנה. יום־הדין.. של מדינות ושל אנשים: וכמו שאומרים בתפלת מוסף דר"ה (מירושלמי ר"ה פ"א ה"ג בתחילתה ויק"ר פכ"ט, א ועוד) ועל המדינות בו יאמר כו'. ובריות בו יפקדו כו'.
הרגשה (של הרמב"ם): הל' תשובה פ"ג ה"ד. מקידושין מ, סע"א ואילך.
מנהג ישראל תורה היא: ראה תוד"ה נפסל (מנחות כ, ב). ושם: מנהג אבותינו תורה היא. ועד"ז במהרי"ל הובא ברמ"א שו"ע יו"ד סעי"ו סעיף ד' ובספר מנהגים ישנים מדורא ע' 153 המנהג תורה היא. וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.
יענה אמן ויהא שמיה רבא: להעיר, אשר הבעש"ט קודם שנתגלה הי' עוזר — באהעלפער — למלמד תשב"ר ואומר עמהם אמן. אמן יהא"ר וכו' (ספר השיחות ה'תש"א ע' 156. ובכ"מ).
עולם קטן זה האדם: תנחומא פקודי ג. תקו"ז תס"ט קרוב לתחלתו (ק, ב קא, א). וראה אדר"נ ספל"א זח"א קלד, ב סה"מ תרכ"ד ע' קכו.
כאכילה, שתיה שינה וכו': ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ה וראה לקו"ש חי"ט ע' 594 חכ"ד ע' 23־622. ועוד.
ההוראות ונתינת־כח: דאינו מבקש לפי כחו אלא לפי כחן — במדב"ר פי"ב, ג.
בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו (וראה ברכות סג, א) רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א טור"ע שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב. וראה או"ח להה"כ (הוצאת קה"ת) עה, ב ד"ה עוד נראה (בהוצאת קה"ת תס"מ ואילך — סרנ"ב)
ידוע הכלל של "כל הגבוה: לקו"ת אמור לד, ג לט, ג. ועוד. שערי אורה שער הפורים ד"ה "ביאו לבוש מלכות פ"ב שם פל"ב ואילך.
תינוק של בית רבן.. מביא לידי כך: מעלת תפלתם — ראה אסת"ר פ"ט, ד
בערב ראש השנה, לפנות ערב.. "מזמור לדוד", "לכה דודי": כי בשנה זו חל יום א' דר"ה בשבת ועד"ז כסתל ר"ה בימי השבוע בראשית התפלות או.
הקב"ה אומר: הושע יא, א וראה ד"ה כי נער ישראל תרס"ו (נדפס בהמשך תרס"ו ע' תקג ואילך) וראה גם אוה"ת בשלח ע' שמב־שמג
הציווי האלוקי.. תמים תהי' עם ה' אלקיך: שופטים יח, יג וראה פרש"י עה"פ התהלך עמו בתמימות כו' ואז תהי' עמו ולחלקו וברמב"ן עה"פ זו מצוות עשה (וראה גם פירושו עה"פ לך לך יז, א) וראה אוה"ת עה"פ (שופטים ע' תתמא ואילך)
הציווי.. וההבטחה: דציווים שבתורה הם (גם) לשון עתיד והבטחה (ראה תו"א פ"פ חשא או"ת להה"מ הוספות סי"ב (וש"נ) — בנוגע ל"וארכת")
תמים פעלו: פרשתנו לב, ד ובאוה"ת שם (ע' תתמב) מקשר כתוב זה עם הכתוב תמים תהי', יעו"ש.
תורת ה' תמימה: תהלים יט, ח
הבקשה הפנימית.. מלוך: תפלת העמידה דר"ה ("ברכת אלקינו כו' מלוך כו'").
לשכון כבוד בארצנו: תהלים פה, י"ד
לשנה טובה ומתוקה: ראה סידור האריז"ל וסידור אדה"ז במקומו וראה לקוטי לוי"צ — אגרות ע' שיא ואילך.

4 מטוסי "אף־16־סי" — לחיל־האוויר המצרי

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

חיל האוויר המצרי קלט אתמול קבוצה ראשונה של ארבעה מטוסי "אף־16־סי", שהם הדגם המשוכלל ביותר של מטוס קרב אמריקאי זה.

בטקס קליטת המטוסים שנערך בבסיס חיל־האוויר המצרי ליד קאהיר השתתף שר ההגנה, הפילדמארשל אבו־גזאלה. בדבריו בטקס אמר כי בקרוב ייחתם חוזה נוסף בין מצרים לארה"ב לאספקת קבוצה נוספת של מטוסי "אף־16־סי" לחיל־האוויר המצרי. בסך־הכל אמור חיל־האוויר המצרי לקלוט כ־40 מטוסים כאלה.

נעצר מתווך הקרקעות אחמד עודה; חשוד בניסיון להימלט מהארץ

(ע). — מתווך הקרקעות אחמד עודה נעצר שלשום על־ידי חוקרי היחידה הארצית לחקירת פשעים, בחשד שניסה להימלט מן הארץ.

עודה ממתין למשפטו. הוא חשוד ב־60 מקרים של מירמה, זיוף ושיבוש הליכי־משפט בתיקי קרקעות שנחשפו בשנתיים האחרונות על־ידי היחידה לחקירת פשעים. הוא שוחרר בערבות בצו בית־משפט ובצווה להפקיד 200 אלף דולר.

לחוקרי היחידה הגיע מידע על כוונתו של עודה לחמוק ממשפט על־ידי בריחה מן הארץ בדרכון מזויף.

החוקרים עצרו שלושה מתושבי קלקיליה ששיתפו פעולה עם עודה והיו אמורים לספק לו דרכון ירדני מזויף.

ברשות השלושה נתפסו טפסים, ועליהם תמונתו של עודה עם שם אחר. עודה נעצר והמשטרה תבקש להעמידו לדין בתוך תקופת מעצרו.

לפיד השלום הבין־לאומי מגיע היום לישראל

(עשית). — לפיד השלום הבין־לאומי, שהודלק באמצע ספטמבר ברחבת האו"ם בניו־יורק ויעבור ב־45 מדינות, יגיע היום לישראל.

הלפיד הודלק במסגרת החלטת עצרת האו"ם שהכריזה על שנת 1986 שנת השלום הבין־לאומית ובמלאות 40 שנה ליוניצ"ף, ארגון הילד הבין־לאומי. מטרת העברת הלפיד ממדינה למדינה להפגין את שאיפת העמים לאחבה ולשלום.

הלפיד יגיע לנמל התעופה בן־גוריון על־ידי 5 רצים המייצגים 5 יבשות, בדרכו מברצלונה שבספרד. הרצים יתאספו ביום הכישורים ביישוב היהודי־ערבי נווה־שלום ליד ירושלים. ביום שלישי, 14.10.86, בשעה 6:15 בבוקר ילוו חברי נווה־שלום וילדיהם את הרצים עם הלפיד עד לכביש ירושלים תל־אביב, משם יתקיים מרוץ שליחים עד לירושלים. ראש העירייה, טדי קולק, יקבל את הלפיד בכניסה לעיר. בשעה 10:15 יתקבלו נושאי הלפיד על־ידי שלמה הלל, יו"ר הכנסת, לטקס רשמי ברחבת הכנסת.

כרזות באשקלון — לשוב לרגיעה ולשפיות הדעת

כמה מתושבי העיר התנצלו בפני ראש העיריה על התפרעות

(ע). — העיר אשקלון נרגעה במידת מה, אולם מתח השבועיים האחרונים עדיין ניכר בה.

מול כרוז שהופץ ביום הלווייתו של ישראל קיטרו, הקורא לנקום על הדם שנשפך בעזה, הופיעו בחוצות העיר שלשום שני כרוזים הקוראים לרגיעה ולשפיות דעת. כרוז אחד הוצא על־ידי עיריית אשקלון ובו, מתבקשת האוכלוסיה להתחשב בכך שכמה פועלי ניקיון לא הגיעו לעיר, והם מתבקשים להקפיד על ניקיון סביבתם עד שהמצב יחזור לקדמותו. הכרוז גם קורא לתושבים לסמוך על שלטונות הביטחון ולהירגע.

כרוז אחר שהופץ בעיר על־ידי "צעירי רצ", קורא לתושבים לא לתת לח"כ כהנא ותומכיו "לעשות סדר בעיר". בינתיים, נודע שקבוצה נהגים הודיעה לראש העיריה שלא היה לה חלק בהפגנות נגדו ובהתפרעויות ביום ההלוויה של עמיתם.

אל ראש העיריה הגיעו גם בודדים, מפעילי המתפרעים בבית־העלמין. הם התנצלו, הביעו חרטה ושניים אף טענו, כי היו תחת השפעת הטיפה המרה.

ביום שישי כבר נראו פועלים שבים לעבודה באשקלון ובמפעלים הסמוכים, אולם בצומת עדיין לא נראו קבוצות הפועלים הממתינים מדי בוקר לעבודות מזדמנות.

שבחים בשבדיה למינוי לגרגרן ליו"ר הבוררים

מאת עלי בהן סופר "דבר" בדנמארק

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). — מינוי של השבדי גונאר לגרגרן ליו"ר ועדת הבוררות הבין־לאומית לענין טאבה זכה בשבדיה לשבחים רבים.

שר החוץ השבדי סטין אנדרסון אמר: "הידיעה על מינויו של השבדי, לשעבר שופט בבית־המשפט העליון, גונאר לגרגרן לתפקיד יושב הראש של ועדת הבוררות לענין טאבה, ראויה לשבחים".

היו"ר שנבחר הוא בעל נסיון קודם רב בבוררות בין־לאומית — הוא שימש בתפקיד דומה בוועדות בוררות בין הודו לפקיסטאן ובין עיראק לארה"ב בבית־הדין הבין־לאומי בהאג. לגרגרן משמש מאז 1977 גם בבית־הדין לזכויות האדם בשטרסבורג.

"עלינו להיות גאים במסורת השבדית של תיווך ועבודה למען השלום הנעשית על־ידי שבדים" סיים שר החוץ השבדי דבריו.

בכיר במשרד החוץ של גרמניה המערבית נורה למוות בידי רעולי־פנים

בון (רויטר). — פקיד בכיר במשרד החוץ המערב־גרמני נורה שלשום למוות ליד ביתו שבבון על־ידי אלמונים רעולי פנים, ופקידי משרד המשפטים המערב־גרמני אמרו, כי מעשה הרצח בוצע על־ידי ארגון טרור קיצוני בשם "סיעת הצבא האדום".

הפקיד, גרולד פון בראונמיל, בן 51, ראש המחלקה הפוליטית במשרד החוץ, הוא קורבנה הראשון של "סיעת הצבא האדום" בדרג כה גבוה, והרצח שלו הוא הראשון שמבצעת הקבוצה בבון. בהודעה כתובה שהשאירו הרוצחים נאמר, כי בראונמיל נבחר מפני ש"היה איש מפתח בעיצוב מדיניותה של מערב אירופה". כמו כן נאמר בהודעה, כי ההתקפה כוונה נגד "מנגנון המדינה התוקפני" של מערב־גרמניה.

פקידים מערב־גרמניים הביעו דעתם למקרא ההודעה, כי ניתן ללמוד ממנה שכוונת הארגון להסית את מוקד פעילותו מקהילת אנשי העסקים וסגל הצבא האמריקאי, המוצב במערב־גרמניה, לאישי מפתח בפוליטיקה המערב־גרמנית לקראת הבחירות המתקרבות.

בראונמיל היה מומחה ליחסי מערב־מזרח, ושר החוץ המערב־גרמני הנס דיטריך גנשר תיארו כאחד מיועציו הקרובים ביותר.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

בתי קולנוע

■ **תל־אביב**

אסתר: הפיראטים 9.30, 7.15, 5
אורלי: צביטה בלב 7.15, 9.30
אלנבי: העולם לפי גארפ 9.30
בן־יהודה: אהבה בשחקים 7.15, 9.30
גורדון: שתי אנגליות 9.30, 7
גת: הצבע ארגמן 9.15, 6.15, 3.15
דיזנגוף 1: מונה ליזה 9.30, 7.15, 4.30
דיזנגוף 2: נשיקת אשת העכביש 9.45, 7.20, 4.45, 1.30
דיזנגוף 3: 3 רווקים ותינוק 9.45, 7.20, 4.45, 1.30
דקל: יחסים פשוטים 9.30
דרייב־אין: קוד הרעם 9.20, 7.30
חצות – סקס
הוד: תעלול קטלני 9.30, 7.15
בית ליסין: פריץ החתול 11.15
חן 1: היחפן מבוורלי הילס 9.50, 7.30, 5
חן 2: ג'ושע אתמול והיום 9.50, 7.40, 5
חן 3: הרומן של אתמול בלילה 9.40, 7.30, 5
חן 4: שגעון של לילה 9.45, 7.40, 5, 2, 11
חן 5: דונה פלור נשואה לשניים 9.45, 7.40, 5, 2, 11
לימור: אזעקת אמת 9.30, 7.15
לב 1: הרומן שלי עם אנני 8.00
יפה בורוד 10.00
לב 2: בעקבות אוצר הנילוס 10, 8
לב 3: מלכת הכיתה 10, 8
לב 4: טנגוס 9.45, 7.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: רעם הנינג'ה 7.15, 9.30
סינמה 1: פסיכו 3 9.30, 7.15
סינמה 2: מופע הקולנוע של רוקי 7.15, 9.30
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: שתי אצבעות מצידון 9.30, 7.30
פריז: עוברת אורח 9.30, 7.15
צפון: זכרונות אהבה מפירנצה 9.30, 7
תמוז – רמת־אביב: כולם נפלו על הראש 9.30
שחף: אותלו 9.30, 7
תכלת: החברים של אלכס 9.30, 7.15, 4.30
תל־אביב: עיר ללא רחמים 9.30, 7.15

■ **ירושלים**

אדיסון: אהבה בשחקים 9.15
אורין 1: מים מים 9.00
אורין 2: מחול ושמו נינג'ה 9.00
בית אגרון: שחק אותה סם 8.15
בורדו 10.00
חצות – מונטי פייטון – טעם החיים
האולם הקטן בבנייני האומה: מלכת הכיתה 9.00
הבירה: שתי אצבעות מצידון 9.15
אדר 3: הצבע ארגמן 8.50
אור גיל: היחפן מבוורלי הילס 9.30
כפיר: אותלו 9.30, 7.00
סמדר: מקרוני 9.15, 7.00
שחף: היפנים באים היפנים באים 9.00
רון: סיפורו של גלן מילר 9.30, 7.30, 4.30

מיטשל: זכרונות אהבה מפירנצה 9.30

■ **חיפה**

אורה: זכרונות אהבה מפירנצה 9.15
אורלי: מלכת הכיתה 9.15
אמפיתיאטרון: בטווח קצר 9.15
ארמון: הפירטים 9.15
עצמון: אהבה בשחקים 9.15, 7.00
חן: הצבע ארגמן 9.00
מאי: שן תחת שן 9.15
קרדאורה: שואה חלק א' – 6.30
רון: אותלו 9.00, 6.45
רב גת 1: יהושע אתמול והיום 9.15, 7.00
רב גת 2: היחפן מבוורלי הילס 9.15

■ **קרית־ביאליק**

ספיר: שתי אצבעות מצידון 9.15
סביון: כתום הגוף 9.15

■ **קרית־חיים**

בית העם: מלחמת החלומות 9.15
היובל: 3 רווקים ותינוק 9.15

■ **קרית־ים**

ניצן: יפה בורוד 9.30

■ **קרית־מוצקין**

אורות: תעלול קטלני 9.15

■ **אשדוד**

אסתר: זכרונות מאפריקה 9, 6
אשדודה: קוד הרעם 9.30, 7.15

■ **אשקלון**

אסתר: אהבות משתנות 9.30, 7.15
מאור: שתי אצבעות מצידון 9.15, 7.00
רחל: נשיקת אשת העכביש 9.30, 7.15

■ **באר־שבע**

חן: צביטה בלב 9.30, 7.30

■ **בת־ים**

עצמאות: פסיכו 3 9.30, 7.15
קרית אונו מרכז קהילתי: זכרונות מאפריקה 9.00

■ **הרצליה**

היכל: צביטה בלב 9.30, 7.15
מלון דניאל: סלוודור 9.30, 6.45

■ **עפולה**

מוסיתרון: הטרמפיסט 8.30

■ **חולון**

ארמון: קוד הרעם 10.00, 8.00
מגדל־שלום: של מקצוע 9.30, 7.15
מתנ"ס, קרית שרת: נסי גאן 9.30, 7.15
4.30 רומאו ויוליה

תבור: אהבה בשחקים 9.30, 7.15
ריינה: 3 רווקים ותינוק 9.30, 7.15

■ **טבריה**

אביב: רכבת אל החופש 9.30, 7.00

■ **כפר־סבא**

עמל: שתי אצבעות מצידון 9.15, 7.00
4.30 תקלה מופלאה
חן: השגעון הגדול 7.00
זכרונות מאפריקה 9.00

■ **לוד**

אורליה: תקלה מופלאה 9.30, 7.15
בתי זיוה: בי"ס לשוטרים מתקדם 9.30, 7.15

■ **נתניה**

סמוריה: גלשש אותה 7.00, 5.00
הצבע ארגמן 9.15
אסתר: היפנים באים היפנים באים 9.15, 7.00
שרון: הטרמפיסט 9.15, 7.00, 5.00

■ **פתח־תקוה**

שלום: שתי אצבעות מצידון 9.30, 7.15
היכל 1: אהבה בשחקים 9.30, 7.15
היכל 2: יפה בורוד 9.30, 7.15
היכל 3: אותלו 9.30, 7.00

■ **קרית־שמונה**

שניר: אלכס תולה אהבה 9.15, 7.00

■ **ראשון־לציון**

נעמן: המורים בזיג זג 9.15, 7.00
ראשון: 3 רווקים ותינוק 9.30, 7.15

■ **רחובות**

בית העם: מונה שבויים 9.30, 7.15
הדר: מסע עסקים של אבא 9.00, 6.00
חן: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 7.15

■ **רמת־גן וגבעתיים**

אואזיס: הפיראטים 9.30, 7.30, 5.00
ארמון: דונה פלור נשואה לשניים 9.45, 7.30
לילי: תעלול קטלני 9.30, 7.15, 4.30
הדר: אהבה בשחקים 9.30, 7.15
רב גן 1: הצבע ארגמן 9.00, 6.00
רב גן 2: רומן של אתמול בלילה 9.40, 7.30, 5
רב גן 3: כתום הגוף 9.40, 7.30
5.00 [illegible]
רב גן 4: היחפן מבוורלי הילס 9.40, 7.30, 5.00
שביט: יפה בורוד 9.30

■ **רמת־השרון**

כוכב: בעקבות אוצר הנילוס 7.45
שכרון חושים 9.45

■ **רעננה**

אחוזה: [illegible] 9.00, 7.45

■ **רמלה**

אורן: רכבת אל החופש 9.30, 7.15

אלמקס ®
לכל המשפחה!

בתי מרקחת ליום ראשון – ערב יום הכיפור 12.10.86

תל־אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142
ירושלים
בלום – סלאח א־דין – 272315
חיפה
נורדאו – נורדאו 13 – 664039
פתח־תקוה
סופר פארם – שפירא 43 – 909030
בני־ברק – רמת־גן
קופת חולים כללית – המיתר 25 רמת־גן 782537
בת־ים – חולון
בס – פרישמן 66 תל־אביב – 237326
אל קאמל – יפת 65 יפו – 823361

בתי מרקחת ליום שני יום כפור – 13.10.86

תל־אביב
אל קאמל – יפת 65 יפו – 823361
בשעות: 8.00 – 13.30 15.30 – 19.00
בס – פרישמן 66 – 237326 מוצאי יום כיפור
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142 – מוצאי יום כפור
ירושלים
שועפט – שועפט דרך רמאללה – 810108
דאר אלדווא – באב אלזהרה – 282058 – מוצאי יום כפור
חיפה
נורדאו – נורדאו 13 – 664039
פתח־תקוה
סופרפארם – שפירא 43 – 909050
בני־ברק – רמת־גן
מכבי – ז'בוטינסקי 71 רמת־גן – 7516272
בת־ים – חולון
אל קאמל – יפת 65, יפו – 823361
בשעות: 8.00 – 13.30; 15.30 – 19.00
בס – פרישמן 66 תל־אביב – 237326 – מוצאי יום כפור

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית: המוקד מספק אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבתות וכן אינפורמציה על המוסדות הרפואיים בישראל.

בתל אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 13.00
אחה"צ – 433500, 03־433500

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל אביב
רחוב בר כוכבא 49 ת"א, 03־284649 בימים א'–ה' 21.00 עד 2.00, בימי ו' וערבי חג, 18.00־24.00, שבתות וחגים 15.00־21.00
חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ג – 04־523566 יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

טבע
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ.
TEVA

התזמורת הפילהרמונית הישראלית 50
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
סילביה גרינברג
סופרן
פלורנס קוויבר
מצו־סופרן
המקהלה הפילהרמונית תל־אביב
מקהלת האיחוד
בתכנית מיצירות:
שריף ומאהלר
תל־אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
סדרה ב': יום ב' 13.10.86
(בשעה 9.00 בערב)
סדרה ג': יום ג', 14.10.86
סדרה ד': יום ה', 16.10.86
סדרה ה': מוצ"ש, 18.10.86

מוסיקה קלסית קלה
קונצרט מס' 1
זובין מהטה
מנצח
אידה הנדל
כנרת
בתכנית מיצירות:
לאלו, פאליה וראוול
תל־אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
יום ד', 15.10.86

קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
שלמה מינץ
כנור
קימבל ווילר
סמלה וודאמבורש
צ'ריל בנזמן
ג'יין בריידן
זמרות
התכנית:
בטהובן: קונצ'רטו לכנור
סטיב רייך: "תהלים"
תל־אביב, היכל התרבות,
8.30 בערב
סדרה ו': יום א', 19.10.86
סדרה ז': מוצ"ש, 25.10.86
סדרה ח': יום א', 26.10.86
חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
סדרה א': יום ג' 21.10.86
סדרה ב': יום ד', 22.10.86
סדרה ג': יום ה', 23.10.86
סדרה ד': יום ב', 20.10.86

הודעה למנויים
ביום ד', 15 באוקטובר בשעה 10.00 תתקיים חזרה בנצוחו של זובין מהטה ובהשתתפות הכנרת אידה הנדל אתם מוזמנים.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר הפקדת תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכניות אחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ת"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: עמק חפר שבמ.א. עמק חפר הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משמ/35 (עח) חלוקת מגרשים מחדש המדרשה ע"ש רופין והסביבה ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 1,648 דונם
גושים בשלמות: 8173
גושים בחלקים: 8134, 8136, 8139, 8140, 8404, 8405.
עיקרי מטרת התכנית:
א. רשום ארעות המדרשה ע"ש רופין והסביבה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול ואחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' אלול התשמ"ו
1.9.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/14 (עח) תגלה שינוי לתוכביות מפורטות: עח/101, עח/1/101 ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 1890 דונם
גושים בשלמות: 8372, 8374
גושים בחלקים: 8373
עיקרי הוראות התכנית:
א. הכנת תבנית מפורטת לצרכים רישום כפר הגלה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והמרתם למקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות (חלקות א') ומגרשים לבעלי מקצוע, משקי עזר ובנים ממשיכים.
ז. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2679.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/5 (עח) – משמר השרון שינוי לתוכביות מפורטות: עח/58, עח/1/58, עח/2/58, עח/69 ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 1.116 דונם
גושים בשלמות: 8358
גושים בחלקים: 8360, 8361, 8398, 8403, 8406, 8411.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ משמר השרון בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול ואחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופיתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3339 מיום 29.5.86 עמוד 2157.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/29 (עח) ארעות קבוץ מגל שינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 420 דונם
גושים בחלקים: 8653, 8846.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ מגל בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים והפתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3352 מיום 29.5.86 עמוד 2158.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז, 6.10.86

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור הפקדת שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכביות אחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ת"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: עמק חפר שבמ.א. עמק חפר הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משמ/7 (עח) חלוקת מגרשים מחדש כפר־ויתקין והסביבה ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 5,345 דונם
גושים בשלמות: 8345־8357
גושים בחלקים: 8339, 8388, 8393־8396.
עיקרי מטרת התכנית:
א. הכנת תבנית מפורטת לצרכי רישום כפר ויתקין והסביבה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והמרתם למקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות (חלקות א') ומגרשים לבעלי מקצוע.
ז. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר הפקדת תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכביות אחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ת"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: עמק חפר שבמ.א. עמק חפר הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משמ/15 (עח) חלוקת מגרשים מחדש גאולי תימן ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 559 דונם
גושים בחלקים: 8394־8396.
עיקרי מטרת התכנית:
א. הכנת תבנית מפורטת לצרכי רישום מושב גאולי תימן בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והמרתם למקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות (חלקות א') ומגרשים למשקי עזר.
ז. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/18 (עח) המעפיל שינוי לתוכביות מפורטות: עח/1/60 ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 3,819 דונם
גושים בשלמות: 7967.
גושים בחלקים: 7903, 7904, 7907, 7966, 7968־7973, 7981, 7982.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ המעפיל בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים והפתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2679.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז, 6.10.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/6 (עח) העוגן והסביבה שינוי לתבניות מפורטות: עח/4/כא, עח/5/7כא, ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 2,805 דונם
גושים בחלקים: 8366, 8397־8399, 8402, 8403, 8406־8408, 8412, 8410.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ העוגן והסביבה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול ואיחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים והפתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3339 מיום 29.5.86 עמוד 2157.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז, 6.10.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור הפקדת תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכביות אחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ב"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: עמק חפר שבמ.א. עמק חפר הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משמ/16 (עח) חלוקת מגרשים מחדש מכמורת ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 1,556 דונם
גושים בחלקים: 8387, 8390־8393, 1079.
עיקרי הוראות התכנית:
א. הכנת תבנית מפורטת לצרכי רישום מכמורת בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והמרתם למקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות (חלקות א') ומגרשים למשקי עזר.
ז. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר ושרונים
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/4 (עח) – מעברות וארעות משמר השרון והעוגן. שינוי לתוכביות מתאר מקומית עמק־חפר עח/200 ושינוי לתבנית מתאר מקומית כפר־יונה הצ/150 (מעמד חלקות חקלאיות).
שטח התבנית: 1,507 דונם
גושים בשלמות: 8359, 8360.
גושים בחלקים: 8123, 8124, 8313, 8361, 8366, 8398, 8403, 8406, 8411.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ מעברות וארעות משמר השרון והעוגן בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול האחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים והפתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3339 מיום 29.5.86 עמוד 2158.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק־חפר ושרונים וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז, 6.10.1986

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי חוף הכרמל ומקומי מחוזי חיפה
הודעה בדבר הפקדת תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ת"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: חוף הכרמל שבעין כרמל הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משח/35 חלוקת מגרשים מחדש ארעות בית אורן והסביבה ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 1,434 דונם
גושים בחלקים: 11737, 11776, 12260, 12274, 12275.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות בית אורן והסביבה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול ואיחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

כ"ז באב התשמ"ו
28.8.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מנשה אלונה והשומרון
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משח/33 – רגבים שינוי לתוכביות מפורטות: מ/95, ג/45 רמ/92 ושינוי לתבנית מתאר מקומית גבעת עדה ש/95.
שטח התבנית: 6,690 דונם
גושים בשלמות: 12100, 12101, 12102, 12107 (בהסדר), 12121.
גושים בחלקים: 12093, 12095, 12096, 12098, 12099, 12103־12105, 12116, 12119, 12120, 12122, 12123, 12127, 12133, 12139, 12146, 12148.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ רגבים בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול האחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2680.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה מנשה אלונה והשומרון וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז
6.10.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/12 (עח) – גבעת חיים אחוד והסביבה. שינוי לתבניות מפורטות: עח/3/31, עח/4/31 ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 3,076 דונם
גושים בשלמות: 7899
גושים בחלקים: 7888, 7896־7898, 7900, 7901, 7918־7921, 7925.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ גבעת חיים אחוד והסביבה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול גושים קיימים ובטול האחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2679
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר הפקדת תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי משרדי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית המשותפת לתוכניות אחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית שברח' המסגר 44 ת"א ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: עמק חפר שבמ.א. עמק חפר הופקדה תבנית מפורטת הנקראת תבנית מפורטת מס. משמ/24 (עח) חלוקת מגרשים מחדש גבעת שפירא ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 987 דונם
גושים בשלמות: 8318־8320.
גושים בחלקים: 8316, 8331.
עיקרי מטרת התכנית:
א. הכנת תבנית מפורטת לצרכי רשום גבעת שפירא בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואיחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והמרתם למקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות (חלקות א').
ז. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' באלול התשמ"ו
7.9.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תבנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית המשותפת לתוכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תבנית מפורטת הנקראת תבנית מס. משמ/13 (עח) – גבעת חיים מאוחד שינוי לתוכביות מפורטות: עח/4/17, עח/5/17 ושינוי לתבנית מתאר מקומית עמק חפר עח/200.
שטח התבנית: 1.683 דונם
גושים בחלקים: 7918, 7919, 7924, 7925, 8375, 8376, 8378.
עיקרי הוראות התכנית:
א. רשום ארעות קבוץ גבעת חיים מאוחד בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול האחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכביות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רישום.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2679.
השינוי האמור כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

י. רש
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכביות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

ג' בתשרי התשמ"ז, 6.10.1986

דבר ספורט

הביתיות ללא נצחון

מכבי ת"א השתלטה על הפיסגה בעקבות נצחון חוץ מרשים בבאר־שבע (0:3) וצמודה אליה נתניה שסיימה בתיקו (1:1) עם יפו ● במרחק נקודה מהשתיים מצוי "מועדון 6 הנקודות", הכולל 3 קבוצות: הפועל פ"ת (0:1 נגד לוד), בית"ר ת"א (איבדה את הראשות לאחר הפסדה 2:1 לבני־יהודה) ומכבי חיפה (0:1 נגד שמשון בשער בכורה של ארמלי)● תבוסה קשה לבית"ר נתניה נגד מכבי פ"ת – 5:1 ● כפר־סבא – הפועל ת"א 0:0 ● בית"ר ירושלים – יבנה 0:0

קבוצת מכבי ת"א כבשה אתמול את הפיסגה הלאומית לאחר שהרשימה בנצחון־חוץ על הפועל באר־שבע 0:3.

מכבי נתניה, שנעצרה במכשולה של מכבי יפו (1:1), צמודה אל „הצמרתיים" בפיסגה. דולקות אחריהן שלוש קבוצות, שצברו 6 נקודות: הפועל פ"ת (גברה 0:1 על הפועל לוד), בית"ר ת"א (נוצחה 2:1 ע"י בני־יהודה) ומכבי חיפה (הכניעה 0:1 את שמשון).

האלופה, הפועל ת"א, ממשיכה „לגמגם" וסיימה בתיקו אפס עם הפועל כפ"ס. גם בית"ר ירושלים לא השכילה להבקיע את שער מכבי יבנה (0:0).

בית"ר נתניה נותרה היחידה, שטרם זכתה בנקודה כלשהי, ואתמול היא אף ספגה תבוסה ביתית 5:1 מול מכבי פ"ת.

16 שערים הובקעו במחזור השלישי, שהצטיין במספר נצחונות־החוץ – 3.

הגנה יבנאית מתוגברת כפתה שיויון על מחזיקת הגביע

מאת אשר גולדשלגר

מחזיקת הגביע, קבוצת בית"ר ירושלים, לא השכילה אתמול לגבור באיצטדיון בלומפילד ביפו, מגרשה הביתי בעונה זו, על קבוצת מכבי יבנה. התוצאה בסיום המשחק, תיקו עקר משערים.

הניכיון של דרור קשטן והעלול על עצמם רק במחצית השניה, אולם משחק טקטי נבון של שחקני יבנה מנע מהחוד של בית"ר להתבלט. לפיכך לא יכול היה אלי אוחנה לאיים על שערו של לסנר. ואותם הדברים אמורים לגבי אבי גולדר.

למעשה היה אורי מלמיליאן בפרקי זמן שונים היחידי שאיים באופן משמעותי על שער יבנה. בעיטותיו אילצו את לסנר להפגין יכולת וירטואוזית, שהגיעה לשיאה במחצית השניה. המאמן קשטן ניסה בשלבי הסיום לתגבר את החוד בחלוץ אבי ששון, אולם גם זה היה חלש מדי כדי להכניע הגנה יבנאית מתוגברת.

בית"ר חסרה את שלמה שירזי המורחק ואת משה בן־הרוש, אולם גם בהעדרם ניתן היה לדרוש מבית"ר רמת משחק מבריקה יותר. ייתכן שהלחץ מצד שחקני העורף של יבנה היקשה את המלאכה על הבית"רים.

בדקה ה־5 שיגר מלמיליאן כדור לקורת שער יבנה. בהמשך, עד למחצית, התנהל המשחק במרכז השדה ללא איום על שני השערים.

המחצית השניה היתה טובה יותר מבחינת בית"ר. בדקה ה־57 בעט אבי כהן אל חיבורי שער יבנה ולסנר הדף לקרן. עד לסיום הגבירה בית"ר את הלחץ על שער יבנה, אולם ללא הצלחה. אוחנה, העצבני, ספג לקראת הסיום כרטיס צהוב מיותר.

מיקום גרוע של בנודיס גרם להפסד

מאת משה דנציגר

הפסד שני רצוף נחלה הפועל לוד, כשהנוצחה ביום שישי בביתה על־ידי הפועל פ"ת 1:0. ההפסד מקפח את המקומיים, שלא נפלו מיריביהם ובשלבים רבים של המשחק אף כבשו את המרכז בשדה.

האורחים מפ"ת עשו רושם כאילו באו ללוד, לא כדי „להסתער", אלא על מנת להוליך נקודת ליגה. משחקם היה בנוי בהגנה ורק מפעם לפעם יצאו להתקפה. אך בסיום, הם יצאו נשכרים כפליים. במלוא 3 הנקודות.

חלוצי לוד הגיעו לכמה מצבי הבקעה מאיימים, אך בשל רשלנותם ועירנותו של שוער פ"ת, רוני גדבי, לא מצאו את הדרך לרשת.

כאמור, בכדורגל מספיקה טעות אומללה אחת כדי לחרוץ את גורלו של משחק. אתמול זה קרה ליעקב בנודיס בדקה ה־77. לכאורה, התקפה לא מסוכנת. הקשר אלי מחפוד התנהל עם הכדור במרחק 25 מ' אלכסונית מהשער. לפתע, הבחין במיקומו הגרוע של בנודיס ושיגר בעיטה חזקה לפינה הקרובה. זינוק המאוחר של השוער הותיק הספיק רק כדי לרחוק את הכדור עמוק יותר פנימה. 0:1.

למעשה, היתה זו אחת מאותן ההזדמנויות הבודדות של פ"ת במשחק. בסך הכל „בהגר" שתי הקבוצות מתולשת ההתקפות והתוצאת תיקו אפס היתה הולמת יותר.

דיין פסק: הפסד ראשון לבית"ר ת"א

מאת יוסי משרד

המזל האיר פניו אתמול לקבוצת בני־יהודה ת"א, שהנחילה הפסד ראשון העונה למובילת הטבלה, בית"ר ת"א 1:2.

המחצית הראשונה התנהלה בכבדות וללא אירועים ראויים לציון. משתי קבוצות כאלה ניתן היה לצפות ליותר מאמץ והתלהבות.

רק בעיטה של יצחק בלחסן הבית"רי שפגעה את הקורה, עוררה את הצופים מתנומת אחר הצהריים.

המחצית השניה היתה מרתקת יותר והעניקה פיצוי מסוים לקהל. בשלב זה החל קשר הרכש מירושלים, מישל דיין, לתת את הטון במרכז השדה ומעורבותו בשני שערי בני יהודה לא היתה מפתיעה.

בדקה ה־48 בעט דיין כדור שטוח, השוער גדבי שמט וחוי שירזי קבע מקרוב 0:1 ל„הגביע".

השער הקפיץ את שחקני ה"מנוהה", שבתום לחץ של תשע דקות פרצו את שער היריב. רחמים עמרן הגביה כדור ומאיר יחזקאל המשיך לרשת בבעיטה מרהיבה. 1:1.

שער הנצחון לזכות בני יהודה הובקע דווקא בעת המתקפה הבית"רית הגדולה. דקה 71: משה עלו פרץ מימין, הגביה ודיין נגח לרשת. 1:2.

בעשר הדקות האחרונות עמדו הבית"רים פעמיים על סף כיבוש שער. רגלו של שירזי חילצה מהקו כדור של לביא וממש בדקה האחרונה בעט מרזר וצמח בזה אחר זה לקורה גם זה קרה.

המכונה החיפאית ממשיכה לחרוק

מאת מאיר לוי

מכבי חיפה, המועמדת לבתר, איכזבה אתמול במשחק החוץ הראשון שלה העונה באיצטדיון בלומפילד. הבקעה בודדת אחת, באמצע המחצית הראשונה, הספיקה לה כדי לנצח את שמשון 0:1.

מרבית הצופים אשר באו למשחק המוקדם, עקבו לראשונה אחר הכדורגלן המדובר ביותר בליגה הלאומית – דניאל ברייילובסקי. במהלך 90 דקות המשחק אתמול הוא ביצע שלושה מהלכים ראויים לשמם, שזכו לתשואות. אולם ברוב שלבי המשחק סבל מכושר גופני לקוי ואיבד כדורים רבים במרכז השדה.

לצידו היה ברוך ממן חלש מאד ולא שיתף עימו פעולה. זה היה מרשם בדוק ליכולתה החלשה של חיפה.

שמשון ת"א היתה פחות יומרנית. שחקניה הירבו להשתעשע בכדור. הקבוצה לא הצליחה להביך את הגנת האורחים, הגם שזו נקלעה ליום בינוני. המחסום האחרון היה השוער אבי רן.

השער היחיד במשחק הובקע בדקה ה־24: ניר קלינגר הצעיר כדור מתוך לרחבה ומסר כדור בחצי גובה לעבר זאהי ארמלי, שהמשיך ברגל שמאל מ־8 מטרים לפינת השער. 0:1. בסיום הסתבר שהיה זה גם שער הנצחון.

המחצית השניה היתה דלה באירועים. שתי הבדיקות של ברייילובסקי „שלפו" את הצופים מתוך שקיות הפיצוחים. בדקות 65 ו־78 הוא השאיר במסירות פז את קלינגר בעמדות הבקעה בטוחות, אך מבשל השער לא השכיל גם להבקיע.

בדקה ה־80 בעט אפרים ארביב בעיטת עונשין אדירה מ־25 מ', אך רן הפגין נכונות והדף בזינוק.

האיצטדיון החדש בכפ"ס לא עורר את הפועל כפ"ס והפועל ת"א. גם מיקי בן־שיטרית (במרכז) וגדעון סיימון לא סייעו לשינוי התיקו אפס

זאהי ארמלי חגג שער בכורה העונה לרשת שמשון והפגין יכולת כידרור נאה.

דניאל בריאלובסקי (מימין) ערך היכרות ראשונה עם איצטדיון „בלומפילד" והרשים בכמה מבצעים.

דריקס וחבריו עשו זאת שוב; שלושער – הפעם בבאר־שבע

מאת רונן בר־לב

תולשה מדהימה של שוער הפועל באר־שבע, מריו זהוביצקי ומשחק שאפתני מדויק של חלוצי מכבי ת"א, גרמו להפסד הביתי הגדול ביותר של המקומיים מאז 1978, בשנים אז ניצחה כאן מכבי ת"א 0:3.

האורחים ביססו את משחקם על התקפות מתפרצות מהירות. הם „הפקידו" את מרכז השדה לרשות המקומיים והתבצרו בקו האחורי כדי להדוף ללא קושי את נסיונות התקיפה של ב"ש ולשלוח את חלוציהם לפריצות נגד.

הסגנון התל־אביבי הצליח מעל המשוער. לכאורה, שליטה באר־שבעית במרכז השדה. אך כבר בדקה ה־9 ניתן הרמז הראשון: התקפה משולבת וכדור הגבהה מצא את ראשו של עודד מכנס ומשם לרשת הדרך היתה קצרה. 0:1.

בפתיחת המחצית השניה עשו הבאר־שבעים מאמץ גדול להשוות, אולם ספגו מנגד מהלומה כפולה.

דקה 61: אלי דריקס התמקם ברחבה וניצל טעות גסה של זהוביצקי כדי לקבוע 0:2. השער הוציא את הרוח ממפרשי המקומיים.

דקה 65: בני טבק פרץ בזריזות ושלח כדור רוחב. ההגנה הבאר־שבעית קפאה על מקומה וארז לולו הצעיר, ביצע את הפעולה האחרונה לפני שהוחלף כשדחק פנימה. 0:3.

משחק מאכזב באיצטדיון מרשים

מאת חיים לוי

„הוד הגליל עבברי" – משפט בנאלי, אך אין מתאים ממנו כדי לתאר את מה שאירע אתמול במשחק בין הפועל כפר־סבא לאלופה הפועל ת"א, שחנך את האיצטדיון הכפר־סבאי החדש והמפואר ללא שערים.

התפאורה היתה מושלמת: מתקן מרשים, כר דשא מטופח, יציע כבוד נאה וקהל שיא שמנה 7000 צופים. שריקת הפתיחה מצאה אווירה מרגשת ורוויית ציפיות. אולם, הצופים חזו במשחק חלש ומשעמם.

כדורגלני שתי הקבוצות גילו אדישות בלתי מובנת ודי אם נציין שהכדור הראשון שסיכן את אחד השערים, נבעט רק בדקה ה־31.

גם במחצית השניה לא השתנתה התמונה. מרבית השחקנים נעו במרכז השדה. כפר־סבא נראתה יותר מסוכנת ובשלב מסוים בעט גד מרגון שלוש בעיטות מסוכנות, אך אלתר ביום מוצלח הדף את כולן.

חלוצי ההוד של ת"א, בן־שטרית ולנראו נשמרו אישית לוחצת ולא הצליחו להשתחרר. גם הקריאות של רוביד שוריצר לא הבהילו את ההגנה המקומית.

חבל שמשחק חגיגי כזה נסתיים בשריקות בוז של הצופים הרבים.

שוער אברטון, בובי מימס, הודף כדור מול התקפת חלוצי צ'רלטון

שחקן הספסל הביא לשוויון

מאת יעקב אלמוג

שער משנה מרהיב ביופיו של שחקן הספסל היפואי, משה ראובן, בשלהי המשחק העניק לקבוצתו נקודת ליגה יקרה במשחקה הביתי מול מכבי נתניה 1:1.

לא רק שנתניה ספגה שער חובה ראשון העונה, אלא איבדה שתי נקודות ליגה ראשונות ואת ראשות הטבלה.

לאחר מחצית ראשונה שקולה, נטלו דווקא האורחים מעיר היהלומים את היוזמה ושלטו במגרש ללא עוררין. הם אף סיכנו את שערו של קוניצקי, אך לא הצליחו להכניעו בשל עירנותו הרבה ומיקומו המצויין. השוער הצעיר מנע אי נעימות מקבוצתו.

בהתקפת נתניה בלט הקרונו של שלום תקוה. חבריו סבלו מחוסר מחץ ולא ניצלו את יתרונם בשדה. אולם בדקה ה־54 שלח רונן גבאי (השואל לפני שנתיים ליפו) כדור מ־10 מ' לרשת. 0:1 לנתניה.

עם קצת דיכוי ומזל היתה יכולה הקבוצה האורחת לבסס את יתרונה ולזכות בנצחון שלישי העונה, אולם ההחטאות המשוועת התירו סיכוי ליפו.

את הסיכוי הקטן הזה ניצל משה ראובן בדקה ה־85, שקבע בבעיטה אדירה מ־35 מ' שוויון מפתיע. 1:1.

אבי גולדר הבית"רי נבלם ע"י מגן מיבנה בתיקו אפס המאכזב ב„בלומפילד".

שובו של אייל בגלייבטר: חמישיה לרשת העולה החדשה

מאת יעקב הרואם

שחקני העולה החדשה, בית"ר נתניה, מתמוטטים והאי לקבל את תואר הכבוד של „העיר מהנדקה". לפני שבוע נכנעו להפועל פ"ת 3:0 ואתמול הובסו בביתם למכבי פ"ת 5:1.

הקבוצה המקומית קיוותה להשיג שער בכורה ונקודת בכורה בליגה הלאומית, אולם ירדה בסיום עם „סל מלא שערי חובה". הבית"רים קיבלו הרבה חומר למחשבה לקראת יום הכיפורים.

האורחים מאם המושבות היו זקוקים למשחק כזה, כדי לשכוח את תקופת ההכנה הבלתי מוצלחת לקראת העונה. הם פתחו את המשחק בתנופה והכשו שני שערי יתרון מהירים.

דקה 9: בגלייבטר מסר במדויק ונוריאל בעט מ־16 מ' לרשת. 0:1.

דקה 34: הפעם נפל הכבוד כולו ברגלי בגלייבטר. הוא פרץ בכדור לתוך הרחבה והכניע את לביא. 0:2.

כמה שהמשחק הזה היה חשוב לקבוצה. התאוששות בית"רית קלה הביאה לשער המצמק בדקה ה־42. פרץ הוכשל ברחבה וסוגל ה"זקן" הבקיע מהנקודה הלבנה.

במחצית השניה עשו האורחים במגרש ככל העולה על רוחם. בתוך 14 דקות רשמו שלושער. בדקות 61, 69 הבקיע דורון רבינזון צמד אישי בבעיטות נאות. בדקה ה־75 חתם את התוצאה עופר אליאספור. חתימה טובה. 1:5.

ג'ודו

●אתמול נקבע הרכב נבחרת ישראל בג'ודו, שתיטול חלק באליפות העולם שתיערך בוינה.

שחקני הנבחרת הם: שוקי קואו (60 ק"ג), אפי קואו (65 ק"ג), יוסי ברקוביץ ומשה פונטה (86 ק"ג).

● בטורניר ארצי לנשים בג'ודו, שנערך אתמול זכו הספורטאיות הבאות בתאריה: פרננזון (46 ק"ג), סיגל ג'ורנו (50 ק"ג), עלימה לימור (52 ק"ג), רחל ברנרס (56 ק"ג), רונית מרן (64 ק"ג), שני סיוון (מעל 64 ק"ג).

הניחוש הנכון

1. בית"ר י-ם – מכבי יבנה x
2. שמשון – מכבי חיפה 2
3. בית"ר ת"א – בני־יהודה 2
4. בית"ר נתניה – מכבי פ"ת 2
5. הפועל לוד – הפועל פ"ת 2
6. מכבי יפו – מכבי נתניה x
7. הפועל ב"ש – מכבי ת"א 2
8. הפועל כפ"ס – הפועל ת"א x
9. בית־שאן – בית"ר נהריה x
10. הפועל ר"ג – הפועל יהוד 2
11. הפועל חדרה – רימונה 1
12. הפועל חולון – מרמורק 1
13. טבריה – הכח ר"ג 1
14. הפועל חיפה – הפועל י-ם 1

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפסד	שערים	נק'
1.	מכבי תל־אביב	3	2	1	0	2–8	7
2.	מכבי נתניה	3	2	1	0	1–5	7
3.	הפועל פתח־תקוה	3	2	0	1	2–5	6
4.	בית"ר תל־אביב	3	2	0	1	4–5	6
5.	מכבי חיפה	3	2	0	1	2–3	6
6.	בני־יהודה ת"א	3	1	2	0	4–5	5
7.	בית"ר ירושלים	3	1	2	0	3–4	5
8.	מכבי פתח־תקוה	3	1	1	1	3–6	4
9.	הפועל כפר־סבא	3	1	1	1	3–3	4
10.	מכבי יבנה	3	1	1	1	3–3	4
11.	מכבי יפו	3	1	1	1	6–4	4
12.	הפועל תל־אביב	3	0	2	1	3–2	2
13.	שמשון תל־אביב	3	0	2	1	2–1	2
14.	הפועל לוד	3	0	1	2	4–2	1
15.	הפועל באר־שבע	3	0	1	2	5–1	1
16.	בית"ר נתניה	3	0	0	3	9–1	0

עובדות ומספרים

הפועל כפר־סבא – הפועל ת"א 0:0
ציון משחק: 4
המצטיין: אריה אלתר
המאכזב: אלי יאני
שופט: משה אשכנזי
צופים: 7000
איצטדיון: כפ"ס החדש

● הפועל כפר־סבא: שמיר 5; אידינגר 5, סימון 5, א. ברדיים 5, איינשטיין 6; ברמיש 5, ס. יפה 4 (ח. בן־חיים), מרגון 6; מימוני 5 (צוהר), יאני 4, רבינו 5.

● הפועל ת"א: אלתר 7; מוסקוביץ 6, אקהויז 5, עמר 6, הרמה 5; הרשליקוביץ 5 (מעלם 4), לאגו 5, סיני 5, ברנס 6; לנראו 5, בן־שטרית 4.

מכבי חיפה – שמשון ת"א 0:1 (0:1)
● זאהי ארמלי (24)
ציון משחק 5
המצטיין: אבי רן
המאכזב: גדעון דמתי
שופט: אריה פרחס
צופים: 9000
איצטדיון: בלומפילד

● מכבי חיפה: רן 6; אהרוני 5, אלי כהן 5, אוסמו 5, קלינגר 5; הוכמל 5, ממן 5 (גבעול 4), אבוקסיס 6, ברייילובסקי 5; ארמלי 5, סלקטר 4 (מרדכי).

● שמשון ת"א: חדד 5; הלוי 5, ברזה 4, אודי כהן 5, דוויר 4, זכרוני 5, א. עובדיה 5, הלל 4 (ויזנר), ארביב 5; דמתי 4, שקרון 5.

הפועל פ"ת – הפועל לוד 0:1 (0:0)
● אלי מחפוד (77)
ציון משחק 5
המצטיין: אלי מחפוד
המאכזב: יעקב בנודיס
שופט: בני בוק
צופים: 1500
איצטדיון: לוד

● הפועל פ"ת: גדבי 6; לסרי 5, ניר אלון 5, בהנימיק 6, דוד לוי 5; חזן 4 (איליה 5), ר. רחמים 5, מחפוד 6; מרסוס 4, בסון 4, לוין 4.

● הפועל לוד: יעקב בנודיס 4; יצחק בנודיס 5, נעמן 5, אורי בנודיס 6, חביב 5; קמאשוילי 5 (מאירה, י. הלל 6), בדמסס 4; שרביט 4, ר. שמואל 4, סמרלה 4.

מכבי ת"א – הפועל באר־שבע 0:3 (0:1)
● עודד מכנס (9), אלי דריקס (61), ארז לולו (65)
ציון משחק 6
המצטיין: משה גריאני
המאכזב: מ. זהוביצקי
שופט: יעקב שייפר
צופים: 6000
איצטדיון: הפועל ב"ש

● מכבי ת"א: גינצבורג 6; מ. כהן 5 (קרמר), שמעונוב 5, אבי כהן 6, אזולאי 6; לולו 6 (קריים), גולדברג 6, גריאני 7; טבק 7, דריקס 6, מכנס 5.

● הפועל באר־שבע: זהוביצקי 3; בוזנור 4, דווידי 4, אילוז 4, אזן 4, צרפתי 5 (קדוש 4), עורן 4 (רמלר 5), שושני 4; ברשאן 3, וייצמן 4, אזהנה 4.

בני־יהודה – בית"ר ת"א 1:2 (0:0)
● חוי שירזי (48), מישל דיין (71)
● מאיר יחזקאל (57)
ציון משחק 5
המצטיין: מישל דיין
המאכזב: נסים בסן
שופט: יהושע לויה
צופים: 2500
איצטדיון: וינטר

● בני־יהודה: אסיאג 5; סלמן 5, רוזנטל 4, טגל 5, עלו 6; שרעבי 5, דיין 6, א. חיים 5, ר. לוי 4; שירזי 4 (קסטיקה, מנצורה, איזנברג 6).

● בית"ר ת"א: גדבי 4; יעקב כהן 5, קבב 4 (שורה), ידיד 5, צמח 5; עמרן 5, נסים כהן 4, מוזה 5, מ. יחזקאל 6; בלחסן 5, לביא 4.

מכבי יפו – מכבי נתניה 1:1 (0:0)
● משה ראובן (86)
● רונן גבאי (54)
ציון משחק 5
המצטיין: ל. קוניצקי
המאכזב: דוד אמיגה
שופט: צבי שריר
צופים: 2000
איצטדיון: בסן ביפו

● מכבי יפו: קוניצקי 7; בוקרצרק 5, דניאל 5, סליטן 5, ה. מאיר (מ. ראובן 6), לביאגד 4, י. לוי 5, מוחזי 4, אלקלומבונה 4, דגמי 5, אמיגה 4.

● מכבי נתניה: חביב 5; ש. מנחם 6, בר 5, חסן 6, מזלוף 7, גבאי 6, מסיקה 5, חלפון 6, בוארון 4 (י. מנחם 6), פרץ 6, ר. לוי 6.

בית"ר ירושלים – מכבי יבנה 0:0
ציון משחק 5
המצטיין: מרדכי לסנר
המאכזב: אלי אוחנה
שופט: יאיר מיליטבר
צופים: 7000
איצטדיון: בלומפילד

● בית"ר ירושלים: מזרחי 5; אבי כהן 5, אזולאי 5, אשש 5, נחמני 5 (ששון), מלמיליאן 6, מ. מלכה 5, קדוש 5 (שוורץ 5), שמואלי 5; אוחנה 4, גולדר 5.

● מכבי יבנה: לסנר 7; אטוב 5, אלקבץ 6, פרץ 5 (בוארון), סלומון 6; עלאווה 6, צ. יעקב 5, ברששת 5, שלום לוי 5; אוסמו 4 (חלפון 4, ועקנין 6).

מכבי פ"ת – בית"ר נתניה 1:5 (1:2)
● מנשה נוריאל (9), אייל בגלייבטר (34), דורון רבינזון (61, 69), עופר אליאספור (75)
● ישראל סוגל (42 מ־11 מ')
ציון משחק 5
המצטיין: אייל בגלייבטר
המאכזב: יוסי תשובה
שופט: רחמים דיוואני
צופים: 1000
איצטדיון: טוברוק

● מכבי פ"ת: פביאן 5; אלמוג 6, נ. מכנס 5, מ. כהן 6, דאן 5; א. לוי 6, בגלייבטר 7, נוריאל 6, אליאספור 7; רבינזון 6, ר. כהן 6.

● בית"ר נתניה: לביא 4; סרוסי 3, קידס 3, סאסי 4, י. יונה 3; תשובה 3 (עזריה), ציזבי 4, בניש 3 (סוגל 5), איצקוביץ 4; פרץ 5, ח. לוי 4.

המצטיינים

1. אריה אלתר (הפועל ת"א)
2. שמעון מכנס (מכבי נתניה)
3. יהודה עמר (הפועל ת"א)
4. אורי בנודיס (הפועל לוד)
5. שמעון מזלוף (מכבי נתניה)
6. משה גריאני (מכבי ת"א)
7. אייל בגלייבטר (מכבי פ"ת)
8. מישל דיין (בני־יהודה)
9. עופר אליאספור (מכבי פ"ת)
10. בני טבק (מכבי ת"א)
11. דורון רבינזון (מכבי פ"ת)

מלך השערים

אורי מלמיליאן (בית"ר י-ם) 3
דורון רבינזון (מכבי פ"ת) 3
אלי דריקס (מכבי ת"א) 3

אייל בגלייבטר

החלום של אייל בגלייבטר לשחק העונה באירופה, נסתיים אתמול זכבית באיצטדיון „מוכחוק" בנתניה. בגלייבטר חזר להרכב קבוצתו, מכבי פ"ת, ופתח את העונה שלו בצורה מושלמת. בכשרון רב הבקיע שער, בישל שער נוסף ודחף את מכבי פ"ת למשחקה הטוב ביותר עד עתה ולנצחון חוץ מרשים על בית"ר נתניה 1:5.

במחזור הבא בלאומית

● מכבי יבנה – הפועל ת"א
● מכבי ת"א – כפר־סבא
● הפועל פ"ת – מכבי יפו
● מכבי פ"ת – הפועל לוד
● בני־יהודה – בית"ר נתניה
● מכבי חיפה – בית"ר ת"א
● בית"ר י-ם – שמשון ת"א

חדרה וטבריה – תאומות סיאם בצמרת טבלת הליגה הארצית

מאת ברוך רגן

קבוצות הפועל חדרה והפועל טבריה, שרשמו אתמול נצחון שלישי ברציפות, מתחלקות שווה בשווה בגמל „מחיבת" הליגה הארצית על מתפיון.

שתי המוליכות ניצלו את ביתיותן כדי למלא את הקופה: חדרה גברה 2 : 0 על הפועל דימונה ואילו טבריה הכניעה את הכח ר"ג 1:3.

מאחוריהן נוצר „מועדון 7 הנקודות", הכולל ארבע קבוצות. הפועל יהוד צעדה בראש החבורה הזאת לאחר נצחון־חוץ מרשים על הפועל ר"ג 0:3, ובעקבותיה דולקת הפועל חיפה, שהסבה פיגור 1:0 לנצחון 2:4 על הפועל ירושלים. מכבי שעריים, לעומתן, צברה רק נקודה ביתית מול בית"ר רמלה (1:1) בשעה שהפועל חולון הלמה 0:2 בהפועל מרמורק.

שתי נציגות ר"ג, הכח ומכבי רמת־עמידר, נותרו היחידות ללא נקודות לאחר שעמידר נוצחה 2:0 במגרשה של הפועל עכו. בית"ר נהריה טעמה סוף־סוף טעם של נקודה (0:0 במשחק החוץ בבית־שאן) אף שלא התכבדה עדיין בשער בכורה.

הפועל חיפה 4 / הפועל י־ם 2

הקרב בין שתי היורדות מהליגה הלאומית התעורר רק במחצית־השניה לאחר תנופת חלשה ועייפות עד להפסקה.

התעוררות החלה לאחר שער מפתיע של הירושלמי מרדכי ועקנין, בדקה ה־58 שהדהים בשער מנחמן בעיצומן של התקפות חיפה.

חיפה נזקקה לשש דקות כדי להשוות משער עצמי של אייל שמריה, ואחר־כך הלמה בירושלים שוב ושוב. לכשהסתיים „הבליץ" החיפאי כעבור 9 דקות נרשמה תוצאה מדהימה – 1:4. הירושלמים ההמומים ספגו שערים מרגלי שלומי שסיקר (68) רוני מלכה (69) ואלי בראמו (73), אך „המבצע" של חיפה היה המלך המצויין רונן דקמן.

בדקת הסיום המתיק מאיר נחמיאס את הגלולה המרה של ירושלים.

שפט יצחק רוזנברג לעיני 2000 צופים בקרית־חיים.

מכבי שעריים 1 / בית"ר רמלה 1

במשך דקות ארוכות השתעשעו בשעריים באפשרות של זכיה בנצחון שלישי ברציפות עד שבאו אריה צפניה ו„גנב" להם אותו „מתחת לאף".

שעריים יכולה להאשים אך ורק את עצמה. שכן, היא ניצלה רק הזדמנות אחת (יעקב רובין – 51) מני רבות והחטיאה שוב ושוב ממצבים נוחים.

בית"ר האמינה ביכולתה להפתיע ועשתה זאת בדקה ה־71, כשצפניה בעט לרשת והעניק לרמלה נקודה יקרה.

שפט יוסף דיאמנט לעיני 700 צופים ברחובות.

הליגה הארצית

	הקבוצה	משי'	נצ'	תיקו	הפסד	שערים	נק'
.1	הפועל חדרה	3	3	3	0	3–10	9
–.	הפועל טבריה	3	3	3	0	3–10	9
.3	הפועל יהוד	3	2	1	0	2–6	7
.4	מכבי שעריים	3	2	1	0	1–5	7
.5	הפועל חיפה	3	2	1	0	4–7	7
.6	הפועל חולון	3	2	1	0	0–3	7
.7	הפועל עכו	3	1	2	0	3–5	5
.8	הפועל בית־שאן	3	0	3	0	2–2	3
.9	הפועל דימונה	3	0	2	1	2–0	2
.10	הפועל רמת־גן	3	0	2	1	4–1	2
.11	בית"ר רמלה	3	0	2	1	7–3	2
.12	בית"ר נהריה	3	0	1	2	2–0	1
.13	הפועל מרמורק	3	0	1	2	5–2	1
.14	הפועל ירושלים	3	0	1	2	8–3	1
.15	הכח רמת־גן	3	0	0	3	5–1	0
.16	מכבי רמת־עמידר	3	0	0	3	9–2	0

הפועל טבריה 3 / הכח ר"ג 1

עופר רן, הממשיך להטעים את גוזת הגלד לכל יריביה, לא שבת גם אתמול והצעיד את טבריה לנצחונה השלישי.

חלפו רק שי דקות, כשעופר רן כבר מצא עצמו בעמדה נוחה והכניע את שוער „הכחולים". המשך היה שייך אף הוא לטבריינים, בעיקר לעופר רן, שהבקיע שער שני בדקה ה־60.

הכח התעוררה ומצאה הצימוקה ע"י אברהם לוי (78), אך משה אזולאי המקומי הוסיף שער שלישי דקה מהסיום.

שפט ראובן סוהיל לעיני 1000 צופים בטבריה.

הפועל עכו 2 / רמת־עמידר 0

רמת־עמידר המשיכה לגלות יכולת ירודה ונמלטה בעור שיניה מתבוסה בעכו.

העכואים נהנו, אמנם, משלוש הנקודות, אולם הם יכולים רק להצטער על החטאת שערים רבים. עופר רוזה (54) ודוד גבון (70) הבקיעו פעמיים והשאירו את הנקודות בבית.

המכבי דניאל ירושלמי הורחק בדקה ה־72 בגין פגיעה בשחקן עכואי.

שפט יוסף גרוסמן לעיני 800 צופים.

במחזור הבא בארצית

- ● בית"ר נהריה – הפועל ים
- ● רמת־עמידר – הפועל חיפה
- ● הכח ר"ג – הפועל עכו
- ● בית"ר רמלה – הפועל טבריה
- ● הפועל מרמורק – מכבי שעריים
- ● הפועל דימונה – הפועל חולון
- ● הפועל יהוד – הפועל חדרה
- ● בית־שאן – הפועל ר"ג

הפועל יהוד 3 / הפועל ר"ג 0

שני ותיקי יהוד, ישראל ששון ויהודה חגואל, הוליכו את קבוצתם לנצחון חוץ מרשים לאחר שהעמידו בצל את השחקנים הצעירים בשתי הקבוצות.

ששון היה המעורר, המנהיג והיוזם ודוגאל נטל את מלאכת הבקעה. לראשונה הוא עשה זאת בדקה ה־42 וחתם בשער שני בדקה ה־57 בבעיטת 11 מ'. חברו יורם אורן הכניע אף הוא בתוך את שוער ר"ג (47).

שפט סבי אלנקווה לעיני 300 צופים בר"ג.

בית־שאן 0 / בית"ר נהריה 0

שני... שותפות לתבוסת־נפל, שלא התקלחה אף לרגע אחד.

למארחים מבית־שאן היה, אמנם, יתרון קל, אך הוא לא בא לידי ביטוי ושחקני נהריה השכילו לצופף את הגנתם ולמנוע הבקעה.

נהריה היתה מרוצה לפחות מהנקודה הראשונה, שנפלה באמתחתה.

שפט ראובן זינו לעיני 500 צופים.

הפועל חדרה 2 / הפועל דימונה 0

חדרה „הקיזה דם ויזע" בדרך לנצחון השלישי שלה. „העולה" מדימונה „סרבה" לשחק לפי התסריט המורחתי ונכבעה רק לאחר מאבק עיקש.

לחדרה היה יתרון ברור בכל השלבים, אך הוא לא תורגם לשערים. עצבי 300 הצופים נמתחו שוב ושוב לנוכח התפנות ההדרתים עד שהמתיק אורי צ'אושו נטל יוזמה והבקיע את השער בדקה ה־62.

השער אילץ את דימונה לפתוח את מערכה וחדרה ניצלה זאת כדי להבקיע שנית ע"י שלמה מזרחי המצטיין בדקה ה־82.

שפט יעקב ברקאי בחדרה.

הפועל חולון 2 / הפועל מרמורק 0

קשר הרכש, שבתאי יוחבס, היה הרוח־החיה מאחורי הנצחון הביתי של החולונים. יוחבס בלט בהולית הקישור, סיכל התקפות של הרים ריום את האמוספירה של חבריו.

החולונים ניצלו רק פעמיים את ההזדמנויות, שיוחבס הגמריץ יצר להם. בדקה ה־44 הכניע יוסי עמרני את שוער האורחים, ובדקה ה־86 ניצל בני רמתי תוסר ערינות של הגנת מרמורק כדי לחתום את התוצאה.

שפט סימון בכן לעיני 200 צופים בחולון.

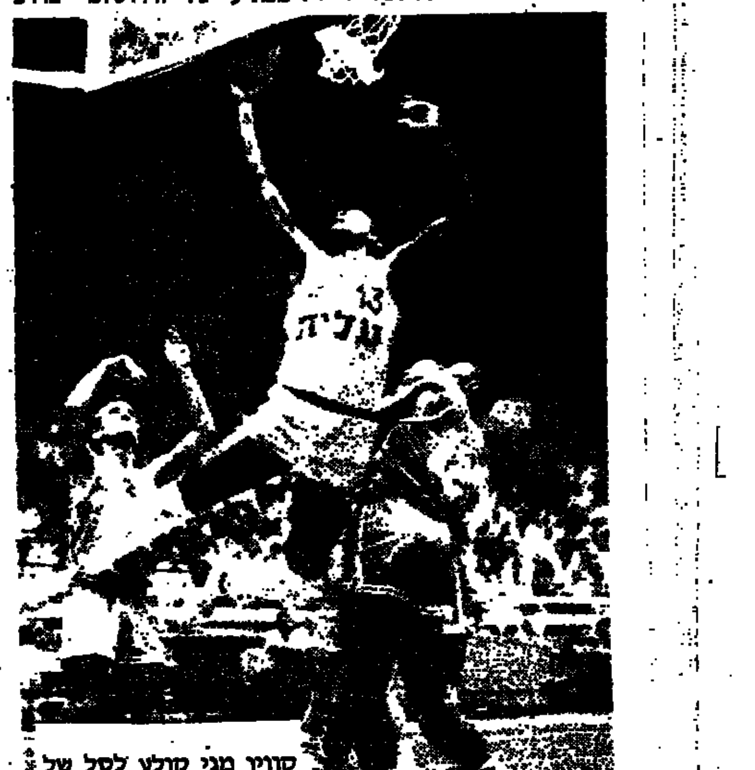

קווין מגי קולע לסל של אלופת שוויץ

[illegible]

[illegible]

חולון ניצחה את מכבי חיפה בתוצאה 82:91

„היוזה" קני בביסטר הוליך אמש את קבוצת הפועל חולון לנצחון על קבוצת מכבי חיפה בתוצאה 82:91, במשחק ידידותי. שנערך בחולון בעקבות הסכם בין שתי הקבוצות לאחר העברתו של סרי לחולון.

בביסטר, ששיחק חולה, לא התקשה לשלוט ללא עוררין מתחת לסלים ואף לקלוע 28 נקודות.

משורות חולון נעדרו ג'יימס סרי וגייתי ברמוד.

● מנהל הפועל ר"ג, אברהם חמו, ממשיך להפתיע. לאחר שפיטר את המאמן האמריקאי של הקבוצה הוא נטל את שרביט האימון והחל לנהל מגעים עם מאמנה של קבוצת הכוכבים האמריקאית המבקרת בארץ. חמו גם החליט להחליף את השחקן שהומש־העוד פיליפ ברגר, בשחקן אחר. המועמדים הם אחד מהשחקנים של קבוצת הכוכבים האמריקאית.

● כדורסלן הפועל ת"א, חיים זלוטיקמן, עבר ביום ששי ניתוח ברצועות הברך אצל המומחה המערב־גרמני, פרופ' שניידר. זלוטיקמן ישהה לפחות שבועיים במערב־גרמניה כדי להמשיך בטיפולים. רופא הפועל ת"א, ד"ר קרן עומר לשוב היום לארץ.

● במשחק אמון שנערך אמש בגליל־עליון, גברה קבוצת הכוכבים האמריקאית על הפועל גליל־עליון בתוצאה 96:101 (52:55).

● „החיה", קני בביסטר, הוליך אמש את קבוצת הפועל חולון לנצחון במשחק ידידותי על מכבי חיפה בתוצאה 91:82. למרות שבביסטר שיחק חולה הוא קלע 28 נקודות. משורות חולון נעדרו סרי וברמוד.

קליעה

● רון ורדי מהפועל פ"ת, זכה אתמול באליפות הפועל בקליעה מאקדח סטנדרטי, לאחר שצבר 530 נקודות. שני סיים יעקב סוסתיאל מהפועל ת"א עם 528 נקודות. הקלעית בסי סבבאי סיימה שלישית עם 524 נקודות.

בסיכום הקבוצתי זכתה הפועל ת"א עם 1586 נקודות.

שייט

● 130 כלי שיט השתתפו אתמול באליפות זבולון בגלשניירות, שנערכה בנתניה.

בגלשנים זכה אמיר ארד ממבולון ים וב־420 זכו שי בכר ואלון רגן מזבולון בת־ים.

מוליכות חדשות בשני המחוזות

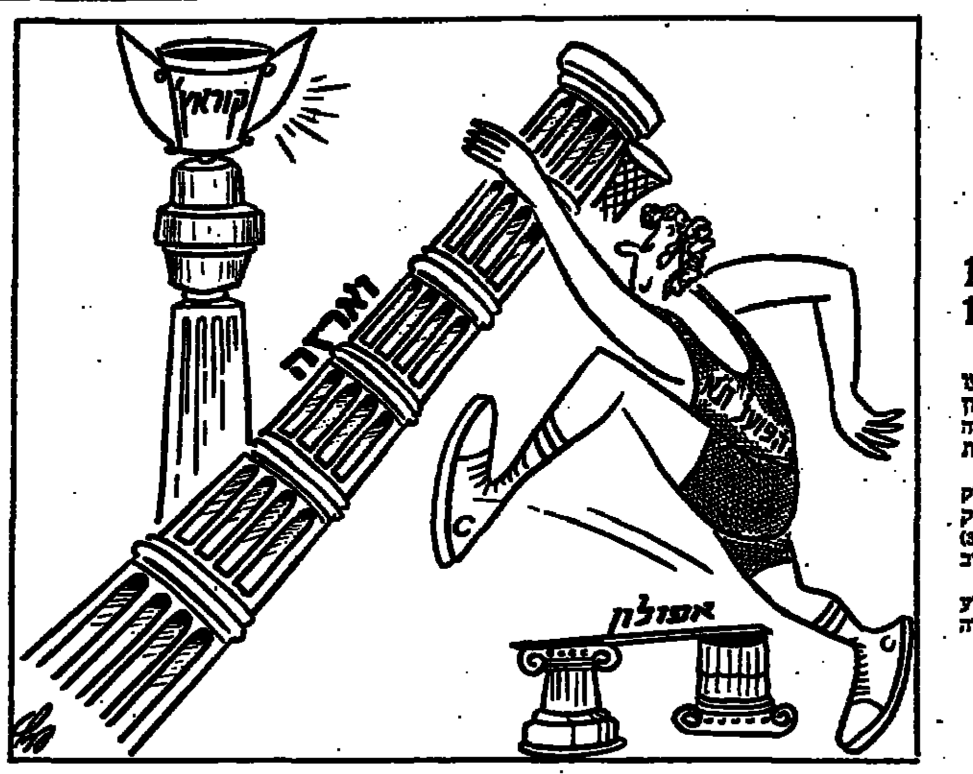

מאת ברוך רגן

הפועל קרית־אונו היא הקבוצה היחידה, שצברה את מלוא הנקודות בשני מחוזות ליגה א'. קרית־אונו הכניעה 0:1 את לזרוס חולון וכבשה את פסגת המחוז הדרומי.

גם למחוז הצפוני יש מוליכה חדשה בדמותה של הפועל רעננה. רעננה גברה במשחק־חוץ על הפועל קרית־שמונה 0:1 והדיחה מהפסגה את בית"ר חיפה (2:2 עם טירת־הכרמל).

הפועל ירוחם, שנצחה 2:1 בקרית־מלאכי, היא היחידה עם מאזן נקי מנקודות. הפועל בתים טרם הבקיעה שער, אך צברה כבר שלוש נקודות מכוח שלוש תוצאות תיקו עקרות.

מחוז הדרום

בראשל"צ: הפועל ראשל"צ – בית"ר באר־שבע 4:0. איתן שלום הבקיע את כל ארבעת השערים בדקות 15, 20, 37 ו־71. דרורי המקומי הורחק בדקה ה־71. שפט עפרון, 300 צופים.

בקרית־גת: מכבי קרית־גת – הפועל בית־שמש 1:0. עשור חולל מהפך במסגה בעקבות שערו בדקה ה־40. שפט שועי, 400 צופים.

בקרית־אונו: הפועל קרית־אונו – לזרוס חולון 1:0. יחיאל מאלם מלזרוס החטיא בעיטת 11 מ' (40) וקבוצתו בולה הפסד מעמרה רומה מרגלי אבי ממן (85). שפט קרוצ'י, 200 צופים.

בקרית־מלאכי: הפועל קרית־מלאכי – הפועל ירוחם 2:1. ירוחם איבדה נקודה לאחר החטאת בעיטת 11 מ' ע"י מנירה (70). אזון (8) וביטון (74) הבקיעו למארחים מול שער מצמק של עטל (53). שפט שור, 800 צופים.

ברמלה: הפועל רמלה – הפועל אור־יהודה 1:1. ועקנין (13) העניק יתרון לרמלה והדרון הישווה (44). בהרגנה המקומי החמיץ הזדמנות לנצחון, כשהחטיא מהנקודה הלבנה (63). שפט ברסקן, 500 צופים.

באזור: הפועל אזור – הפועל אשקלון 2:0. אזור רשמה נצחון בכורה ע"י אזהאל (30) וזילברמן (84). שפט שגיא, 500 צופים.

ביהוד: הפועל רמת־השרון – הפועל בתים 0:0. בתים לא מבקיעה, אך צוברת נקודות. שפט יוגב ללא קהל.

מחוז הצפון

בבתים: הפועל עליה בתים – מכבי עפולה 1:0. שלושה שחקנים הורחקו במשחק הסוער (קרני ושחר מכפ"ס וחייט מעפולה). שחס הכריע את הקרב בדקה ה־18. שפט יצחק בר־יצחק, 100 צופים.

בקרית־שמונה: הפועל רעננה – הפועל קרית־שמונה 1:0. שערו של גיטלמן בדקה ה־40 העלה את רעננה לפסגה. שפט בר, 300 צופים.

באור־עקיבא: מכבי חדרה – מכבי אור־עקיבא 1:0. נחום הכריע את מאבק השכנות כבר בדקה ה־34. שפט שמש, 300 צופים.

בקרית־אתא: הפועל קרית־אתא – הפועל טמרה 2:1. שני שערי־בכורה ונצחון ראשון למארחים (מגרבי – 44, יורם כהן – 48). אייש צימק בדקה ה־80 בבעיטת 11 מ'. שפט ברנעים, 250 צופים.

בטירת־הכרמל: הפועל טירת־הכרמל – בית"ר חיפה 2:2. משחק מעניין וסוער. המארחים הוליכו ביתרון (מגרבי – 35), חיפה הגיבה בצמד (עידו – 62, אהרונוביץ' – 75) וטירה הציל נקודה לביתיים (85). שפט ברבורי, 500 צופים.

בטייבה: הפועל טייבה – הפועל סירה 0:0. „הדרבי" היוקרתי הסתיים ללא הכרעה. שפט עזבויה בר־יצחק, 3000 צופים.

בטמרה: מכבי טמרה – אחוי בני־נצרת 1:1.

במחזור הבא בליגות א'

בליגות א'.

● צפון: מכבי עפולה – הפועל טירה; בית"ר חיפה – הפועל טייבה; הפועל בני־טמרה – טירת־הכרמל; מכבי חדרה – הפועל קרית־אתא; אח"י בני־נצרת – אור־עקיבא; הפועל רעננה – מכבי טמרה; עליה כפר־סבא – קרית־שמונה.

● דרום: בית"ר באר־שבע – הפועל בתים; הפועל אשקלון – הפועל רמת־השרון; הפועל אור־יהודה – הפועל אזור; הפועל ירוחם – הפועל רמלה; מכבי לזרוס – הפועל קרית־מלאכי; הפועל בית־שמש – הפועל קרית־אונו; הפועל ראשל"צ – מכבי קרית־גת.

טבלאות ליגות א'

צפון

.1	הפועל רעננה	3	1–4	5
.2	הפועל טייבה	3	2–4	4
–.	בית"ר חיפה	3	4–6	4
.4	הפועל טירה	3	4–5	4
.5	קרית־שמונה	3	2–2	3
–.	הפועל טמרה	3	3–3	3
–.	אח"י נצרת	3	3–3	3
–.	מכבי טמרה	3	2–2	3
–.	מכבי חדרה	3	2–2	3
.10	עליה כפ"ס	3	4–3	3
.11	טירת־הכרמל	3	5–5	2
.12	מכבי עפולה	3	4–3	2
.13	קרית־אתא	3	6–4	2
.14	אור־עקיבא	3	3–1	1

דרום

.1	קרית־אונו	3	1–4	6
.2	קרית־גת	3	1–3	5
–.	הפועל ראשל"צ	3	4–10	4
.4	בית־שמש	3	2–4	4
.5	הפועל אזור	3	0–2	4
.6	קרית־מלאכי	3	1–2	4
.7	הפועל בתים	3	0–0	3
.8	אשקלון	3	2–1	3
.9	רמת־השרון	3	2–1	2
–.	הפועל רמלה	3	2–1	2
–.	אור־יהודה	3	2–1	2
.12	לזרוס חולון	3	7–3	1
–.	בית"ר ב"ש	3	6–2	1
.14	הפועל ירוחם	3	5–2	0

ליגות ב'

●צפון א׳: סקציית מעלות – הפועל צפת 0:0; בני־חצור – מכבי שפרעם 0:1; הפועל בני־נצרת – הפועל נצרת עילית 1:2; מכבי קרית־ביאליק – בית"ר קרית־שמונה 1:1; הפועל מג'ד־אל־כרום – הפועל סחנין 1:3.

●צפון ב׳: הפועל תל־חנן – הפועל נחליאל 1:1; בית"ר פרדס־חנה – הפועל דלית אל־כרמל 0:0; הפועל מגדל–העמק – מכבי צפי חיפה 2:0; הפועל בית־אליעזר – מכבי צור־שלום 1:1; הפועל גבעת־אולגה – הפועל אום־אל־פאחם 1:0; מכבי עספייה – הפועל כפר־סלם 1:0; הפועל יוקנעם – הפועל איכסאל 1:4.

●דרום א׳: הפועל כפר־קאסם – צעירי יפו 1:2; הפועל גלג'וליה – בית"ר ראש־העין 1:3; הפועל הרצליה – מכבי הרצליה 1:0; מכבי בתים – מכבי השיקמה 1:1; בית"ר כפר־יונה – בית"ר פרדס־כץ 2:0; בית"ר כפר־סבא – מכבי שיכון המזרח 0:0

●דרום ב׳: בית"ר קרית־מלאכי – הפועל מבשרת־ציון 0:1; הפועל באר־יעקב – מכבי רחובות 0:0; סקצית נס־ציונה – מכבי רמלה 1:0; הפועל אשדוד – עירוני אשדוד 1:0; מכבי ק.יבני – הפועל מרחבים 1:0; מכבי קרית־עקרון – הפועל שדרות 1:0; הפועל אילת – בית"ר יבנה 1:1.

נוער

מכבי חיפה – הפועל רמת־גן 2:3; הפועל חדרה – בני־יהודה ת"א 0:0; הפועל ירושלים – מכבי פתח־תקוה 2:4; הפועל פתח־תקוה – הפועל חיפה 0:2; מכבי נתניה – מכבי יפו 2:5; הפועל באר־שבע – מכבי תל־אביב 1:2; הפועל תל־אביב – הפועל כפר־סבא 0:2.

„שיע" פוטר כנראה השבוע וברגיג נמצא „על הכוונת"

24 שעות אחרי שבת

[illegible]

גילברט ניצח קריקסטיין ונטל הפרס 17,000 דולר

המחבט האמריקאי בראד גילברט לא אכזב את קהל חובבי הטניס המקצועני, שהגיע במשך השבוע האחרון את איצטדיון הטניס ברמת־השרון. במשחק חצי הגמר שהיה ביום שישי ובמשחק הגמר שהיה בשבת הפגין גילברט רמת טניס גבוהה והעשיר את קופתו האישית בסכום הפרס הראשון – 17,000 דולר.

זו הפעם השניה שגילברט נוטל את המקום הראשון בטורניר המסורתי הזה על סך כולל של 100,000 דולר פרסים.

במשחק הגמר התייצבו שני האמריקאים המדורגים. גילברט המדורג ראשון ואהרן קריקסטיין. 4000 הצופים התלהבו מן המשחק השקול שהופגן על־ידי שני האמריקאים הצעירים. גילברט הפגין משחק טאקטי חכם במשך כל ההתמודדות בעוד שאהרן קריקסטיין ניסה להפעיל את הנשק החזק שלו מכות כף היד הרצחניות. בעשרה המשחקונים של המערכה הראשונה הצליחו שני הכוכבים כל אחד בדרכו לשמור על איזון. אולם בשני המשחקונים האחרונים התעלה גילברט ושבר את רוחו של קריקסטיין – 5:7.

המאמץ שהשקיע קריקסטיין במערכה הראשונה והאכזבה ממנה, נתנו את אותותיהם בשחקן הצעיר הזה והוא נכנע בקלות במערכה השניה – 6:2.

ביום ששי התקיימו שני משחקי חצי הגמר. במשחק הראשון התייצב מול בראד גילברט הדרום אפריקאי כריסטו סטיין בעל תכונות התקפיות האדירות. בתחילת המערכה הראשונה, כאשר סטיין היה רענן, הוא אילץ את גילברט לטול משחק מאד טאקטי ומחושב מול התקפות שלו. אולם אט אט החל הדרום אפריקאי לגלות סימני עייפות. תכנית הפתיחה איבדו מחיותם הן לא היוו עוד סכנה לגילברט.

את המערכה הראשונה סיים האמריקאי בנצחון 4:6 ואת המערכה השניה בנצחון 3:6.

במשחק חצי הגמר השני התאכזבו אלפי הצופים מתפקודו הרגיל של הכוכב הישראלי עמוס מנסדורף, שלא הסתגל במהירות הדרושה לסגנון שהכתיב במגרש אהרן קריקסטיין. האמריקאי התחיל מיד בהפעלת לחץ קשה על עמוס שלא מצא תשובות לחבטות כף היד של יריבו. קריקסטיין הוביל במהירות במערכה הראשונה 0:3 ו־5:0 ורק כאן קטע מנסדורף את רצף המשחקונים כאשר קבע 1:5. המערכה הראשונה הסתיימה בשיעור 3:6. במערכה השניה שיפר אמנם מנסדורף את משחקו אך לא יכול עוד להדביק את הרצף של קריקסטיין ונכנע – 6:4.

במשחק הגמר לזוגות ניצחו לנגן (שוודיה) ולץ (ארה"ב) את כריסטו סטיין (דרום אפריקה) ודני וייסר (דרום אפריקה) 3:6, 6:3, 3:6.

אלוף הטורניר בראד גילברט הפתיע ביום ששי את אלפי הצופים במשחקים כאשר נטל את המיקרופון והודיע על תרומה אישית שלו למרכזי הטניס בישראל בסך של 10,000 דולר.

תרנגולי טוטנהאם „קרקרו" בליברפול והכניעו האלופה

קבוצת הכדורגל טוטנהאם השיגה את נצחונה השני ב־74 שנים ב„אנפילד", כשניצחה את האלופה המחזיקה הגביע האנגלי, קבוצת ליברפול, בתוצאה 0:1.

43,000 צופים ראו בדקה ה־46 את קלייב אלן מבקיע את שער הנצחון לזכות „התרנגולים". בשורות הקבוצה הלונדונית הופיע לראשונה ניקו קלאסן, שנרכש מליאל עבור 600,000 לישט"ש.

המוליכה, נוטינגהם, נוצחה בלסטר 1:3, לאחר שהוליכה משער של ברטלס. מקאליסטר (דקה 2) וסמית העניקו את הנצחון ללסטר.

לראש הטבלה העפילה נוריץ', לאחר שסימה בלוטון בתיקו 0:0. לנוריץ' 21 נקודות, לפני נוטינגהם – 20. לטוטנהאם ולווסטהאם – 18 נקודות.

ווסטהאם גברה ב„דרבי" הלונדוני הלוהט על צ'לסי 3:5, כשסטיוארט וקוטי הבקיעו צמד כל־אחד ומקאבני השלים את החמישה.

מנצ'סטר יונייטד גברה על שפילד ונסדיי 1:3 משעריהם של דייבנפורט (2) ווייטסייד. צ'רלטון השיגה את נצחונה הראשון העונה, כשגברה על אברטון 3:2. שני שחקנים הבקיעו את השערים: מילרוז (3 שערים) ושירר (צמד שערים).

יתר התוצאות: ארסנל – הטספרד 3:1; אסטון־וילה – סאות'המפטון 3:1; ניואקסל – מנצ'סטר־סיטי 1:3; אוקספורד – קובנטרי 2:0; קווינס־פארק־ריינג'רס – ווימבלדון 1:2.

סלטיק בראש

בליגה הסקוטית עלתה האלופה, סלטיק, לראשות הטבלה לאחר נצחון חוץ במחזור ה־11 על דנדי 0:3. דנדי־יונייטד ירדה מהפסגה, לאחר שהפסידה לאברדין 0:3.

הארטס – מאת'רוול 0:0; ריינג'רס – היברניאן 0:3.

תיקו לבאיירן

בעלת התואר הכפול במערב־גרמניה, קבוצת באיירן מינכן, סיימה אתמול במחזור ה־10 את משחקה מול אייטנרכט פרנקפורט בתיקו 0:0.

באיירן מוסיפה להוליך בראש הטבלה עם 16 נקודות ומקדימה בשתי נקודות את הבבורג, שגברה על שטוטגארט 0:2.

יתר התוצאות: נירנברג – שאלקה 1:2; קלן – דורטמונד 2:0; דיסלדורף – בלאו־וויס 1:3; בוכום – לברקוזן 1:2; מינשנגלדבך־המבורג 0:5; קייזרסלאוטרן – אורדינגן 0:1; ברמן – מנהיים 2:4.

פורטוגל תארח השוודים

היום יערך בליסבון משחק במוקדמות אליפות אירופה בבית מספר 2 בין נבחרות פורטוגל ושוודיה.

כל 22 שחקני פורטוגל, שהופיעו במקסיקו, לא נכללים בהרכב. 8 מהם הושעו בגלל שביתה, ואילו 14 שחקנים גינו את עצמם לאות סולידאריות עם המוקעים.

פקיסטן נוצחה בהוקי

אלופת העולם בהוקי, נבחרת פקיסטן, נוצחה במשחקי גביע העולם ע"י אנגליה 3:1 ולא העפילה לחצי־הגמר.

מקנרו ממשיך לנצח

הטניסאי ג'ון מקנרו עלה לחצי גמר טורניר הטניס באריזונה לאחר שגבר על לייננדקר מארה"ב 7:6, 6:2, 6:2.

אופניים

● גאי גולדשטיין מגלגלי העץ ת"א, ניצח אתמול במרוץ אופניים שנערך סביב כיכר המדינה בת"א, לאחר שעבר 9 קמ' בזמן של 16.04 דקות. הוא הקדים בשתי שניות את חברו לאגודה קאמיל רונאל.

הפינים – המחסום האחרון של מכבי ת"א לבית־הגמר

מאת משה כהן

במשחקי שמינית גמר גביע אירופה לאלופות בכדורסל, תתמודד אלופת המדינה, מכבי ת"א, מול אלופת פינלנד, פורסאן הלסינקי.

גם יכולת בינונית הספיקה לנציגה של צבי שרף לגבור פעמיים על אלופת שוויץ, קבוצת פוליי. המאמן שרף לא נשמע מרוצה מיכולת קבוצתו במשחקים מול השוויצים. „במשחקי השלב הבא, בעוד חודש, הקבוצה תהיה בכושר טוב יותר. עד כה השגנו את מטרתנו. לדעתי, מכבי ת"א יכולה לעבור את אלופת פינלנד. אמנם, אסור לנו לזלזל בהם, אך הפינים אינם מהדרג הראשון באירופה".

אלופת הנשים, קבוצת אליצור ת"א, תתמודד עם אלופת צ'כיה, קבוצת ספרטק פראג, שזכתה בעבר בגביע אירופה לאלופות.

במחזיקות גביע תתמודד הפועל חולון עם הקבוצה הצרפתית וילרבאן.

בגביע קוראץ' יהיו לנציגות ישראל יריבות חזקות מאיטליה. הפועל ת"א תתמודד מול קבוצת קאזרטה והאליצור נתניה תשחק מול קבוצת קאנטו.

אגב, לבית הגמר בגביע אירופה לאלופות עשויה להעפיל אלופת מערב־גרמניה, קבוצת לברקוזן, שעשתה הסטוריה והיתה הקבוצה המערב־גרמנית הראשונה שהעפילה לבית הגמר. שאר הקבוצות שכנראה ישחקו בבית הגמר יהיו: אלופות ישראל, איטליה, ברה"מ, יוגוסלביה וספרד.

[illegible] الأصل

המשרדים ה„נותנים" שלהם / חנה זמר

על חטא שקדם לרוטציה

זוכרים את הבדיחה על היהודי שנשאל „איך אשתך?" והוא השיב: „עניין של טעם. בעיני היא לא מוצאת חן". אני נזכרתי בה בגלל ממשלת האחדות הלאומית. היא הממשלה שלי, אבל האחדות המעושה (ואולי, המאוסה) של הניגודים בה, בעיני בהחלט איננה מוצאת חן. היא לא היתה לרוחי כשעמד בראשה איש מפלגת העבודה, על אחת כמה וכמה כאשר יעמוד בראשה איש ליכוד.

נכון, לא היתה אלטרנטיבה. זאת ידענו כבר לפני שנתיים. ונכון, היו לה הישגים. זאת אנחנו יודעים עכשיו. והעם מרוצה ממנה, כפי שמראים כל המשאלים. וכפי שמראים אותם המשאלים, הפופולאריות של שמעון פרס מגיעה לשיאים חסרי תקדים. במשאלים הבאים הוא בוודאי קצת יירד, ושמיר קצת יעלה, כי חן המקום על יושביו.

בשווייץ תמיד יש ממשלת אחדות לאומית, ותמיד יש רוטציה, ושום דבר לא משתנה במדיניות. אבל ישראל איננה שווייץ, לא במהות הבעיות העומדות להכרעה, ולא באופי הפוליטיקה והפוליטיקאים. אצלנו בהחלט משנה מי עומד בראש הממשלה.

אומרים, בצדק, כי השינוי שברוטציה איננו מהפכה. שיחסי הכוחות יישארו בדיוק כפי שהיו, ופירוש הדבר כי בלי המערך אין ממשלה, שתיקו היה גם עד עכשיו, בשאלות החשובות השנויות במחלוקת בין השותפים־מאונס בקואליציה הרחבה. שהווטו שהיה עד עכשיו לשמיר על פרס, יהיה מעכשיו לפרס על שמיר. כל זה נכון ולא נכון.

מדוע נכון, עולה מתוך הדברים עצמם. ומדוע לא נכון? מפני שראש הממשלה יכול „ללכת אל הנשיא". שמעון פרס יכול היה לעשות זאת ב־25 החודשים האחרונים. הוא לא עשה זאת, וגם שמיר לא יעשה זאת. הוא לא יעשה זאת משום שלא הוא יהיה מועמד הליכוד לראשות הממשלה בבחירות הבאות, ולמה לו לקצר את כהונתו במו ידיו. גם חבריו לא ידחקו בו לעשות כן, כי אין הכרעה על הירושה וכל המתמודדים זקוקים לזמן נוסף כדי לשפר עמדות. חוץ מזה, אם נודה או לא נודה, אחרי הרוטציה תהיה לליכוד יותר השפעה מאשר היתה לו לפניה. אז למה לו ללכת לנשיא?

למערך, לעומת זאת, תהיה אחרי הרוטציה פחות השפעה מאשר היתה לו לפניה. אבל אם יגיעו מים עד נפש, אפשר יהיה לפרק את הקואליציה. או אז הממשלה תהפוך לממשלת מעבר. תיאורטית, אפשר לקצר כהונתה של ממשלת מעבר ולהיערך לבחירות חדשות בתוך שלושה חודשים. מעשית, זה יקח חצי שנה לפחות, תסמכו בעניין זה על הליכוד ועל שר הפנים הרב פרץ. פירוש הדבר כי מערכת בחירות תוכן ותתנהל כאשר לא רק ראשות הממשלה בידי הליכוד, אלא גם – כמו מקודם – כל התיקים הכלכליים החשובים. גד יעקבי יוכל לתת לבוחר רק ניירות עמדה.

וזוהי אחת הטענות הקשות שאפשר להפנות, מבחינה תנועתית־פוליטית, לשמעון פרס ולחבריו בניהול המו"מ על הקמת הקואליציה אחרי הבחירות של 1984. אמת, לא היה להם רוב להקים ממשלה בלי הליכוד. ואמת גם שהיבדלות מפ"ם וד"צ פגעה קשה בכושר המיקוח של המערך מול הליכוד. אמנם מפ"ם תשלם מחיר כבד על כך, כי היא תימחק מהמפה הפוליטית של ישראל כמעט כליל. אבל זה לא רלוואנטי לגבי העבר. בכל מקרה, הליכוד היה חלש יותר במיקוח הקואליציוני, כי המרחק של מחנה הליכוד מן הרוב היה גדול יותר מהמרחק של מחנה המערך מן הרוב. אף־על־פי־כן, שרי הליכוד הם המחזיקים בתיק העבודה והרווחה, בתיק השיכון והבינוי, בתיק המסחר והתעשייה.

כולם משרדים „נותנים". והם נותנים סלקטיבית, וגם מונעים סלקטיבית. ומעל לכל, בידם תיק האוצר. זה החטא שקדם לרוטציה ועליו מגיעות למנהלי המו"מ לפחות מלקות פוליטיות.

אבל זה כבר חלב שפוך. זה בלתי־הפיך, ואפילו אם יתקבל הפאטנט המוצע שיעקבי ונסים יחליטו, ובמחלוקת יילכו לשמיר ופרס, זה ישנה מעט מאוד. אחרי ככלות הכל, גם כשפרס היה ראש ממשלה, הוא היה שותף לשר האוצר רק בהבאת ההכנסות, לא בחלוקת ההוצאות.

זה מה שיש. ואף־על־פי־כן, אם אחרי הרוטציה ישתנה מאזן ההשפעה, אם הליכוד ינצל את עמדותיו המשופרות, צריך לפרק את הקואליציה. חכמי־הקלפי אומרים שגם בחירות חדשות לא ישנו את יחסי הכוחות. אני חולקת על התחזית הזאת. היא עשויה להתבדות, והיא תתבדה ככל שהבחירות יהיו מוקדמות יותר. אולי יגידו אז שהמערך קיים את ההסכם הקואליציוני רק כל עוד הוא היה בראשות הממשלה, והפר אותו לאחר מכן. אז שיגידו.

עד עכשיו ספרו את הימים עד הרוטציה. מעכשיו יתחילו לספור את הימים עד הבחירות לכנסת הבאה. גם במקרה הטוב ביותר, גם אם לא יפרוץ שום משבר ממשלתי שיגרום להליכה לנשיא ולפיזור הכנסת לפני מועד סיום כהונתה – גם אז תתחיל מערכת הבחירות כשנה לפני הבחירות, כלומר בעוד כשנה מעכשיו. הצלילים הראשונים של הבחירות יתחילו לרחף בראש הבריות עוד קודם לכן – ממחר ומחרתיים. ולמה לא כבר מהיום?

שבו בשקט, לכו בתלם, הצטרפו לעדר / חגי אשד

המילכוד: רוטציה ובחירות

אפשר להתחיל לחשוב איך הדברים נרשמים ומצטלמים בעיניו ובאוזניו של הבוחר. וממילא – איך כדאי שהדברים ייעשו ויתרחשו, על מנת שיירשמו ויקלטו ויצולמו כראוי. סוף מעשה במחשבה תחילה. צריך להתחיל לחשוב על זה כבר עכשיו. אין ברירה. זו הדילמה. זה המילכוד.

מצד אחד – לצורך תעמולת הבחירות בעתיד רוצה כל מפלגה ורוצה כל אחד מאישיה להבליט את קיומם וייחודם ואת פועלם ותרומתם המיוחדים. בד בבד עם הבלטת החיוב העצמי יש צורך להבליט את השלילה של הזולת. הא עקא – שציבור הבוחרים לא אוהב זאת. לפי כל הסקרים, רוב הציבור רוצה בקיום ממשלת האחדות הלאומית, ובפעולתה התקינה וההרמונית. הציבור רובו ככולו רוצה בהבלטת המשותף והמאחד. הוא מעדיף את מה שנקרא „הסגנון הממלכתי" כנגד „הסגנון המפלגתי". לך תעשה מערכת בחירות בתנאים כאלה. הציבור כמעט יכפה על המפלגות לדחות את תעמולת הבחירות עד הרגע האחרון. כאילו שהוא אומר לשרים שרוצים להתבלט ולקפוץ בראש ולמשוך תשומת־לב אל עצמם, על חשבון זולתם: שבו בתלם, לכו בתלם, הצטרפו לעדר. אנחנו בעד כולכם יחד, לא בעד אף אחד מכם לחוד. יש להם בעיה לשרים שלנו. בעיקר לאלה שמתים להתבלט ולהתכבד בקלונם של אחרים.

למפלגת העבודה יש כאן בעיה מיוחדת. ראש הממשלה שמעון פרס זוכה לאהדה ולתמיכה גבוהים בהרבה משיעור התמיכה והאהדה למפלגת העבודה ולאישיה. הוא זוכה לאהדה כראש ממשלה ממלכתי, בלי קשר לשיוכו המפלגתי, ואולי למרות השיוך הזה. גם יצחק רבין בולט לטובה בזכות תדמיתו הממלכתית כראש ממשלה, רמטכ"ל ושגריר בעבר וכשר בטחון בהווה. מפלגת העבודה מפגרת אחרי שני האישים הללו. אין לה צביון משלה. אין לה תדמית ברורה. האישים המתבלטים שלה בדרג השני והשלישי – כדוגמת משה שחל, רפי אדרי ורבים אחרים – מעוררים התנגדות לא פחות מאהדה. אין להם רקורד של עשייה ממלכתית, שהציבור יכול לזכור אותה ולזקוף אותה לזכותם. ישראל קיסר בולט אולי לטובה, אבל גם הוא נחשב עדיין כנציג מוצלח בדרג גבוה של מיגזר מסויים, ולא כחלק מהנהגה לאומית „ממלכתית". הוא מנהיג הסתדרותי, לא מנהיג לאומי. זו לא רק בעיה אישית. מה יעשה קיסר ומה תעשה ההסתדרות בשנתיים הבאות ובמערכת הבחירות שתיפתח קודם לכן – לא יאוחר מבעוד שנה, כאמור? האם להילחם עליהם ביתר תוקף על האינטרסים המיוחדים והנפרדים, או לשים רגש, כמו עד כה, על דאגה להבראת המשק כולו ומעכשיו גם על חידוש הצמיחה – גם על חשבון אינטרסים מיוחדים אלה ואחרים?

ומפלגת העבודה כולה – האם תמשיך לנוע במסלול שהיא כבר עלתה עליו – מסלול של התרחקות מן המרכז „הממלכתי" לעבר האגף השמאלי־היוני של המפה הפוליטית? האם תחזק את הזיהוי המטושטש הנבוכי שלה, כמין „חיקוי פורסיבי־קלקטיבי" של ר"צ־מפ"ם־שינוי, בקנה מידה גדול יותר, בלי שום קווי ייחוד נוספים משל עצמה? בתוספת של צעירים, שהם עוד יותר חסרי פרצוף עצמי? האם לא זו הסיבה שמפלגת העבודה היא פחות אטרקטיבית לציבור הבוחרים הרחב, מאשר שני האישים הבולטים שלה – שמעון פרס ויצחק רבין, המזוהים, כאמור, כהנהגה לאומית „ממלכתית", ולא כראשי מפלגה שאין לה זהות עצמית או שיש לה זהות גוברת כ„מפלגת חיקוי" שמאלית־יונית כאמור.

לליכוד אין צורך אלקטורלי בזיהוי עצמי חיובי. אמנם יש לו, בלי ספק, ערכים חיוביים משל עצמו, אבל כוחו האלקטורלי נובע מהזיהוי השלילי של שנאת „המימסד־מפא"י־ההסתדרות־הקבוצים־סולל־בונה־פרוטקציה־השחיתות" (הוסף את החסר), כשעליהם נוספת שיכבת־ברק של „אשפיסטים־אוהבי ערבים־שונאי דתיים־ותרנים־תבוסנים־מתרפסים בפני הגויים". זהו זיהוי עצמי של שנאה שביטוייה הם שרשרת של כינויי גנאי וגידופים, שקל ללבות אותם מחדש עם כל מעשה טרור ורצח. לליכוד יש בעיה שחלק גדול מהמצבור הזה של שנאה וגידופים עובר פנימה – אל היחסים בין האישים השונים ומחנותיהם. אנשים כאריק שרון ודוד לוי לא רוצים ולא יכולים אחרת – גם אילו רצו. זה מה שדרוש לנאמניהם – לשנוא ולגדף. ולשם כך יש צורך באובייקטים מבית ומחוץ. אבל לקראת הבחירות כל מצבורי השנאה מצטרפים יחד כלפי האוייב החיצוני.

אין בינתיים עדות לכך בסקרי דעת־הקהל שהבסיס האלקטורלי המוצק הזה של הליכוד – נחלש, או כורסם. מטבע הדברים הוא מתעורר רק בשלבים האחרונים ממש של מערכת הבחירות, כשכולם נזכרים סוף־סוף מהו „הפרצוף האמיתי" (כביכול) של „המערכניקים" האלה (ראה שתי הסדרות לעיל). וכל הסקרים המוקדמים המעידים על ירידת כוחו של הליכוד הטעו בעבר ומטעים גם עכשיו. זהו הר־געש כבוי, שהופך להיות פעיל רק ברגע האחרון. ידליק אותו.

וזה המילכוד של הליכוד. יצחק שמיר כראש ממשלה ירצה לחקות את שמעון פרס – גם בתוכן וגם בסגנון. הוא ישתדל להיות מתון, אחראי, שקול, ממלכתי ולאומי. לא „מפלגתי צר".

הנסיון של הליכוד לשחק ב„לגו" של אחריות ומתינות – לא יכול להצליח. הלהטים הפנימיים ב„חירות" ובליברלים ימשיכו לפעול באווירה של התחרות פנימית פרועה ומכוערת בין הסיעות המחנות ובתוכם פנימה. נחכה למושב הבא של „חרות" ונראה. נחכה גם לליכוד הליברלי. נחכה ליצחק מודעי, בפנים או בחוץ. ולאריק שרון שכבר לא יתנצל יותר, כי יצחק שמיר לא יעז לדרוש זאת ממנו. ולדוד לוי שלא שכח שהוא „היורש" ולא ייתן לנו לשכוח זאת למחרת הרוטציה. כדאי לשים לב גם למשה קצב שאינו נופל מאף אחד מחבריו בדברי חוצפה כלפי גדולים ממנו (את רוני מילוא כבר הזכרנו).

כל זה יקרה, כאשר שעון החול המפלגתי לקראת הבחירות לכנסת (וכל מערכות הבחירות הפנימיות המוקדמות) יילך ויאזל, וכאשר הציבור לא ירצה שיזכירו לו את „הגועל נפש" הזה.

זה המילכוד של „בין רוטציה לבחירות". זה ההבדל שבין ספירת הימים עד לרוטציה לבין ספירת הימים עד לבחירות בפנים ובחוץ. כל איש ואיש, כל סיעה ומחנה יתחילו להילחם מחר (למה לא מהיום?) על מקומם תחת השמש, מול עיני הבוחר שאינו רוצה לראות ואינו רוצה לשמוע מה שהוא רואה. הוא רוצה אחדות לאומית. הוא רוצה את כולם יחד. לך תתפרנס מזה. לך תמצא לעצמך תדמית, שהיא גם נבונה וגם טובה לבחירות. יש דבר כזה?

עכשיו הם ילחצו על הכפתור / שלמה גינוסר

עידן הדמוקטרוניקה

ערב יום כיפור אני חושב (כדי להימלט ממחשבות עגומות יותר) על מערכת ההצבעה האלקטרונית, שתופעל כנראה בכנסת במהלך מושב החורף הנפתח בקרוב.

למה, תשאלו בצדק, אני צריך בכלל לחשוב על הכנסת, בשעה שאיש אינו מכריח אותי לחשוב עליה, כלומר, בתקופת הפגרה? הסיבה היא, שאני מבקש לתאר את העצבות שירדה עלי, כאשר הסתבר לי שרעיון ההצבעה האלקטרונית באולם המליאה קורם עור וגידים. זה הסתבר לי יום אחד כאשר ליוויתי אורחים לביקור במשכן הכנסת הריק. היה זה זוג קיבוצניקים ותיקים מהעמק, שעלו ארצה לפני חמישים ושתיים שנים, ועדיין לא ביקרו בכנסת, כך טענו. אמנם, מתוך חמישים ושתיים שנים אלה, הכנסת קיימת בסך־הכל פחות משלושים ותשע שנים (ובמשכנה הנוכחי – רק כעשרים שנה), אבל, בכל זאת, זו היתה עילה טובה ללוות אותם למקדש הדמוקרטיה הישראלית. כאשר הגענו לאולם המליאה הריק, הם התרשמו שהאולם נראה באמת ריק, כמעט כמו בטלוויזיה.

אבל מה שהטריד אותי באמת היו הרחש־בחש והתכונה הלא סבירה לימות פגרה באולם המליאה. כמה עובדי תחזוקה הסתובבו באולם שנראה היה כמו זירת שיפוץ אחת גדולה. מה שהכה אותי בתדהמה היתה העובדה, שבכל אולם המליאה לא היה אפילו כסא אחד. לא ליד שולחן הממשלה ולא ליד שולחנות הח"כים. חזיון מדהים כזה יכול להופיע רק בחלום בלהות של דמוקרט זקן ונפחד או אם מדובר סתם עלי ועליך – באיזה רומן פוליטי מדרגה ג', המתחיל במילים (אני מניח שתסכימו אתי לפתיחה הזאת), „עם שחר הקיפו הסנקים את משכן הכנסת. בפעולת בזק ראשונית סילקו החיילים את כל הכסאות מאולם המליאה".

אבל, לראות את זה במציאות, בעיני בשר ודם, באולם המליאה האמיתי, המפהק לעומתי בלי כסאות, זה היה באמת מחזה מודרני עד כדי כך שהטרדתי את עצמי מיד למקורות התחזוקתיים מהימנים במשכן, ושאלתי בחיל, לאן נעלמו כסאותיהם של מאה ועשרים נבחרי האומה, והאם יש כוונה לשנות את סדרי הדיון בכנסת. למשל, שהדיונים יתקיימו בעמידה; רעיון לגמרי לא רע, בהתחשב באורך הדיונים, שהרי, בהכרח, אדם עומד מאבד את סבלנותו הרבה יותר מהר מאדם יושב, שאין לו מה לאבד במרוצת נאום ארוך ומשעמם זולת עירנותו, ומן המפורסמות הוא שחברי כנסת אינם מתנמנמים בעמידה אלא בישיבה בלבד.

המקורות התחזוקתיים הרגיעו אותי מניה וביה, והבטיחו לי, כי אולם המליאה חסר הכסאות אינו מבשר הפיכה, רחמנא ליצלן, או מהפכה בסדרי הדיון, וכל מה שקורה שם עכשיו הוא רק התקנת תשתית למערכת הצבעה אלקטרונית. ואל דאגה, הכסאות יוחזרו אחד כבוד למקומם, כולם עד אחד. לא מהפכה ולא הפיכה, הם אומרים לי, המקורות התחזוקתיים. הצבעה אלקטרונית בלבד. בלבד?!

ואני אומר לכם, שלא היתה עוד כמהפכה הזאת בתולדות הדמוקרטיה הישראלית. שוו בנפשכם, נורות אדומות במקום אצבעות. אני מבטיחכם נאמנה, מתוך ידע אישי, שאין בנמצא חבר כנסת החושב שעשו אותו באצבע. אך לעומת זאת, כולם יסכימו –ובצדק– שאין כמעט החלטה חשובה אחת בתולדות המדינה הזאת שלא עשו אותה באצבע, כלומר: בהצבעה קונוונציונלית, בהרמת־יד. עד היום יש חברי כנסת שהרמת יד בשעת הצבעה אינה מספיקה להם, והם זוקרים גם אצבע, גירסה דינקותא מכתה ג'. ההצבעה הזאת, בהרמת יד ובאצבע זקורה, כאשר שאר האצבעות כפופות ברפיון מה, היתה עד כה גולת הכותרת של כל מאבק פוליטי־פרלמנטרי. היא היתה ה„יד החזקה" של כל ההוויה הקואליציונית הרופסת בשנים עברו. הסך־הכל הטוטאלי של כל האנרגיה האינטלקטואלית, הנפשית, האידאולוגית והפרגמטית, שהושקעה במציאות הפוליטית שלנו. הפינאלה פורטה של כל הנפתולים, הפעלולים והתעלולים שמאחורי הקלעים.

והנה, עתה לא רק שאת המציאות הפרלמנטרית כבשה קואליציית־ענק של ממשלת האחדות הלאומית, שהיא בבחינת ואליום משכך מתחים. עוד באים ומנחיתים עלינו מערכת הצבעה אלקטרונית. דמוקטרוניקה או, אם תרצו, אלקטרוקרטיה. למה זה עצוב? משום שההצבעה האלקטרונית עוקרת ומשמיטה מרכיב אנושי חשוב במציאות הפרלמנטרית שלנו. הצבעה קונוונציונלית היא כמו כתב־יד אישי. כשם שגרפולוג יודע לנתח אישיות מהתבוננות בכתב יד, כך יכול כל משקיף רגיש לראות לא רק „מה" מצביע חבר כנסת אלא גם „איך" הוא מצביע. יש כאלה המצביעים ביד רמה ובזרוע נטויה, ויש כאלה המצביעים בקושי, תוך מאבק פנימי עז. אפילו בעלבון או במחאה על לחץ שהופעל עליהם. בחוסר ברירה. בחצי בושה. כל גוני ההצבעה האלה, שהם תמצית נשמתה של ההצבעה הפרלמנטרית, ייעלמו בשיטת ההצבעה האלקטרונית. כל מה שיישאר הוא רק לוח בקרה אלקטרוני זרוע בנורות חשמל מהבהבות ומעצבנות, הנותן לנו את התוצאה הסופית.

המושג העברי „הצבעה" הקושר כל הצבעה לאצבע, סובל כבר מזמן מערעור קשה. גם כאשר אתה משלשל פתק לקלפי אתה „מצביע" ולא „משלשל" וגם כאשר אתה מצביע בהצבעה שמית־אישית בכנסת, ומפעיל את מיתרי הקול ואת הלשון ולא את האצבע, אתה עדיין „מצביע". ערפל סימנטי מוחלט, והרי יש להודות, דווקא בהצבעה אלקטרונית אתה לוחץ על הכפתור באצבע. אבל, זאת הצבעה־זאת?

ומה יהיה על המוסד העליז הקרוי „שני מונים", כאשר יו"ר הכנסת ממנה שני חברי כנסת, כדי למנות את הידיים המתרוממות בעד ונגד? האם הם יתייצבו מעכשיו מול לוח הבקרה האלקטרוני, ויספרו את הנורות הדולקות? מזל שלא בטלה ההצבעה החשאית מאחורי פרגוד, שם מתייחד כל חבר כנסת עם מצפונו, ועושה את חשבון הנפש שלו, כשהוא מנותק מלחצים ומשוחרר ממתן דין־וחשבון. ומה הלאה?

אולי הצבעה אלקטרונית בשלט־רחוק? אם הדמוקרטיה אכן נכנסת לשלב של ייעול, באמצעות פלאי הטכנולוגיה המתקדמת („היי סק דמוקרטי"), מדוע להגביל את נבחרי האומה בד' אמות של אולם המליאה, אולי נצייד כל אחד מהם ב„ביפר" דו־כיווני, כדי שיוכל להצביע מכל מקום, שבו הוא שוהה בשעת ההצבעה: מזנון, מכונית דוהרת, חדרי השירותים? כך תיווצר סינכרוניזציה מלאה בין אילוצי המקום והזמן. קיצורו של דבר, לא על פלאי הטכנולוגיה אני מיצר (אם כי גם הם נוכחו לא אחת כמקסם־שוא), אלא על שוד הנשמה של ההצבעה הקונוונציונלית הזקנה והטובה, שעל אף מיגרעותיה, היא עשתה הסטוריה, ואת זה אי־אפשר לגזול ממנה, אף לא באנרגיה חשמלית.

هكذا من الاصل

זרעי הפורענות שלפני 13 שנה / טלי זלינגר

ההיסטוריה של הגידול הפראי

13 שנים אחרי – צה"ל עומד על פרשת דרכים. מקצצים ועדיין לא מטייבים. השיפורים עולים לאט וקודמים להם הקיצוצים. יש הטוענים שהסיכונים גבוהים

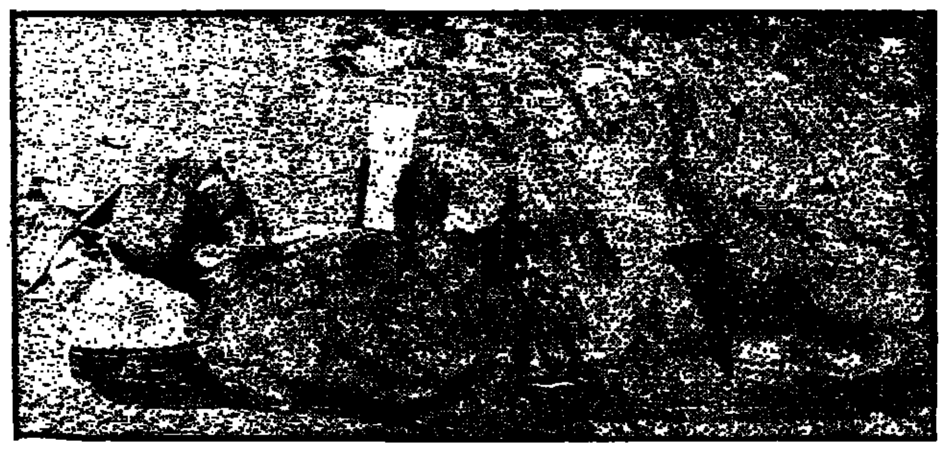

טראומת מלחמת יום הכיפורים, על ההפתעה, חרדת הכליון ותחושת הכשלון והאשמה היתה גורם מכריע במערכת השיקולים וההחלטות, גם אם איש לא מוכן להודות בכך בפה מלא. „לא היתה טיפשות או מגלומניה בדרישת הגנרלים של אז להגדיל את הצבא בלי חשבון", אומרים קברניטי צה"ל של היום על הדור הקודם

טרם שעזב את לשכת סגן הרמטכ"ל, נפגש האלוף דן שומרון עם הכתבים הצבאיים ובישר להם, באורח רשמי לראשונה את מה שהובן כבר בשיחות בעבר, שצה"ל נמצא במגמה של שינויי מבנה. השינויים המבניים בצה"ל, גם אם אין הם לגמרי מגובשים וגם אם הם נסמכים על אילוצים כלכליים ולאו דווקא על תפיסה בטחונית סדורה ומרועננת, מכוונים ליצור צבא קטן יותר ואיכותי יותר מן הצבא גדול הממדים של היום.

שלוש־עשרה שנים אחרי מלחמת יום הכיפורים וההתעצמות המאסיבית של צה"ל בעקבות פצעיה, מודיע הצבא כי אי אפשר לשמר את הגודל שהגיע אליו במגבלות הקיימות של התקציב וכי בפלונטר של הפרוייקטים הגדולים, החולבים כל טיפת לשד מעצמותיו המיובשות, יש ליצור „שינויים מבניים שהכיוון הוא איכות על חשבון הכמות", כמאמר האלוף דן שומרון. בין אם הציג בפני הכתבים הצבאיים את ה„אני מאמין" האישי של מי שעתיד אולי לשמש כרמטכ"ל ובין אם דן שומרון גולל בפנינו את תחילתו של תהליך המתגשם כבר עכשיו עובדה היא שבשנה־שנתיים האחרונות נשמעות 'זמירות' על שלב ההגבלה שהוא עתה תהליך חיוני ובלתי הפיך.

צה"ל, 13 שנים אחרי מלחמת יום הכיפורים, מדבר במונחים של „שינוי נדרש", כשהוא בוחן את יכולתו לעמוד במשימה הראשונה הניצבת בפניו, מניעת המלחמה והכרעתה המהירה במקרה שתפרוץ. השינוי הנדרש הוא אכנם שינוי תפיסתי והוא כרוך בשינויי מבנה ובשינויים איכותיים הנגזרים ממנו. צבא קטן יותר בכמות והד יותר באמצעים משוכללים.

האם ההחלטות על שינויים היום מקורן בזרעי הפורענות שנזרעו בהחלטות לא נכונות [illegible]

כי ההחלטות שלהם, ניתוח המצב והנחות היסוד, יתגלו כבלתי נכונות במבחן העתיד.

השאלה מה „נכון" ומה „מוטעה" בתהליכי קבלת ההחלטות אז, או בתוכן ההחלטות, היא שאלה לא פשוטה. אין ויכוח על הנחת עבודה ראשונה, כי על צה"ל לספק את הסחורה: הבטחת שלום המדינה ביכולת הרתעה שתמנע מלחמה, או בהכרעה מהירה ככל האפשר ובמספר אבידות נמוך, אם פורצת מלחמה. לגבי אופיו ומבנהו של הכוח שיספק את הסחורה – על כך יכולות להיות יותר מדעה אחת. ההחלטות שהתקבלו אחרי מלחמת יום הכיפורים נראות היום כמה שמכונה „ירי ארוך מדי" מעבר למטרה. היום עושים חזרה מן הירי הרחוק הזה. ייתכן שעכשיו יורים „קצר מדי" לפני המטרה, ואת התשובה לאפשרות הזאת יתן הזמן.

נקודת האיזון היא „שאלת מיליון הדולר" שהתשובה עליה קשה ביותר. נקודת האיזון בין המצוי לרצוי לנדרש היא חמקמקה קשה מאד לאיתור. באופן תיאורטי, נקודת האיזון נקבעת במקום שבו מופיעים האילוצים הכלכליים, אילוצי המשאבים. שם נקבעת הנוסחה של כמות מול איכות ודיוק האיכות מתוך הכמות. כשבנו את הכוח אחרי מלחמת יום הכיפורים, סבורים היום לא יכלו להביא בחשבון נתונים פוליטיים וכלכליים שישפיעו על היקף המשאבים ושיוכלו להגמיש את המסגרת. לא ידעו על מלחמת אירן־עירק, המאפשרת מרווח־נשימה מסויים לבניין־הכוח־תחת־אילוצים כיום, לא ידעו על השלום עם מצרים, הנותן גם הוא מרווח־נשימה ויכולת צמצום מסויימת, ולא ידעו על קלקלת הכלכלה הצפויה. אז היה הפנקס פתוח והיד, הרועדת מאימת זכרונות מצב הפתיחה במלחמה, רשמה ורשמה ורשמה.

מי שהיה הרמטכ"ל ששיקם את צה"ל אחרי מלחמת יום הכיפורים והופקד על בניינו המחודש, רב־אלוף (מיל.) מוטה גור, מגן בחרצות על מהלכי המטה הכללי מאז. גור מבהיר כי מנקודה מסויימת, המאסה, הכמות, היא המרכיב הקריטי. „צריך היה, אחרי מלחמת יום הכיפורים, למצוא את האיזון האופטימלי בין איכות לכמות שיאפשר לממשלה חופש פעולה מדיני להחליט על תנאי המלחמה ולקיים די כוח להביא להכרעה בלי להזדקק לרכבת אווירית", אומר גור, שהטראומה הפרטית שלו מהמלחמה ההיא היתה הרכבת האווירית, שהוא, כנספח צבאי בוושינגטון, עמד בצד האמריקאי וראה בדחיפתה לישראל. לדעתו של גור, ההיקף שנקבע לצה"ל אחרי מלחמת יום הכיפורים הוא ההיקף הנכון לו גם היום, ואי־היכולת לעמוד בו כלכלית הוא כשלון של מערכת שלטונית שאינה מסוגלת לכונן את אמצעיה. „גם היום יכולה מדינת ישראל להעמיד את המשאבים הנדרשים לקיום כוח כזה", טוען גור. לדבריו, דווקא הראייה והניתוח של המהלכים המדיניים, שניכרו באיזור עוד לפני המלחמה ב־1973 ובוודאי אחריה, הם שעמדו בבסיס מערכת השיקולים לגיבוש בניין הכוח, ולא קוצר־ראות כפי שנוטים היום לחשוב.

„אלה שהיו בעד צבא קטן ואיכותי היו בזמני אותם אנשים שדרשו שאצלם יישאר גדול ואיכותי ואצל האחרים יקטן. הם הסכימו לעקרון של איכות על חשבון כמות, אבל תמיד הציבו תנאים עוקבים להסכמה הזאת, כמו למשל קיום כוחות סבירים בגיזרה", משיב גור לעומת נושאי הדגלים והסיסמאות. „אי אפשר לדון באיכות מול כמות בלי להתייחס למכלול המדיני בזירה ולגורמים נוספים", הוא מטעים ומזכיר שבמלחמת ששת הימים היה צבא איכותי והדבר לא מנע את הדחיפה ליוזמה צבאית, בעוד שההנחה היא שהאיכות עשויה להחליף את הצורך במכה פיסית משום שהיא יוצרת הרתעה הדוחה מלחמה.

מכל מקום, גור מעריך את כוחה של הכמות. בעניין זה הוא מזכיר כי לפני מלחמת ששת הימים, בימי המיתון החמור בארץ, קיצץ ראש הממשלה אשכול בתקציב הבטחון, והרמטכ"ל דאז, יצחק רבין, נאנק אך נכנע. בביקור שערך אשכול בגייסות השריון, הוא שמע סקירה תוקפנית ונמרצת מהאלוף ישראל טל, שהבהיר כי המחסור בפגזים לטנקים, שנוצר עם הקיצוץ בתקציב, הוא מחסור קריטי. אשכול השתכנע וסכום כסף הוקצב לעניין זה. לדעת גור, הפגזים האלה ניצלו במלחמה אז.

ליתר־שכנוע מציין גור כי אחרי מלחמת יום הכיפורים הודו כולם שהכמות המצרית היתה לאיכות. עם כל הרצון הטוב לממש סיסמאות ברוח יתרון האיכות על הכמות, מזכיר גור את ההכרח שהיה במלחמת יום הכיפורים להשיף איזור מסויים תוך נטילת סיכון – מהמרכז – ולהעביר אוגדה לתיגבור בהול ברמת הגולן ואחר־כך להעביר את הכוחות, או מה שנשאר מהם, מהצפון לדרום לצורך הכרעה. זה כוח פיסי, לדעתו, מאסה קריטית, ומן ההכרה הזאת נבע תכנון בניין הכוח אחרי המלחמה.

האוגדות המשוריינות, עם אופציה לצמצום, כשיגיעו הטנקים האיכותיים (על סמך העיקרון התקף תמיד של פחות כמות בתמורה לאיכות, והשאלה הנשארת פתוחה היא של היחס בין לבין) כמאות מטוסים שיש בהם מרכיב איכותי אמריקאי בהיקף המינימלי, כושר ניידות לכוחות הרגלים עם יכולת „זרוע ארוכה" – אלה עיקרי המבנה שנקבע אז. ביסוד הגישה הצבאית של גור ובראייה ארוכת־טווח, שהוא מעיד עליה כיום „עם תעודות", היתה ההכרה שתהליך שלום כלשהו יתפתח ושאין טעם להשקיע משאבים בשטחים ובמרחבים שאין בטחון לגבי עתידם, אלא יש להתרומם מעל לצרכים המיידיים ולהשקיע בתשתית ארוכת־טווח.

על כן הציע להעביר את פיקוד הדרום, על כל מתקניו, למצפה־רמון ולשפר בכך את איכות החיים שם, לבנות פחות שדות תעופה לחיל האוויר ולהשקיע משאבי מודיעין מתוחכמים ביותר. את כל אלה מזכיר גור בסתיו 1986 כדי לדחות טענה אפשרית כאילו לא הושקעה מחשבה מרחיקת־לכת בתכנונים שאחרי מלחמת יום הכיפורים.

בין אם נכונה היתה הדרך שצה"ל הלך בה ובין אם נעשו אז שגיאות, היום, 13 שנים אחרי השבר ההוא, עומד צה"ל על פרשת דרכים. צה"ל נמצא עכשיו בשלב הסיכונים. מקצצים ועדיין לא מטייבים. השיפורים עולים לאט יותר מתוך העלטה, וקודמים להם, בבוטות ובתקיפות, הקיצוצים והסיכונים הנובעים מהם. יש הטוענים שהסיכונים כיום גבוהים.

שר הבטחון אולי סבור כך גם הוא. רבין טוען שהקיצוץ מסוכן והוא דורש איכות גבוהה יותר בלי לקצץ עוד בכמות. אבל חרב הקיצוצים עדיין מתנופפת, במקביל לתכנונים על שינויי מבנה, ושאלת האיכות מול כמות, שאין עוררין על העקרון שלה, חונה בינתיים בפרק הפרופורציות. התשובה לפרק זה עדיין מתבססת על האילוצים ולא על האידאולוגיה, מה שמעורר חשש להטלאת טלאים וקרעי־טלאים במקום שנדרשות בו טורי־סוף וחליפה חדשה.

מוטי אשכנזי. מחאה ישראלית / יעל פישביין

לדבר אל מיעוט נבחר ומגשים

מוטי אשכנזי היה ראשון המוחים נגד „המחדל" של מלחמת יום כיפור. מוצב בודפסט עליו פיקד היה היחיד שלא נכבש למצרים. חמישה חודשים אחרי פרוץ הקרבות השתחרר משירות המילואים, ויומיים אחר כך התייצב לבדו מול לשכת ראש הממשלה ובידו שלט שקרא לגולדה מאיר ולמשה דיין להתפטר. בצילומי העיתונות מאותם ימים הוא נראה על רקע גדר הברזל של בנייני אבן, בודד מאוד ולא מרשים. ג'ינס, סוודר, משקפיים במסגרת כהה ועבה, שיער דליל מרמז על ראשית התקרחות. הפוליטיקאים חלפו על פניו והתעלמו מקיומו. תוך ימים מעטים הצטרפו אליו מאות אנשי מילואים שעברו על בשרם את אימי ההלם הראשון שנגרם מנסיגת הצבא שעד כה האמינו בעליונותו הבלתי מעורערת. יחד הבעירו מדורה צופית קטנה כדי להתחמם בקרה של אמצע חודש פברואר 74' והדליקו תנועת מחאה ששינתה את המפה הפוליטית של ישראל.

מאז דבקה המחאה במוטי אשכנזי והפכה לאורח חיים. הוא לא עשה כסף. אין לו וילה והוא נוהג בפולקסווגן כחולה דבל קבינה מרופטת, מתגורר בדירה שכורה בירושלים עם אשתו ושלושת ילדיו, עדיין חולם על חברה ישראלית מתקדמת שוויונית וצודקת שתהיה אור לעצמה ולגויים.

בצילומים מאותם ימים הוא נראה בודד מאד, לא מרשים, ג'ינס, סוודר, משקפיים כהים. הפוליטיקאים שחלפו על פניו של מוטי אשכנזי התעלמו מקיומו וממחאתו של מפקד מוצב „בודפשט" — המוצב היחיד שלא נכבש למצרים. תוך כמה ימים הצטרפו אליו מאות אנשים, לתנועת המחאה של חורף 74' ששינתה את המפה הפוליטית של ישראל

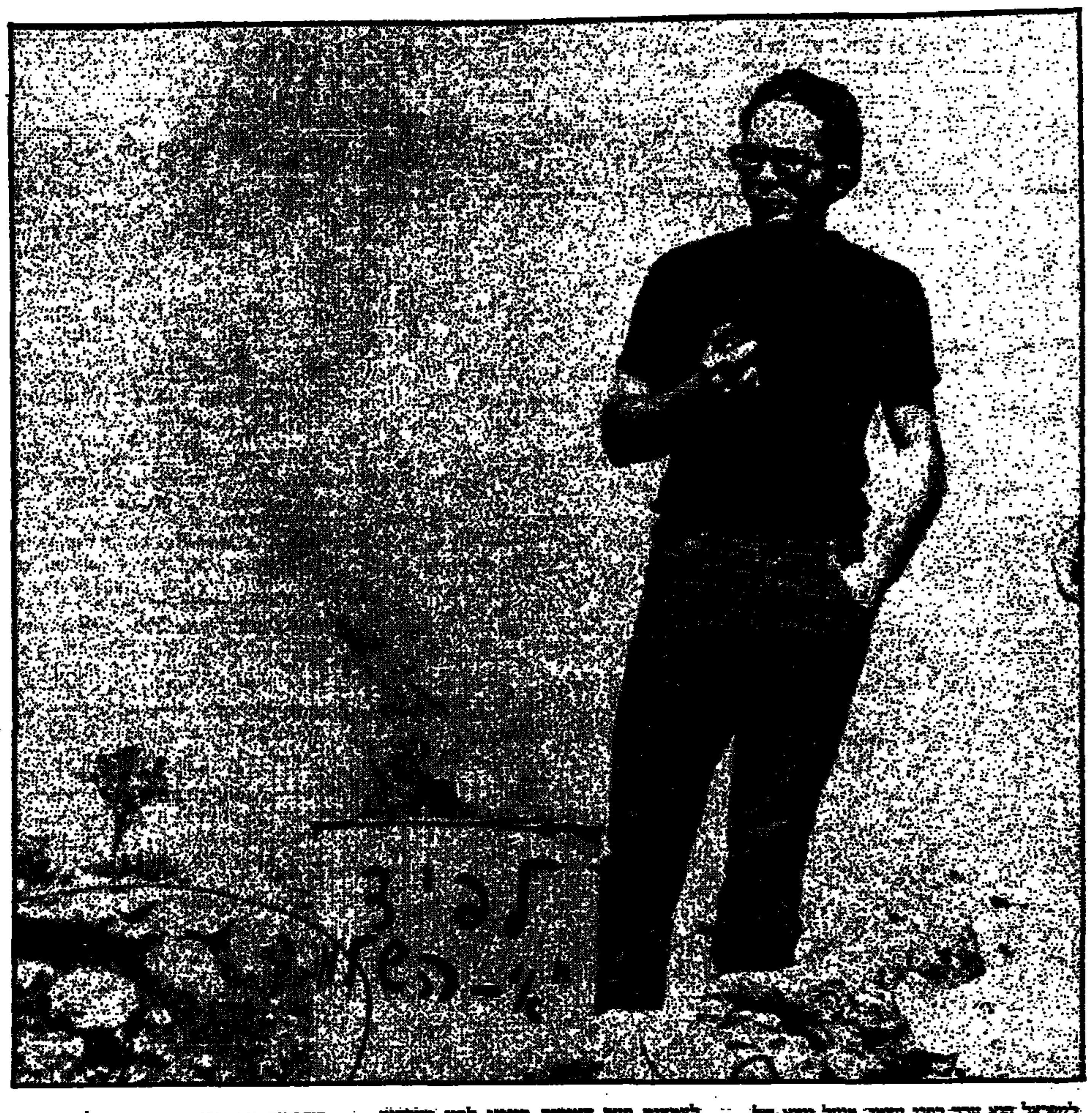

הוא מדבר באיפוק, במשפטים מנוסחים בעברית מתוקנת, במשוכנעות פנימית עמוקה, על „אורח החיים המכוער" שהשתלט על המדינה. חולם על מהפיכה שתחזיר את עטרת הציונות ליושנה ותסיר מעלינו את אימת הכיליון העומד בפתח כתוצאה מהרס שיטתי של החינוך המדעי.

„מי שחי לפי הנורמות המוצהרות של מדינת ישראל הוא מטומטם".

מוטי אשכנזי חי בעולם הערכים של תנועת הנוער. מלים כמו „הגשמה עצמית" „ציונות" „דוגמה אישית" נזרקות בשיחתו ללא תחושת צרימה. הוא מודע היטב לכך שהמציאות אינה מאששת את עולם המושגים שלו. האלילים של החברה הישראלית שלאחר המלחמה היו גינדי ואלבין, המצליחנים ולא הוא. והממסד הפוליטי התחבך בהם, העיתונות טיפחה אותם. הכסף היה ועודנו קריטריון ההצלחה. הנוער קולט את המסר ואת האווירה שלהם ולא שלו. במרירות הוא אומר „אדם שמחנך את ילדיו למערכת ערכים ציונית מחנך אותם לסכיזופרניה. המציאות שנער נתקל בה סותרת את המערכת הערכית הציונית. מדינת ישראל חדלה להיות מדינה ציונית, במפלצת הזאת ששמה מדינת ישראל אין שום ערך שראוי להילחם עליו". הוא נראה קצת מזוייף בעודף הפאתוס של דיבורו.

השומע תוהה לפרקים אם אינו מנסה להצדיק את כשלונו האישי להשתלב בעולם החומרני של המציאות הישראלית, אבל האמת היא שמוטי אשכנזי דבק ברצינות בערכי הציונות. הרוח במפרשיו היא הגעגועים לעבר הנועז והבלתי מתפשר של הראשונים.

דמות מופת בעולמו היא סבא שלו, יונה אשכנזי. הוא מדבר עליו בהערצה גלויה. סבא זה, שהתגורר עם משפחתו בצפת, ויתר על כספי החלוקה שמהם נהנה כמו כל אנשי הישוב הישן, ועקר בסוף המאה הקודמת עם עוד שלוש משפחות להקים את בני יהודה שבגולן. „סבא שלי לא הרגיש עצמו מטומטם בגלל ערכיו הציוניים. הוא הלך להתיישב בגולן מתוך תחושה שהוא מקים תשתית לתחיית העם היהודי. הוא יכול היה לשבת בכולל שלו בצפת וליהנות מכספי החלוקה כמו כולם, אבל הוא הלך להתיישבות מפני שהוא הרגיש שעליו האחריות ועל פי מעשיו יקומו או יפלו הדברים". תחושת המחוייבות הפנימית הזאת מלווה את הנכד ומחזקת אותו בדרכו.

עוד דמות מכרעת היא אמו. גננת ציונית שלמדה בסמינר של יאנוש קורצ'אק בפולין, עלתה ארצה לקיבוץ נען וחינכה את בנה על ברכי תחיית השפה העברית והשליחות החינוכית בחברה שאמורה היתה להיות חברה מתקדמת ואיכותית. האם נפטרה בהיותו נער, אבל הנציחה בבנה גישה חינוכית ערכית עם תודעה חברתית פנימית. הוא גדל בשכונת מצוקה ברחוב השומר ליד שוק תלפיות בחיפה וכבר בילדותו נתקל בישראל השניה תוך כדי קרבות רחוב של נערים. הוא היה חניך תנועת המחנות העולים, בן טובים אשכנזי, הם נערים עובדים שנרחו ממערכת החינוך של שנות החמישים.

חלק מהם שוכנע להצטרף לתנועת הנוער ובהשפעתה המשיך ללמוד בבית־ספר של ערב. בזכות תנועת הנוער הצליחו נערים אלה לחצות את גבול המצוקה לעבר החברה הנורמטיבית של אז. מוטי אשכנזי מאמין עד היום בכוחה המתקן והמהפכני של תנועת הנוער. כשאירגן את תנועת המחאה שלאחר יום הכיפורים הצהיר על כוונתו לארגן תנועה ארצית שתפעל בקרב נוער מצוקה, הוא התכוון לכך ברצינות, אבל התנועה ההיא לא קמה. ההמונים לא הלכו אחריו.

תקופה מסויימת לימד בבית־ספר כדורי, בית־ספר אליטיסטי שבני הטובים נשלחו ללמוד בו. המנהל, נתן פיאס, התנגד לכך שבוגריו „יעשו" בחינות בגרות. הוא טען שהוא מחנך אנשים מגשימים שאינם צריכים תעודות. חניכיו קיבלו את משנתו החינוכית, ועם זאת, רובם מצאו אחר כך את עצמם לומדים באוניברסיטה: תלמידים מעולים שידעו כיצד ללמוד למרות שהתחנכו בבית ספר ששלל תעודות. אשכנזי לימד מתימטיקה ופיסיקה. התמחה בפילוסופיה של המדעים, על סף מלחמת יום כיפור עמד להמשיך לתואר דוקטור בתחום זה.

דמויות המופת של מוטי אשכנזי נטועות עמוק בעולם שחלף. הוא לא מרד בהן מעולם ולא עירער על סמכותן. הערכים שהן מייצגות עדיין נתפשים אצלו כערכים ישראליים מובהקים, על אף שהמציאות רחוקה מהן לבלי שוב. מוטי, כמו דמויות המופת שלו, אינו שייך לנוף הישראלי העכשווי. הוא אנאכרוניסטן המודע היטב לאי־השייכות שלו, אבל בתוכו מאמין שהאמת והצדק אתו. ואם יש סיכוי לחברה הישראלית, הסיכוי טמון בו ולא בגינדי או באלבין ודומיהם.

כמו כל בני דורו חונך אשכנזי (כיום בן 46) על ברכי התפיסה הבן־גוריוניסטית, כי צבא ההגנה לישראל הוא ערך בפני עצמו. פועל יוצא של התפיסה הזאת הוא שהשלום יתכן רק כשארצות ערב ישתכנעו כליל בעליונותה הצבאית והטכנולוגית של מדינת ישראל.

התפיסה הזאת הוכתה קשות במלחמת יום כיפור. נפילת המעוזים של קו בר־לב, שעטת הטנקים הסוריים שחלפו על־פני ביצורי הגולן, הביאו ללכסיקון הפוליטי את קיומו של העם הפלסטיני שממשלת גולדה־דיין פסלה אותו על הסף. אנשי המחאה מסוגו של מוטי אשכנזי אינם מתייחסים לכך באהדה רבה. הוא הצהיר על הסתייגות שווה מ„שלום עכשיו" ו„גוש אמונים" כאחד. מה שרצו אשכנזי וחבריו היה טיהור הצבא, הפקת לקחים מהתבוסה והענשת האשמים. כשנתיים אחרי שהתייצב עם השלט שלו בפתח לשכתה של גולדה, הוא נכשל בעתירה לבג"ץ בה ביקש לערוך תחקיר מבצעי לגבי כל הליקויים שהתגלו במלחמה, ביניהם אחזקה בלתי תקינה של המעוזים, התנהגות של קצינים שבחלקם, לטענתו, הפקירו את חייליהם ונטשו את הקו מתוך שיקולים שלא הלמו את תפקידם. אשכנזי שילב בעתירתו טענה על עוול אישי, הדחתו מיחידת המילואים בה שירת, למרות שלכאורה הגיע לו שבח מהצבא על שהיה המפקד היחיד שלא נכבש, הוא סולק מהיחידה ולא הוחזר אליה עד עצם היום הזה. מאז המלחמה וזומן מדי פעם לשירות מילואים בלתי משמעותי. אבל הוא לא שב להיות מפקד. הדימוי האיכותי של הצבא הישראלי התנפץ בתודעתו של אשכנזי אבל הוא לא הלך עם זה עד הסוף. גם כיום הוא סובר שהצבא הוא עדיין ובלעדיו החברה הישראלית תתפורר.

היום, כשהוא צופה בהידלדלות החינוך המדעי של ישראל, הוא נרעש מפני הסכנה לצמצום פער האיכות בינינו לבין הערבים, ואשכנזי אינו מבדיל בין ערבים ישראלים לערבים פלשתינאים או אחרים. אם ייסגר הפער תבוא על ראשינו קטסטרופה שתמחה את הציונות מעל במת ההיסטוריה.

„אדם שמחנך את ילדיו למערכת ערכים ציונית מחנך אותם לסכיזופרניה. במפלצת הזאת ששמה מדינת ישראל אין שום ערך שראוי להלחם עליו"

החינוך המדעי חשוב בעיניו מפני שבו תלויה העוצמה הצבאית שהיא קודם כל עניין של קיום. הוא מאלה המתייחסים בספקנות למשא־ומתן מדיני. הציר האחד של תפיסת עולמו הציונית נשען על החינוך, וצירו השני על שלילת הפוליטיקה.

כשהקים את תנועת המחאה שלאחר יום הכיפורים, הוצעו לו תפקידים פוליטיים. תנועת „שינוי", שהביאה זמן קצר אחר הקמתה להקמת מפלגת ד"ש, הכילה רסיסי תנועות מחאה שמוטי אשכנזי היה אחד הבולטים שבהם. הוא סירב לעשיה פוליטית מתוך תחושה של מיאוס עמוק כלפי פוליטיקאים. בכך הוא נציג אופייני של דור שהתייחס לפוליטיקה כאל לכלוך. תחום שבני־אדם ישרים מושכים ידיהם ממנו. המחאה היא המעשה הלגיטימי. העשיה הפוליטית אינה בשבילם. כשד"ש הצטרפה לממשלת הליכוד, הוא אמר למקורביו שהמהפיכה האמיתית שהחברה הישראלית זקוקה לה מחייבת ירידה לשאול תחתיות. כחניך תנועת העבודה ראה את ממשלת בגין במונחים של שאול האבדון; הוא האמין שמהכור המצרף של הליכוד תצא חברה מתוקנת, כמו בתהליך מיסטי חסידי, אבל תוחלתו נכזבה. הוא צפה בזלזול בהתפוררות ד"ש. הפגין עם שלושה חברים נגד הסתאבות שלטון בגין. היום הוא מדבר על שואה.

עולם המעשה לא האיר את פניו להלוך תנועות המחאה של שנות השבעים. בתחילת 78' הוא הצטרף כשותף לחברה שעסקה בייצור צעצועים „נורייבה". בתנופה גדולה הקים אגף שעסק בייצור משחקים דידקטיים ומערכות לימוד מתוחכמות. הוא העסיק מדענים במפעל והשקיע בו את מיטב כשרונו היוצר, אבל נכשל בשיווק מוצריו. בסוף 79' הסתבך בחובות כספיים כבדים. המפעל שלו עמד על סף פשיטת רגל והוא עשה הסבה לייצור רהיטים. נולדו לו שלושה ילדים. אשתו נורית, בת קיבוץ טירת צבי, מתכננת ערים במקצועה, עמדה לימינו, נשאה אתו בעול פרנסת המשפחה, קיבלה בשקט את פעילותו הציבורית. היא מתייחסת אליו בהערכה למרות ההסתבכויות הכספיות שלו. „הוא אדם בעל חירות פנימית בלתי רגילה, שלא איכפת לו מה אומרים עליו", היא אומרת.

בשנתיים האחרונות, אשכנזי משקיע את מרצו הבלתי נלאה ברעיון חדש: הקמת חברה שתספק שירותי חינוך מדעי לבתי־ספר. הוא מגייס מרצים מהאוניברסיטה להוראה בבתי־ספר עממיים בירושלים תמורת השתתפות ההורים בסכום מזערי של 30 שקל לחודש. „לי הם נענים. אני בא ואומר לפיסיקאים ולמתימטיקאים כי בהם, אישית, תלוי גדלו של החינוך בישראל, אני מדבר אליהם כמו שדיברה הציונות מאז ומעולם למיעוט נבחר ומגשים. אני לא מציע להם כסף. אני מציע מהפיכה".

הוא שואף לחולל שינוי במערכת החינוך בסיוע הורים שנואשו מהבינוניות של ההיצע החינוכי הקיים. הוא מכנה את רעיונותיו כ„גדולים ממני" ומצליח לשלהב. הוא מופיע בפני ועד הורים, ובלהט הפנימי שלו גורף אותם, כשברקע דבריו תיאור מחריד של דלדול החינוך הממלכתי.

ההתמסרות שלו לעניין החינוך החלה כשהתבקש על־ידי גורמים אקדמיים לבדוק אם ניתן להנהיג בחינת מיון במתימטיקה כתהליך לבחינות הבגרות הקיימות שהוערכו כבלתי אמינות בתור קריטריון למיון מועמדים לאוניברסיטה. הוא בדק את הנושא בקפדנות ומה שהתגלה לו הדיר שינה מעיניו. „המצב במערכת החינוך בהוראת המדעים הוא אסון. אנחנו אוכלים את פרי תבונת הדור הקודם ואיננו מכינים את דור המדענים הבא. את גודל האסון נתחיל להרגיש רק בעוד 10־15 שנים", הוא טוען. לדעתו, המוסדות להשכלה גבוהה אשמים במחדל על שלא קמו להתריע „הבית בוער". „במקום לכבות את השריפה הפרופסורים נסעו לחו"ל לערוך מחקרים ולא זעקו חמס". הוא מטיח.

המימצאים שזעזעו את אשכנזי מתפרסמים פני כל מערכת החינוך. התברר לו, למשל, שעיר כמו מסעדה שבסוריה שולחת לאוניברסיטה יותר בוגרים מכפי ששולחות רוב עיירות הפיתוח בישראל; שהאוניברסיטאות מנהלות רשימות שחורות של בתי־ספר שציוני הבגרות שלהם כוזבים ואינם משקפים את הישגיהם האמיתיים של התלמידים; ששיעור הנכשלים במדעים גדל, אבל הכשלון אינו משתקף בציוני הבגרות הרשמיים, מפני שמשרד החינוך „מתקן" את הציונים כדי לטשטש את שיעור הכשלון; שמערכת ההשכלה הגבוהה מחפה על משרד החינוך בכך שאינה קמה להוקיע את התופעה ואינה דורשת ציוני אמת.

הציון הממוצע בתחום המדעים עולה בהתמדה, אבל מידת המוכנות של בוגרי התיכון יורדת. „משרד החינוך מרמה את עצמו ואת כולם", טוען אשכנזי על סמך המימצאים שהוא בדק. לדבריו, האוניברסיטאות גם אשמות בכך שלא העמידו כוח הוראה רציני לתקן את המחדל של הוראת המדעים. „זוהי שאלה קיומית", הוא קובל, „כל קיומה של ישראל מושתת על איכות כוח האדם שלה. לכך כולם מסכימים – גם הימין וגם השמאל. מוסכם גם ששלום לא נקבל אם נכרע על הברכיים. אבל מערכת החינוך שבינינו אינה מסוגלת להתמודד עם פער האיכות".

המלצותיו של מוטי אשכנזי כללו רוויזיה מרחיקת לכת של הוראת המדעים, ונדחו פה אחד על־ידי ראשי מערכת ההשכלה הגבוהה. לכן החליט להקים את החברה שלו. הוא עדיין פועל לפי הנורמות ששאב מסבו, מאמו, מתנועת הנוער וממחנכיו בבית־הספר כדורי. לביתו לא עשה הרבה בתחום החומרי, הוא חורש את שבילי הארץ וטוען לציונות חדשה שתחום ההגשמה שלה הוא החינוך. „אצלי המערכת המוצהרת של הערכים אינה נוצצת על הכובע. הציונות אינה זונת חוצות המתאפרת באיפור כבד ומפתה עוברים ושבים במתק שפתיים". הוא נסחף במליצות ומנסה לעצור את הקטסטרופה במעשי היום־יום ולמרבה הפלא מצליח. תשעה בתי־ספר ירושלמיים הצטרפו לתכניתו ועל אף שמדובר פה בהפיכת הגלגל מחינוך ממלכתי לחינוך פרטי ממומן על־ידי הורים, מערכת החינוך הממוסדת אינה מתערבת ומניחה לו לפעול.

هكذا من الاصل

עד גבולות האפשר

שיחה בהשתתפות יעקב חזן, יעקב צור, משה לווינגר, יואל בן־נון

בהנחיית חיים גורי ואוריאל בן־עמי

אוריאל בן־עמי: זו הפעם הראשונה שהצלחנו לזמן ״ועידת פסגה״ ב״דבר״, ולהפגיש בה את קצות־הקשת הפוליטית שלנו, אם אפשר לכנות זאת כך. מטרת המפגש הזה, מבחינתנו, אינה לערוך, להחריף או לשנות את אופי העמדות אלא לבחון אפשרויות הידברות. עד כה התנהל העימות כמעט ללא דיאלוג. כל ׳מחנה׳ נטה להתבצר בביתו עם האמת שלו, מבלי לבחון נקודות־מפגש. ביכולת־ההידברות, גם ללא הסכמה, אני רואה את חשיבותו של מפגש זה.

חיים גורי: אנחנו נמצאים בעת חשבון־נפש לאומי בשאלה היסודית ביותר המעסיקה את דעת־הקהל הישראלית. מלחמת ששת הימים איחדה את ארץ־ישראל בין הירדן והים ופילגה את עם ישראל.

המחלוקת החלה מיד לאחר הנצחון. היתה טלטלה היסטורית שטרפה קלפים, שיצרה איגודי כוחות חדשים, צירופים שלא היו לפניה. על הכרוז למען ארץ־ישראל השלמה חתומים אנשים שקודם לכן לא דיברו זה עם זה, משום שהיו משני עברי המתרס במחלוקת של דור שלם: קרו דברים ששינו את המפה הפוליטית קווי המחלוקת חצו לא רק בין המחנות אלא בתוך המחנות עצמם. בכל מחנה היו ״ניצים״ ו״יונים״, כולל במפ״ם. 19 שנה חלפו. בשנה הבאה־עלינו־לטובה ימלאו 20 שנה למלחמת ששת הימים. אנו מבקשים מכם להגדיר את עיקרי ה״אני מאמין״, שלכם: היכן אנחנו נמצאים היום מול שאלת ארץ־ישראל, מול הפגישה עם הערבים, מול הקרע בדור הצעיר, באינטליגנציה, מול היערכות שטרפה את המושגים הפוליטיים שקדמו למלחמה.

יעקב חזן: ראשית כל, חשוב לומר על מה אין בינינו ויכוח כדי שנבין את היסוד שעליו נוכל לדבר ולשוחח. ובכן, אין בינינו ויכוח על אהבת הארץ הזאת ועל הדאגה לגאולתו. אין בינינו ויכוח על אהבת הארץ הזאת כמולדתו של העם יהודי, ועל כך שזאת היא הארץ היחידה שבה העם היהודי יכול להיגאל. אין בינינו ויכוח על מהותם המיוחדת של יהודה

חזן:
החלום הזה נגמר. מוכרחים לחלק את המולדת, והיא מתחלקת אם אנחנו רוצים ואם אנחנו לא רוצים. המציאות היא כזאת שאיננו יכולים לחיות ביחד

ושומרון ועל הזדהותנו עם הנוף ההיסטורי שלהם. מבחינה זאת אינני נותן לכם שום בכורה. בשבילי יהודה ושומרון הם תמצית תולדותיו של העם היהודי. שם קרו הדברים הדראמטיים ביותר והנעלים ביותר בחיינו. שם התהלכו נביאי ישראל. גם כאן אין בינינו כל ויכוח.

הוויכוח הגדול המפריד בינינו הוא ויכוח טראגי דווקא על־יסוד הדברים שלא מפרידים בינינו. מה קודם למה ומהו הקובע. האם גאולת העם או גאולת הארץ. מה יבטיח את מה?

אנחנו טוענים שהקובע הוא גאולתו של העם, ובמידת גאולתו של העם תיגאל הארץ. הארץ לא תיגאל יותר ממידת יכולתו של העם לגאול את עצמו. וכל נסיון להקדים את גאולת הארץ לגאולתו של העם מוכרח להביא לטרגדיות חמורות ביותר בחיינו. זה לפי דעתי הוויכוח התהומי בינינו, ואני משתמש במלה הזאת תהומי, על־יסוד הדברים המשותפים בינינו. זה ויכוח טראגי מאד, שאינני מוצא לו עד היום פתרון משותף לכולנו. עבורי – ואני חושב שאני מבטא את תנועתי – הארץ הזאת היא מולדתי בכל תנאי, ללא שום תנאי, ואין דבר שיכול לעקור אותי מהארץ הזאת. אינני רואה שום מולדת אחרת חוץ מזאת ושום פתרון אחר חוץ מהפתרון הזה. השאלה היא רק מה הם גבולות הפתרון, מה בכוחנו לעשות כדי שבמו־ידינו לא נביא לטרגדיה נוספת, נוראה על העם היהודי. אני חושב שהעם היהודי אינו יכול לשאת עוד טרגדיה אחת. היו לו, לפי הערכתי, חורבן ראשון, חורבן שני, ואני טוען – היה לו חורבן שלישי. השואה זהו החורבן שלישי, והשכינה גלתה מאירופה ונעלמה. עכשיו אנחנו עומדים בפני בנייתו של הבית הרביעי. לא הבית השלישי. משום כך הוויכוח בינינו הוא כל־כך נוקב וכל־כך קשה.

חיים גורי: יעקב צור, האם ארץ־ישראל ומדינת־ישראל, חד הם לגביך?

יעקב צור: התהליכים המדיניים באזור ובעולם לא הביאו לפתרון על־סמך שום קונצפציה מדינית שהיתה. כמרכז, ״החיים בצוותא״, הכניסה היהודית לתוך השטח, מה שאני מכנה ׳הסיפוח הזוחל׳, גם הם לא הביאו לפתרון. אינני צופה בתקופה הקרובה משא־ומתן והסדר מדיני. אני צופה דווקא החרפת היחסים בין יהודים לערבים. אינני יודע מה ערכו של הסקר שפורסם באל־פאג׳ר, שלפיו רוב תושבי השטחים תומכים באש״ף. אני יודע שמאחורי הסקר עומדים אנשי אש״ף, אבל אולי הדבר הכי רציני שבו הוא זה: ככל שהאינטליגנציה הערבית עולה, ההתנגדות לישראל מתעצמת. בחברה הישראלית, לעומת־זאת, ככל שרמת ההשכלה עולה, המתינות גוברת. אנחנו שחקנו את עצמנו בוויכוחים אין־סופיים על הדמות המדוייקת של פתרון הקבע. מה יהיה בירושלים ואיפה בדיוק יעבור הקו, אך בינתיים התהוותה בשטח מציאות, שהשפעתה רבה ביותר גם עלינו, כחברה ישראלית, וגם על הסיכוי שיימצאו בני־שיח לעתיד.

אל תוך החברה הישראלית מחלחלות מחלות הכיבוש. אין לנו ויכוח על זכותנו על הארץ, אלא דאגה לדמות החברה שלשמה אנחנו מוכנים לפשרה. בחברה הישראלית מתרבים כל הסימנים המאפיינים כיבוש מתמשך. 110 אלף העובדים הערבים מהשטחים, הנכנסים יום־יום לישראל שינו את דמותה של הציונות, את היחס לעבודה, גרמו להתהוותה של תנועה גזענית, יצרו את המחתרת היהודית, את ההתייחסות לאורחים משתי דרגות. הם ואנחנו. נקודת־המבט צריכה להיות מופנה כיום מהוויכוחים האין־סופיים על הדמות המדוייקת של פתרון הקבע לרקמת היחסים המתהווה בין איזורי יהודה שומרון ועזה ומדינת־ישראל, ובין האוכלוסיה הערבית שבמדינת־ישראל. תהליך הסיפוח ההולך ומעמיק מתבטא לאו דווקא בהתנחלויות. זהו תהליך הרסני לחברה הישראלית, הוא מחלחל לתוכה, באופן חברתי, חינוכי ופוליטי, ומונע בהכרח יצירת איזושהי תשתית ציבורית ופוליטית בציבור הערבי ביהודה ושומרון, שיהיה מוכן בעתיד לדו־שיח כלשהו.

יש לי סיכום חמור על השנתיים האחרונות של הממשלה, בצד הישגיה בלבנון ובתחום הכלכלי. תהליכי הסיפוח המתקדם נמשכו בשנתיים האלה כבעבר. הם בעלי עוצמה משלהם. אם לא נעצב מדיניות אחרת, נהיה יותר ויותר לחברה בעלת מאפיינים קולוניאליסטיים, אף־על־פי שהיא יושבת בנחלת אבות, בארץ־ישראל ההיסטורית. נקודת המפתח היא לא זיקת האדמות אלא זיקת האנשים. סיסמת ״החיים המשותפים״ התגלתה אך ככיסוי לכיבוש או כנאיביות שלא התאמתה.

חיים גורי: הדבר הקשה מנשא, הוא הקרע הנורא שבלב ההוויה הלאומית. אני זוכר תקופה שההזדהות עם מטרות המלחמה, עם צדקת הדרך, היתה מוחלטת.

כיום, המצב שונה. היום המחלוקת עוסקת בעיקר בצדקת הדרך. אנשים צעירים בשיחה אמרו לי: ב־48׳ הוקמה המדינה. ב־67׳ בוטלה 48׳, כי הכל נפתח. אין לנו גדר. איפה הגדר? הם רוצים לדעת היכן עובר הגבול שלהם.

הרב לווינגר: הציונות לא היתה רק תנועה מעשית: היא נשענה על הקשר ההיסטורי לארץ־ישראל.

זה המצב גם לאחר ששת הימים, הגיעה השעה להגשים את הקשר לארץ־ישראל, להמשיך אותו ולא להתחכם. יש כאן התחכמות מסויימת כשאנחנו אומרים את הביטויים האלה: ׳יש לנו קשר׳, ׳יש זכות׳, ׳אנחנו מוותרים על הזכות׳. הציונות הצליחה. תקומת המדינה היתה דבר מוצלח. כל הבסיס הזה נשען על הקשר הטבעי לארץ־ישראל. גם כשבאו אנשים וניסו להתנגד לזה, הדבר לא כל־כך הלך, כמו, למשל, בפרשת אוגנדה. וכך טבעי הדבר גם לגבי יהודה ושומרון. יתכן שיהיו אירועים מסויימים שיגרמו לשיקולים אחרים, גם לגבי חלקי ארץ־ישראל, שאינם נמצאים היום בידי המדינה ובידי כוחות הבטחון.

חיים גורי: הכוונה פה לעבר־הירדן?

הרב לווינגר: לכל תחומי ארץ־ישראל. יכולות להיות סיטואציות. אנחנו לא פתחנו במלחמת ששת הימים. המלחמה נכפתה עלינו, ויכול להיות שתיכפה עלינו שוב מלחמה. יתכן שתיווצר סיטואציה מסויימת – שחלקים נוספים של ארץ־ישראל יבואו לידינו. ואז איננו יכולים בפשטות לומר, שאנחנו מכירים בזכותנו על אותם החלקים, כפי שהזכירו את הדברים האלה יעקב חזן ויעקב צור, אבל אנחנו לא מיישמים את הזכות. תכלית הרוח הציונית היתה לממש את הזכות, ואין שום הגיון לשנות את הדברים האלה. יש להמשיך את אותו מהלך ציוני שהיתה לו הצלחה ולהביא את הגאולה השלישית. אנחנו מדברים עכשיו על תקופת ארץ־ישראל, התקומה השלישית הולכת ועולה, הולכת ומתקדמת. אם כן, יש להרחיב את ההתנחלות, להרחיב את העליה, בלי חכמות. יד השם הצליחה את המהלך הציוני החשוב שהיה עד שנת תש״ח. אני חושב שצריכים היום גם לחשוב יותר, מהי השליחות של מדינת ישראל.

עכשיו אני רוצה להתייחס לדברים שהזכיר כאן יעקב צור לגבי ההרס. אני חושב שהוא אינו ממשיך למלא את שליחותו בהתיישבות ובעליה. אני חושב שכל המפעל הציוני נחלש ובאין חזון ייפרע עם. החזון הוא בהמשך המפעל הציוני בהתיישבות, בעליה ובהעמקת השליחות החברתית של מדינת־ישראל.

נכון שיש בעיה עם הערבים. בציונות אנחנו ידענו תמיד שיש בעיות עם הערבים. נכון שהבעיה גדלה מאז מלחמת ששת הימים, אבל כשיש בעיה זה עוד לא אומר שאתה מאבד את המצפן הטבעי של הרחבת הבסיס השורשיות.

צור:
אני שואל את עצמי איך אני מבטיח את דמותה של החברה הישראלית. אני לא שואל מה זה עושה להם. אני שואל מה זה עושה לנו... אני שואל מה קורה לבני ולי

אני חושב שעמדתו של גוש־אמונים, היא פשוטה שבפשוטות, חלקה שבחלקות, ואין בה שום התחכמות ואין בה שום חידוש. אמרתי את הדברים האלה מאז מלחמת ששת הימים ואני אומר אותם עד היום. ומה שאני אומר הוא כל־כך משעמם, כל־כך ישן ומיושן: פשוט להמשיך את המהלך הציוני שהצליח. יש בעיות? צריכים לגשת ולפתרן. אבל לא להתנתק ולהמציא איזו המצאה, כפי שאומר חזן וכפי שהדברים האלה נכנסו לחוגים הרחבים: יש לנו זכות, אבל אנחנו לא מממשים את הזכות; אנחנו אוהבים את ארץ־ישראל, אנחנו מוכנים לוותר על ארץ־ישראל, ואנחנו נורא אוהבים את חברון, אבל חס־ושלום שלא יגורו יהודים בחברון. ואנחנו נורא אוהבים את שכם, וחס־ושלום שלא יגורו יהודים בשכם, ונפעיל את צה״ל כדי שחס־ושלום לא יגורו יהודים בשכם. אני אומר שזוהי אקרובטיקה. אני יהודי פשוט.

יואל בן־נון: אני לא באתי לעשות איזו קולקטיביות מסויימת אלא לדבר לגופו של־עניין ולא במסגרת של חזיתות. אני לא מבטיח להסכים עם כל מה שאמרו חזן או יעקב צור וגם לא עם כל מה שאמר הרב לווינגר.

אני רוצה לומר ליעקב חזן, שאין בינינו פער בשאלת גאולת העם ואחדותו, שזהו תנאי ראשון ומכוח זה גם נובעת גאולת הארץ. גם כשאנחנו מדברים על כיבוש הארץ, כל קרבן של גאולת־העם והארץ צריך להיות בגדר של כיבוש רבים ולא של כיבוש יחיד. זאת אומרת, יש הבדל הלכתי מוחלט אם מדברים על שבט או אם מדברים על העם כולו, בהסכמה כללית מכוח המערכות שלו. במלחמת ששת הימים זכיתי להספיק להיות מבוגר, והמילואים הראשונים שלי מצאו אותי בירושלים בחטיבה של מוטה. לא נלחמתי שם כאיש גוש־אמונים וגם לא במלחמת יום־הכיפורים. בשום פנים אינני רוצה שאנחנו נתפצל לשבטים. אנחנו הולכים במהלך של גאולת העם, ומכוח זה לגאולת הארץ. אינני חושב שתבוא גאולה לארץ על־ידי פיצול העם.

יעקב צור: אבל זאת מציאות.

יואל בן־נון: במציאות יש עובדות ויש הערכה ופרשנות. אינני חושב שהארץ אוחדה במובן הזה, שהיו שני חצאים ונוצר איזה דבר שלם. הרב לווינגר הזכיר את הדבר הזה. הארץ שבידינו היום איננה ארץ־ישראל השלמה. מעולם לא חשבתי ככה. מחלוקות עמוקות שמסעסעות את העם היו גם בעבר בתחום הזה. היו ב־36׳ והיו ב־47׳ ואולי לא פחות קשות. לכן יש ויכוח מר אבל לא תהומי. יש ויכוח על גבולות היכולת של העם יהודי היום, למה העם היהודי מסוגל. מה העם היהודי יכול לשאת בשלב הזה של גאולתו, כשהגבולות הגיאוגרפיים והמדיניים וההתיישבות הם פונקציה של גבולות היכולת: הרוחנית, החברתית, הכלכלית, המדינית, והצבאית. לפי דעתי, הציונות היא תהליך היסטורי ולא רק תהליך מדיני. בתוך התהליך ההיסטורי הזה יהודה ושומרון הם אפשריים, גם במובנים שדיברתם עליהם, החברתי, הרוחני, מה קורה לנו וכן־הלאה. לדעתי הם תנאי להתקדמותנו כתנועה ציונית.

אני מוכרח להסביר למה, לפי־דעתי, יהודה ושומרון אינם רק בעיה בטחונית, אלא הם תנאי לשלום. אני רואה את השלום, כלומר את ההשתלבות הטבעית והנורמלית במזרח־התיכון ואת ההשלמה של עמי ערב ושל התרבות הערבית־האיסלמית גם־כן כתהליך היסטורי. זה לא דבר שמושג מעל שולחן דיונים באיזשהו חוזה. כל חוזה יכול לבטא מצב היסטורי או להחמיץ אותו. אירופה מסתדרת בלי חוזה שלום מאז מלחמת העולם השניה, ולעומת־זאת אחרי מלחמת העולם הראשונה היה לה חוזה שלום נהדר, שלא הועיל לה. השלום הוא תהליך היסטורי, שתלוי בכך שהמודל הבסיסי של התפיסה הערבית, היינו המודל הצלבני, לפחות ייחלש אם לא ייהרס. המודל שלהם הוא צלבני והוא מדאיג אותי, כפי שמדאיג אותכם, בכמה ממדים. הוא מדאיג אותי בהיבט של העבודה הערבית ושל ההשתלטות על קרקעות. כלומר, בהפיכה לחברה פיאודלית. מצד שני, ברור לי ש״מדינת־תוף״ כלומר, נסיגה ל״מדינת־תוף״ תואמת בדיוק את המודל הערבי.

כדי להסביר את זה אצטט דברים ששמעתי מעתונאי, איש ״הארץ״, רחוק ממני בדעותיו. הוא סיפר: ״ליוויתי איש ״החזית העממית״, אחרי 10 שנים בכלא הישראלי, בדרך לגשר אלנבי, והוא נסע וראה בדרך את מעלה־אדומים. שם השתנה דבר. המציאות הבסיסית, כל הנוף השתנה באופן רציני. הבחור קפץ אגרופים וסינן קללות – על מי״ז על תבש, על החבר׳ה שלו, ואמר: שיבואו הנה לראות מה היהודים האלה עושים בזמן שהם יושבים בדמשק ועושים את שלום.

אני רוצה בהליכה לקראת שלום שתהיה מבוססת על התקדמות היסטורית אמיתית, על הבשלה אמיתית. ואין לי ספק שזה יבוא. אבל אין לי ספק שאסור לעשות פה קיצורי־דרך.

אוריאל בן־עמי: אני מבקש לעמוד על השוני, שבין האקטיביות של תנועת־העבודה, שפעלה בהקמת ישובים, עד לתקופה שגוש־אמונים התחיל לתת את רישומו על הארץ ועל המדינה, ולנסות להשוות בין שני סוגי האקטיביות. ממך, יעקב חזן, הייתי מבקש לעמוד על טיב העשיה הזאת. להיכן נעלמה התשובה של תנועת־העבודה לאקטיביות הזאת של גוש אמונים.

יעקב חזן: ראשית כל, אני מבקש סליחה שאולי אומר דברים קשים. אילו הייתי חושב שאנחנו שייכים בכלל לשני עולמות, הייתי מאד אדיב ותרבותי ומשתדל שהשיחה תהיה נחמדה. השיחה איננה יכולה להיות נחמדה, כי היא עוסקת בעתידו של העם היהודי.

הציונות נמשכת כבר מאה שנה. לפי דעתי היא עוד לא הגיעה לאמצע דרכה, ואינני יודע עד כמה היא עוד תימשך ואיך היא תימשך. הכל צפוי, אבל הרשות נתונה בידינו. אולי כאן אחד ההבדלים העמוקים בינינו, כי לפי דעתי אין לנו על מי לסמוך, אלא רק על עצמנו. לכם יש על מי לסמוך, על ריבונו־של־עולם.

יואל בן־נון: אני לא מכניס אותו כרכיב פוליטי.

יעקב חזן: אבל כרכיב קבוע מאד במלחמה שלנו. אני, ראשית כל, מקבל אתכם כמו שהנכם. ההבדל בינינו וביניכם, ההבדל העמוק – ומתוך כך הטראגי הוא שאנחנו ציונים ריאליסטיים המתאכזרים אל עצמנו, רואים את עמנו כמות שהוא, את המציאות שלנו כמות שהיא ושואלים את עצמנו, מה אנחנו יכולים לעשות בכדי שלא נישבר, בכדי שנתקדם. בו־בזמן, שבכם יש איזו נימה מהותית של משיחיות, שבטנה על כך שמובטח לנו, ומכיוון שזאת הארץ היעודה ומכיוון שאנחנו עם־סגולה, ברור שאנחנו נצליח. אתם מעמידים בפני העם שלנו תפקידים שאין בכוחו היום לקיימם. ואם אין ביכולתו לקיימם סופו שהוא ייכשל חלילה וחס.

הרב לווינגר: אני שואל אותך – האם בכל תולדות הציונות לא היה כוח לארמבוטל להכרה, שיש פה משהו מעל לטבע בארץ־ישראל ובעם־ישראל? אתה אומר לנו משיחיות. אני שואל, האם אתה בכלל לא משיחיסט? שום צורך משיחי אין לך?

יעקב חזן: לא. אני בכלל אינני משיחיסט. תרשום את זה לפניך. אני שונא אפיקורסים עם־הארצים. אני אינני אפיקורס עם־הארץ. למדתי, בחדר, למדתי תלמוד. עד גיל 14 הייתי יהודי דתי מאד. וחדלתי. והיום אינני מאמין שמישהו מלמעלה יעזור לנו. או אנחנו או לא.

לך יש דבר ראשון, הארץ היעודה. מה זה הארץ היעודה? הלא אין ארץ בעולם, לפי־דעתי, שגבולותיה כל־כך השתנו כמו הגבולות של ארצנו. מה הובטח לנו? בימי שלמה המלך ודוד היו אומרים, ש״הבונה בית בדמשק כאילו בנה בית בפרברי ירושלים״. לאן לא הגענו? לרבת־עמון הגענו, לדמשק הגענו, לצור וצידון הגענו.

יואל בן־נון: לתל־אביב לא.

יעקב חזן: אני אומר את זה. אני זוכר. אני יהודי שחי את החיים הללו וזוכר אותם ומנסה ללמוד מהם משהו. אבל גם בימינו. אני ספרתי לקראת השיחה הזאת, שמאד החשבתי אותה, עשר תכניות של חלוקת הארץ. לחלק מהן אנחנו נתנו את הסכמתנו, ואלה היו תכניות שגעוניות מבחינת התנועות. היו שהביטו עליהן וחשבו שפה הולכים להקים בית־משוגעים לשני העמים. ואנחנו הסכמנו. מדוע הסכמנו? (אני לא מדבר על מפ״ם שהיתה בעד מדינה דו־לאומית). אני מתכוון אלינו, התנועה הציונית. כי חשבנו שזאת היא האפשרות הממשית היחידה, שהעם היהודי יכול לקחת לידיו ולהמשיך בהגשמת הציונות.

בן־גוריון, לא במקרה, לא רצה להוסיף למגילת־העצמאות ולהכרזת העצמאות את גבולותיה של המדינה. כי הוא לא ידע מה יהיו הגבולות הללו, ואיך העניינים יתפתחו. אז היתה חלוקה אחת. כבר שכחו שהיתה חלוקה, אולי החמורה ביותר מבחינת התפישה של החזון הציוני הגדול. עבר־הירדן נעלם.

כשהיום מדברים על ארץ־ישראל, מדברים רק על ארץ־ישראל המערבית. עבר־הירדן המזרחי לא קיים. איפה שניים־וחצי השבטים שחיו שם? מדוע אינכם דואגים להם ולירושתם?

יואל בן־נון: יעקב, אני אמרתי שגם עכשיו הארץ מחולקת.

יעקב חזן: הבט, אני אומר שזה לא רציני. בתקופה ההיסטורית הנראית לעין זה לא רציני. הארץ חולקה ועבר־הירדן אינו קיים.

הרב לווינגר: גם לפני מלחמת ששת הימים זה לא היה רציני, לחשוב על יהודה ושומרון.

יעקב חזן: הרי אמרתי שלא תסכימו לדברי. היו חלוקות. חלוקה ראשונה וחלוקה שניה וחלוקה שלישית, ואחרי מלחמת העצמאות היתה החלוקה, וקמה מדינת־ישראל בגבולותיה, כפי שהיו עד 1967.

עכשיו אנחנו נמצאים גם ביהודה ושומרון. אני שואל אתכם שאלה פשוטה: אתם לא שמים לב לשינויים המרים שחלו בעם היהודי? רק חלק קטן קיבל את חובת ההגשמה. זו היתה יהדות אירופה. היא איננה. יהדות פולין איננה. שישה מליון יהודים במקום שנולדה הציונות. אודסה איננה. ורשה איננה. בריסק איננה. וילנה איננה. שום דבר איננו. עכשיו יש יהדות לגמרי אחרת.

מה היה כוחה של הציונות? פעלו בה שני גורמים: כוח הדחיפה מהגולה וכוח המשיכה לארץ־ישראל. כששני הגורמים פעלו יחד, היתה עליה גדולה. כשפעל רק גורם אחד, היתה עליה קטנה. כששני הגורמים לא פעלו, לא היתה עליה, כי אם ירידה. מה יש היום? שני הגורמים לא פועלים ויש ירידה מן הארץ. מדוע שני הגורמים לא פועלים? לא רק באשמתנו. הגולה השתנתה. הגולה הפכה שוב לגולה יהודית בטוחה בעצמה. במידה רבה גם עם־הארצים שותפים לבטחון הזה. היהדות השורשית, שכל הזמן קיימה את היהדות גם בגולה איננה עוד. אני מלא הערכה ליהדות אמריקה, אני לא רוצה לפגוע בהם, אבל זאת היא יהדות שונה לגמרי מן היהדות שלנו.

מהו כוח המשיכה שלנו לגבי הגולה הזאת? מדינה יהודית מתקדמת, דמוקרטית, בונה את הכל על עבודה יוצרת, על שאיפה לשוויון, לערבות ולעזרה הדדית, ואני אומר, לסוציאליזם. מה יקרה כאשר אנחנו נישאר ביהודה ושומרון? זאת לא תהיה מדינה יהודית. זאת לא יכולה להיות מדינה יהודית. זאת תהיה מדינה כדוגמת דרום אפריקה שאנחנו, רוב קטן, נשלוט בה על מיעוט גדול מאד. ומיעוט גדול מאד יש לו טבע לא להשלים אף־פעם עם העובדה ששולטים בו. זאת תהיה מדינה, שהיהודים לא ירצו לבוא אליה ולא יבואו אליה. זה יהיה גיהנום דו־לאומי ולא מדינה דו־לאומית. מדוע? כי המיעוט הערבי הגדול לא ישלים עם זה שהוא מיעוט כאן. ואנחנו לא נשלים עם כך, שהם מסכנים את קיומנו היהודי.

מבחינה זאת, תסלחו לי, יתברר בסופו־של־דבר שהדרך שלכם היא משיחיות שקר. היהודים קיבלו ראשית כל באהבה כל משיח. אולי הוא בכל־זאת מביא את הגאולה? אבל לאחר שהתברר שהוא לא הביא את הגאולה הדבר נגמר בשברון גדול, אמרו: זאת היא משיחיות שקר. ואני אומר, אתם עושים את הדבר הזה. מדוע? כי אתם מעמידים את העם היהודי ואותנו בפני תפקידים בלתי־אפשריים היום.

תראו מה יש היום. הנה אתם יושבים ביהודה ושומרון ועשיתם מה שעשיתם, ובניתם מה שבניתם, ואנחנו שולטים בכל אלה. יש עליה יהודית לארץ־ישראל? יש ירידה יהודית מארץ־ישראל. יהודי אמריקה מתחילים כבר לומר שאנחנו מטרד. אנחנו לא מרכז של תחיה לאומית. אנחנו כבר מטרד לגולה היהודית.

יש רק אפשרות אחת. מוכרחה להיות ביהודה ושומרון פשרה טריטוריאלית. אנחנו לא יכולים להחזיק בידינו את כל יהודה ושומרון. צריך לתקן את הגבולות של יהודה ושומרון, בשבילנו, בשביל בטחוננו. הלא יש שם 800 אלף ערבים, ואתם, אחרי המאמצים החלוציים שלכם – אני אומר את זה ברצינות, מאמצים חלוציים – הגעתם ל־50 אלף יהודים בלבד.

אין ברירה. מוכרחים ללמוד מזה. אנחנו צריכים להביא הנה עוד יהודים. מה יהיה בעתיד? אני בכל זאת משאיר את הדברים לדורות הבאים. אתם עוד צעירים. אתם אולי עוד תזכו להרבה דברים שאני כבר לא אזכה.

העבר מאד מעניין אותי, אבל בשביל רגעי מנוחה. ההווה מטריד אותי. מה שמעניין אותי זה העתיד שלנו. מאוסה עלי החלוקה של היהודים: מי שאנחנו הוא יהודי הגון וחכם; מי שנגדנו הוא נוכל. אתם יהודים הגונים, בלב ונפש מסורים לעם היהודי. אבל מסירותכם היא אסוננו, והחלוציות שלכם היא אסוננו.

מה שאתם עושים לא יביא יהודים לארץ־ישראל. רק יביא לידי כך שעוד אנשים צעירים יברחו מארץ־ישראל.

חיים גורי: פרופ׳ יהודה אליצור, אמר לי, אחרי שהשתחררתי ממלחמת ששת־הימים: ״נו, מר גורי, עכשיו אתה מבין מדוע נאמר ׳ויכבד השם את לב פרעה׳?״ את התפיסה הזאת ביטא גם משה דיין בשנות החמישים: אנחנו מתעצבים מסירובו של האויב. תפיסה זו עמדה לראשונה במבחן אכזרי במלחמת יום־הכיפורים.

קיסינג׳ר הגדיר אותה ״נצחון טאקטי מוחץ לצה״ל; תבוסה אסטרטגית מכאיבה לישראל״. יש פער מתסכל ונורא בין עוצמתו הצבאית של צה״ל לכוחה המדיני של ישראל. כל פעם שהגענו לסף הכרעה צבאית, הוסגנו לאחור ונבלמנו. זו המציאות שאנחנו פועלים בה.

אני מפנה את השאלה אליך, יעקב צור. ״אנחנו שנינו מאותו הכפר״ מבחינה מסוימת. גם אני בא מהשבט של הקבוץ־המאוחד, וב״בריתך״ של מחנות־העולים. כתוב במגילת היסוד של קיבוץ מעוז, ״יהי הבית הזה שער לגלעד. עוד יהבהבו אורות עבודה של ישובים עבריים בגלעד, בבשן, בחורן ובגולן, ביהודה ושומרון, בבקעת הירדן עד צוער״.

אתה יודע כמוני שתכנית אלון נדחית על־הסף והערבים משרתים בכך את הקיצוניים בארץ. אני פונה אליך, כמי שדוגל בפשרה טריטוריאלית. בכל המגעים שהיו, החל מהשיחה הראשונה של יגאל אלון עם המלך חוסיין, חזר ונשנה הפסוק: ׳טוטאלי אנאקספטאבל׳. לא מוחלט; ושמעון פרס יאשר זאת מהפגישות שאותן יודע עליהן. הפגישות האחרונות. הערבים דוחים על הסף את הפשרה הטריטוריאלית. ואז עומדת בפנינו, בפני תנועת־העבודה האקטיביסטית, אפילו זו של חזן, שאלה. הערבים דוחים כל פשרה טריטוריאלית: הם מוכנים אולי לבסיס וכלי

לווינגר:
אנחנו לא פתחנו במלחמת ששת הימים. המלחמה נכפתה עלינו, ויכול להיות שתיכפה עלינו מלחמה נוספת. יתכן שתיווצר סיטואציה מסויימת – שחלקים נוספים של ארץ־ישראל יבואו לידינו. ואז איננו יכולים לומר שאיננו מכירים בזכותנו על חלקים אלה. תכלית הרוח הציונית היתה לממש את הזכות הזאת

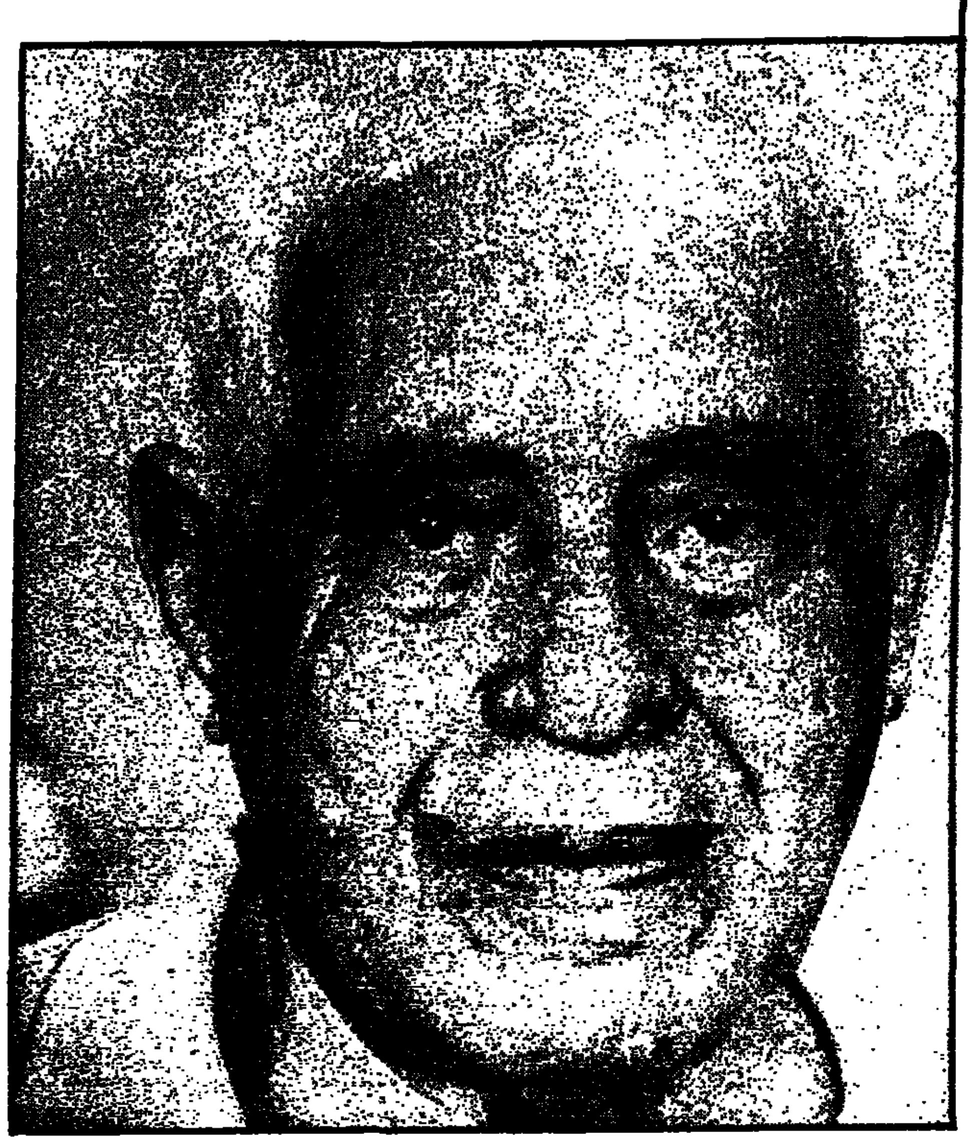
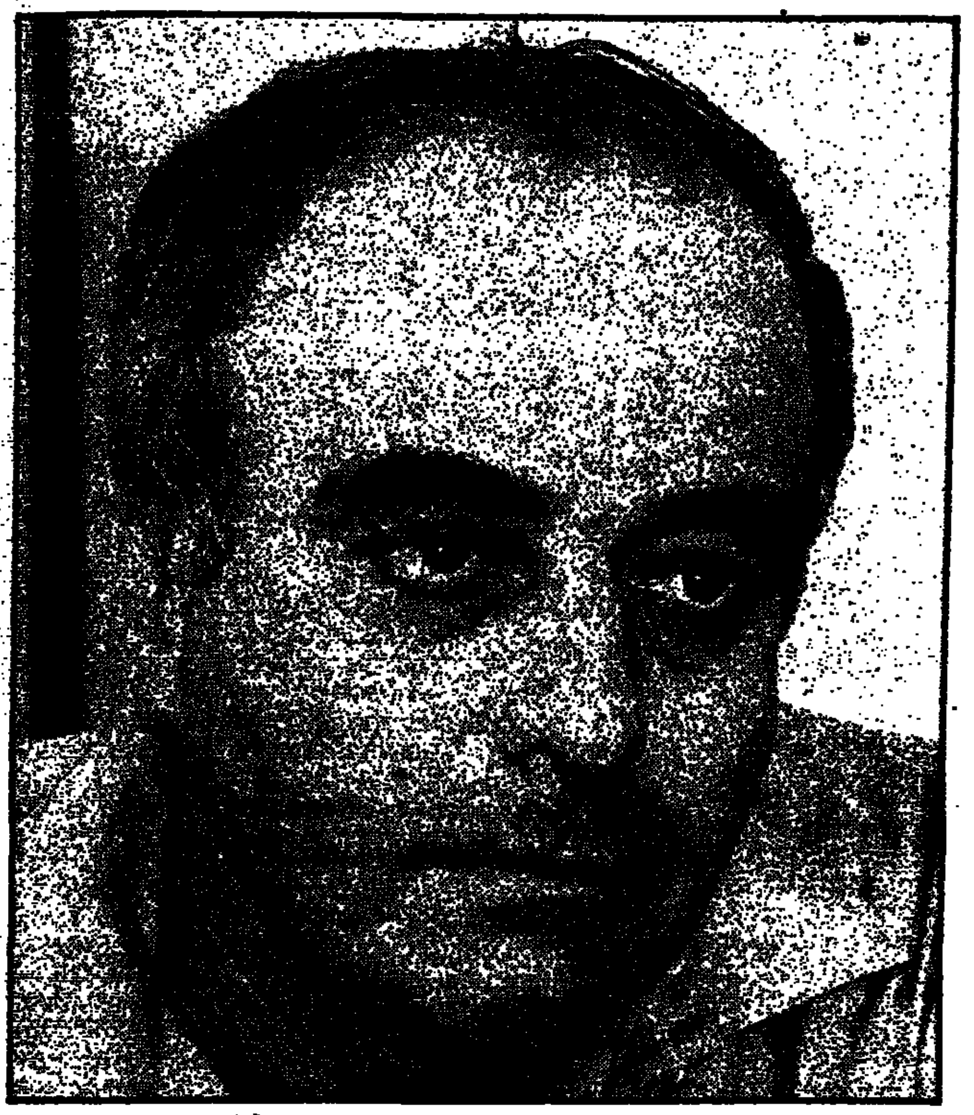

מימין לשמאל: יעקב חזן, השר יעקב צור, הרב משה לווינגר ויואל בן־נון. על פירוש הציונות

לכל מיני ערבויות, פירוזים, לא לשינוי גיאוגרפי אלא לתיקונים קוסמטיים בהסכמה הדדית. פירוש־של־דבר, שאתה צריך לבוא לעם ישראל עם תכנית שנדחית על־הסף על־ידי הפרטנר הערבי, ואז באים הקצוות ומעמידים אותך בפני הדילמה הנוראה, אין גבינגם: יש אראג.

אני רוצה שתתייחס לנקודה הזאת, משום שגם התכנית שאתה פרסמת – איננה מקובלת עליהם. היא חד־צדדית לחלוטין. ואני רוצה בפירוש תשובה לעניין הזה.

יעקב צור: ראשית, אני לא מציע לעם־ישראל לקנות את תורת המיואשים. הסכנה הגדולה אולי יותר מהמשיחיות היא היאוש שמוליד את המשיחיות. כי יש פה יאוש מסיכוי של הידברות. עם מצרים יש הסכם שלום, שגם אם לא הגיע לנורמליזציה, יש בו בוודאי פריצת־דרך מדינית. העולם הערבי היום נמצא בשלב של יותר השלמה עם קיומה של מדינת־ישראל. כפי שהמצב נראה לעין אין היום לירדן אופציה מלחמתית עם ישראל. כלומר, אי־אפשר לראות את הדברים רק כך. אנחנו הרי עוסקים באותם הגבולות העדינים שבין

יואל בן־נון: ומה היה לו בחברה הערבית?

יעקב צור: זה לא חשוב. אני הרי לא שאלתי מה קורה לו. אני שואל מה קורה לבני ולי. השאלה מה קורה היום בדרום הארץ, שמושבים שלמים הופכים להיות נתונים ביד פיאודאלים מרצועת־עזה. לכן, יש לעסוק בבלימת האינטגרציה, במתן יתר שלטון עצמי, חד־צדדי, לתושבים על עצמם. אלה יהיו בהכרח פתרונות ביניים.

אספר רק סיפור ובזה אסיים. עסקנו בקליטת עולי אתיופיה. יש כ־16 אלף יהודים, שמתוכם כוח־עבודה של כ־3000 איש. בחצי־השנה האחרונה הכנסנו את כולם לעבודה. רובם ככולם בתעשיה. על מה האשימו אותי? אמרו לי: אתה הופך אותם לערבים. לחוטבי עצים ושואבי מים. הם הולכים לעבוד בתעשיה.

חיים גורי: האגדה מספרת שבגין רצה ליצור „טראומה" לאומית איומה בהריסת הישובים של חבל ימית, כדי למנעה לחלוטין ביהודה ושומרון.

יואל בן־נון: תחליף את השם. אל תייחס לבגין דברים כאלה. אילו היית אומר שרון, הייתי אומר שיש לזה אחיזה.

שיש בזה צד חיובי בהתנגדות הזו לדת, מפני שהיהדות אצלם השתקפה כדת־פרט. עכשיו אנחנו הגענו למציאות שאותה המגמה הלאומית הושגה. הושגה תקומה, אבל התקומה צריכה לשאול את עצמה מה המיוחד שיש בה. אנחנו לא יכולים לברוח מלהבין שהנוער לא רואה כאן מדינה בעלת שליחות. נכון, יש כאן מדינה. אבל יש גם צורך בראיית השליחות. העובדה שכאן אני לא אתחתן עם ערביה, אינה מספיקה בשביל למנוע את הירידה ללוס־אנג'לס. בזה שנחזיר את כל הערבים לעזה או נחזיר את כולם ליהודה ושומרון ונסגור את השערים, לא נפתור את הבעיה. האנשים האלה, שחושבים הרבה על השליחות, אינם מודאגים כל־כך מפטמה או מערביה אחרת. כשהשליחות יותר ברורה, הפחד של ההתבוללות יותר קטן; כשנבין יותר את שליחותנו הלאומית, הדברים האלה יפחידו אותנו פחות.

אינני חושב שהבעיה של הנוער היא השאלה האם יש כאן שליטה על הערבים והאם היא מוצדקת, אלא השאלה היא מהי היצירה החינוכית־הרוחנית כאן.

חיים גורי: שאלתי אותך שאלה

הרב לווינגר: אנחנו לא צירפנו את הגוי אל השליחות של עם ישראל בקריאת התורה ולא בקיום המצוות.

חיים גורי: אבל מדובר בבחירה אחרת. לא בעשירי למניין בבית־כנסת.

הרב לווינגר: אם כל השליחות של מדינת־ישראל היא מדינה חילונית או זה באמת מוזר. השאלה היא, האם התפקידים שלנו הם בדיוק כמו אלה בכנסת. האם במדינת־ישראל יש איזו שליחות גדולה, לא בפורמט קטן, שנגדו מרדו החברים של יעקב חזן במלוא־התוקף. ואני חושב שהם צדקו במידה מסויימת במרד הזה, מפני שהם ראו אז שכל העניין היהודי הוא עניין פרטי.

יעקב צור: יש אבחנה בין כנסת לבית־כנסת.

הרב לווינגר: לא יתכן שאחמד ומוסטפה יכריעו בכנסת בוויכוחים שבינינו לבין עצמנו, כמו בנושא של רבנות ראשית. אי־אפשר לשתף אותם בוויכוח על השליחות הרוחנית שלנו.

חיים גורי: הרי קביעה זו גם חלה על הקו הירוק? ממוחמד וממוסטפה אתה רוצה למנוע להצביע בעניין הזה.

הרב לווינגר: אני חושב שהיו תופעות קשות

פגישת הארבעה במערכת „דבר" חושפת מחלוקת אין־קשר. ערב יום הכיפורים מתפרסמים הדברים האלה במלאת 13 שנים למלחמה הנוראה ההיא, שתפסה את ישראל כשהיא קרועה ניגודים ונתונה במערכת מתיחות קשה.

זו היתה שיחה ממושכת בין שני נציגים מובהקים של „גוש אמונים" ושני אישים חברי קיבוץ, המבטאים את התנועה הסוציאליסטית בארץ. הרבנים לווינגר ובן־נון הם בחוד „הגל החדש" ביהדות הדתית־לאומית, חיל החלוץ להתנחלות בכל חלקי ארץ־ישראל, אשר מתוכו יצאה „המחתרת", על כל המשתמע מכך לגבי המערכת הפוליטית בארץ. מולם ניצב יעקב חזן, „ארי בחורף", המנהיג, הוותיק של השומר הצעיר ומטיף, ולידו יעקב צור, יורשם של אלון וגלילי, המתמודד עם מורשתם במציאות המורדת את כל הקלפים.

לא רק „שמאל וימין" התעמתו כאן אלא גם דתיים מול חילוניים, במאבק ללא פשרות על דרכה המדינית, תרבותה, מהותה ורוחה של ישראל.

הפגנת האלפים בירושלים, למען חנינה לאסירי „המחתרת", על אף הבריונות התקיפה של הנשיא, הפגיון בעזה, הזוועות הזעם והשנאה באשקלון האבלה – „מוות לערבים"! „מוות ליוסי שריד"! – מאדים בסכנה את „המצב הישראלי" ומעניקים לתעודה זו את מלוא ערכה.

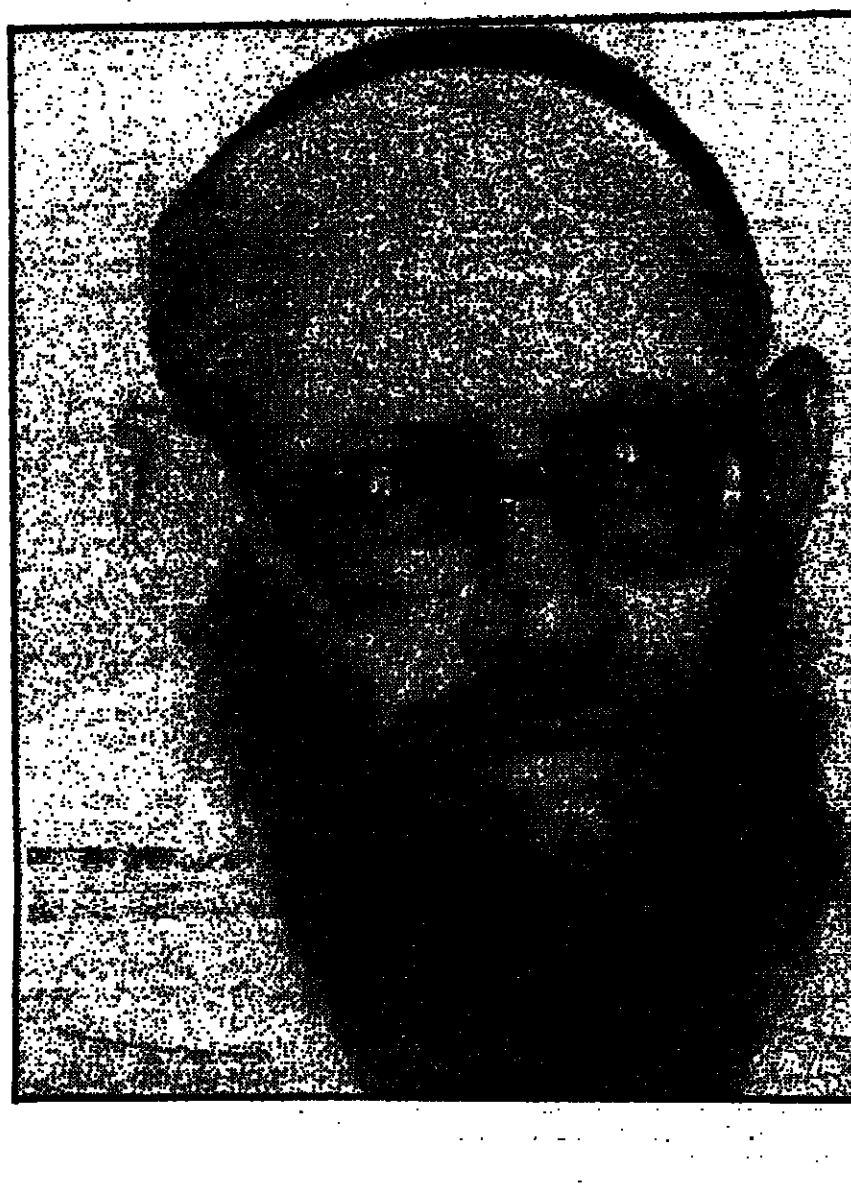

המחנים לבין עמידה על בטחון ישראל, שבין החזון לבין המשיחיות. אלה הן דקויות שאולי הן עושות את כל האבחנות. כי כל מי שבונה היום על בואם של שני מיליון יהודים בזמן קרוב למדינת־ישראל, איננו נמצא על גבול החזון. הוא נמצא על גבול המשיחיות ההוזית.

הרב לווינגר: למה חלום על שלום הוא בגדר חזון וחזון על עליה הוא בגדר משיחיות? למה לא להיפך?

יעקב צור: ראשית, אני טוען שהמצב איננו סטאטי. למרות שאינני רואה פריצת־דרך מדינית בתקופה הקרובה, אני רואה את הצורך ואני רואה בזה דבר ריאלי, לקדם תנאים שלא ייצרו חיבור מוחלט בין החברה הישראלית לחברה הערבית בשטחים.

אני היום פחות משוכנע בפתרון הקבע שיהיה. אני רוצה להגיע לשני דברים: לפתיחות משא־ומתן, לאיזשהו דגם של הסדר־ביניים ולהתרת התלות בין החברה הערבית ביהודה ושומרון ולבין מדינת ישראל. אני פחות אופטימי ממך, מהדור שלך, מיגאל אלון שקבע את תוכניתו, שיש בה לא רק יסודות פוליטיים אלא גם השקפת־עולם חברתית, ציונית, יהודית. אני פחות אופטימי. לכן אני מאמין שאנחנו צריכים לחתור לפתיחות משא־ומתן, עם ידיעה שבאיזור הזה חייב להיות קודם הסדר־ביניים, ברמת בטחון שתבטיח את פתרונות הקבע. והיה כי יעבור עשור נוסף ללא משא־ומתן מדיני, מה תהיה דמותה של החברה הישראלית? מה יתרחש ביחסים בין ישראל לאוכלוסיית יהודה, שומרון ועזה? איך נשאיר את האופציה פתוחה להידברות ולניתוק בין שתי החברות אלה? אני לא רואה היום את החשיבות בשאלה אם ממשיכים להתנחל או לא. מספר אנשי תנועת „העבודה" אשר הולכים היום לאריאל גדול יותר מאשר מספר אנשי גוש אמונים להתנחלויות.

אתם שואלים שאלות שעבר זמנן. רוב היהודים מעבר לקו הירוק יושבים היום ליד ירושלים, במעלה־אדומים, או ליד כפר־סבא. אני לא כופר במשמעות כוח־הפריצה שהיה לגוש־אמונים מבחינה מדינית והתיישבותית, עם כל הביקורת. אבל היום לא זאת השאלה. העובדה שהיום רצועת־עזה היא מחנה עבודה של גוש דן היא יותר מכריעה לגבי דמות החברה הישראלית מאשר עוד חמש התנחלויות בהרי שומרון. אני שואל את עצמי איך אני מבטיח את דמותה של החברה הישראלית, איך אני בולם את תהליכי הסיפוח. 20 שנה אנחנו מקיימים מערכת חוק ומשפט נפרדת לגבי יהודה ושומרון, שאיננה מצויה בכלל בבקורה דמוקרטית. 20 שנה דור חדש שנולד שם – אין לו אפשרות לערער על החלטה של שופט. אני לא שואל מה זה עושה להם. אני שואל מה זה עושה לנו.

יעקב צור: התמונה הזאת של הפסיסים ההורסים בימית גרמה נזק כבד לראיית השלום בעיני דור צעיר. ממשלת הליכוד לא נאבקה אפילו למען השארות הישובים.

חיים גורי: מחר מחרתיים יחכימו הערבים ויאמרו לנו: אנו מקבלים את הכיבוש. עד מתי תאכל חרב? עד מתי בני אברהם ישחטו זה את זה? אנחנו יצחק וישמעאל. נחיה יחד. אנו רק מבקשים שוויון זכויות וחובות. אנו נשרת בצבאכם, אנו מוכנים לקבל את שלטונכם. קבלו אותנו כחלק מארץ־ישראל. תנו לנו זכות בחירה לכנסת.

עכשיו, זהו הסיפור של עמנו, אם כמו שאמר חזן, אנחנו עם אחד, איך אתם מתמודדים ביושר, לא בהונאה עם הבעיה הערבית? יגאל לפני מותו אמר לי: „גורי, חיבוטי קבר התחבטתי עד שהעליתי את תכניתי". אתם חייבים תשובה לחזן וליעקב צור בנקודה הזאת.

הרב לווינגר: יש בעיה קשה לחברה הישראלית מה היא השליחות, ומה עושים פה הישראלים באופן שונה ממה שעושה מישהו שחי היום בלוס־אנג'לס או חי היום בשיקאגו, „ומתקדם" וגם נישא לגויה. מה רע? אני חושב שהשאלה הזו קשורה באווירה של החברה הישראלית, בלי שהיא נשאלת בקול גדול. יש תקופות שדברים עוד לא נשמעים בקול גדול. אבל היורדים היום זו אחת הראיות לדברים האלה, ואני רואה את הדברים האלה בצורה אחרת לגמרי ממה שאתה רואה את זה, יעקב חזן. החברה הישראלית מאד־מאד מתלבטת מה לנו פה, מה העניין הזה עם בעיות הבטחון הבלתי־פוסקות. אם צריכים לרדת, יורדים.

חיים גורי: הרב לווינגר, אינך עונה לשאלתי.

יעקב צור: יש לזה הרבה פירושים, ולא רק הפירוש שלך.

הרב לווינגר: אני אומר שעל כך צריך להתפתח ויכוח על השליחות של מדינת־ישראל.

חיים גורי: אבל אתה בעצמך יודע שכל סיפור שיבת ציון והקיבוצים וארגוני המחתרת והמלחמה האנטי־בריטית והספרות היהודית, הכל נוצר בשדה המתוח בין הדת והחילון, לא בתוך הדת. איך אתה יכול להתכחש לעובדה שכל מה שנוצר בארץ, לא היה תופעה דתית הלכתית, אלא תופעה לאומית־היסטורית?

הרב לווינגר: כתגובה על החינוך כפי שהיה באווירה של הקהילה, שהחינוך היהודי הוא פרטי, קמה תנועה שהתנגדה לגישה הדתית הזו והתנגדה לדת, והוקמה כאן עצמאות שהיסוד הדתי נשלל ממנה. קמו זרמים חזקים מאד שהתנגדו לדת בתקיפות ורצו להוציא אותה, בעיקר במסגרות של השומר הצעיר. ואני חושב

ממשית־קומית, לגבי הבעיה הערבית־הלאומית בתוכנו.

הרב לווינגר: עלינו לנהוג יחס מכובד כלפי כל אדם. אתה רואה אותו כמישהו יקר וטוב ומנסה לעזור לו, לא מקפח אותו, רוצה את התקדמותו. אם היתה לנו אפשרות, ויכול להיות שתהיה איזו מציאות כזאת, שהערבים אשר בתוכנו יהיו שותפים לבירור החזון הלאומי שלנו – הייתי אומר שאפשר לתת להם את זכות הבחירה. אני חושב שלא הגענו למציאות הזאת. אני גם חושב שהדברים האלה דומים לפעמים באמריקה.

יעקב צור: אתה מקדש פה את תפיסת דרום־אפריקה, אמנם עם נימוקים מאד אלוהיים, אך לפי־הבנתי מאד לא־יהודיים. הסיבות הן לא חשובות.

גורי: מחר־מחרתיים יחכימו הערבים ויאמרו לנו: עד מתי תאכל חרב? אנחנו מקבלים את הכיבוש. אנחנו רק מבקשים שוויון זכויות וחובות. אנו נשרת בצבאכם, תנו לנו זכות בחירה לכנסת

הרב לווינגר: ההבדל הוא בכך שיש לנו שליחות ואנחנו לא צירפנו לבית־כנסת את הגוי שלנו כעשירי למניין. לא חשבנו שהגוי יכול להצטרף אל השליחות שלנו. ככה גם בעניין הזה של השליחות הלאומית שלנו – שיש בה בחירת ישראל.

יעקב צור: כלומר, אזרחים משתי דרגות.

הרב לווינגר: כל המציאות של עם־ישראל במשך כל ההיסטוריה היא מציאות של „אתה בחרתנו". יש מציאות כזאת. גם אתה יכול לבוא ולהגיד, למה היהודים בכל תפוצות הגולה, בבתי־הכנסת, בכל השליחויות, אמרו „אתה בחרתנו".

יעקב צור: ועל זה נאמר „ועל כן אזקוף עליכם את כל עוונותיכם". זה היה לחובה ולא לזכות, ולא לשליטה.

מאד בתולדות המדינה, שערביי ישראל הלכו ממש עם האויב. אנחנו צריכים להכיר שיש עדיין עוינות קשה גם לערביי ישראל למדינת־ישראל, יש התנגדות קשה לעצם המדינה, אצל חלקים בקרב ערביי ישראל. משהו מוזר יש בזה, שאנשים שמתנגדים לעצם המדינה יכולים להצביע בכל שאלה.

חיים גורי: במגילת העצמאות מדובר בפירוש שמדינת ישראל תהיה שווה מבחינת החוק לכל אזרחיה.

יואל בן־נון: עכשיו אני מוכרח להגיד במה אני חולק על הרב לווינגר. אומר את זה בגלוי ובאופן לגמרי ברור. כלומר, במה אני יותר קרוב לתפיסה שיעקב חזן ויעקב צור ביטאו כאן באופן ברור. אני מסכים שחורבן יהדות אירופה היה חורבן שלישי. בניגוד לשני החורבנות הקודמות זה היה חורבן הגלות. אינני מסכים כשם שהם גם לא מסכימים, שהמצב היום הוא המשך הגלות היהודית שהתחילה עם חורבן שומרון. הגלות היהודית בת 2,700 השנים הרבה לדעתי. אמריקה, עם כל הכבוד וההערכה, איננה בבל, וגם לא אלכסנדריה. אני מסכים שמה שהיה אפשרי בחלום הציוני לפני מלחמת העולם השניה אינו אפשרי היום בלי שום ספק.

משיחיות בתודעה, כן; אבל חייב להיות ריאליזם מלא בפעילות. אני לא מוכן להכניס את הקדוש־ברוך־הוא בתור חלק של מערכת השיקולים. אני חושב שזו פגיעה באמונה. מפני שמכוח הקדוש ברוך־הוא, באים כל הדברים. כלומר, בשום פנים ואופן אני לא מוכן לומר שיש בעיות צבאיות, מדיניות, דמוגרפיות ויש גם אמונה. אמונה חלה על הכל, ואני לא מוכן להגיד כי כאשר נתייצב מול בעיה – האמונה תפתור אותה. בזה אני אולי יכול להסביר ליעקב חזן שלא צריך, ואולי זה טראגי, להשליך את האמונה ואת המשיחיות כדי להיות ריאליסט מלא. לא צריך. אפשר להיות ריאליסט מלא בלי להשליך לא את האמונה ולא את המשיחיות. אני רוצה לומר מה, לדעתי, אפשרי בתנאים של היום ומה בלתי אפשרי. הרב לווינגר דיבר על עבר־הירדן. לעניות דעתי, הדבר בלתי אפשרי בתנאים של היום. מה עוד לא יתכן בתנאים של היום? לדעתי, מה שהרב לווינגר אמר עכשיו – לא יתכן לקיים מדינה יהודית שתהיה חלק מהשליחות היהודית ההיסטורית, מבלי שתהיה מדינה מודרנית במובן האזרחי, זה היה אפשרי לו קמה מדינה יהודית במאה שעברה. היום זה בלתי אפשרי. אני לא רואה אפשרות לשנות את מגילת העצמאות באופן כזה, שיהפוך אותה מהיסוד והעם היהודי יסכים על כך. אפילו אם אני רוצה בזה, זה לא יתכן. לא יתכן לגייר את כל הערבים. ולא יתכן לגרש את כל הערבים.

לא יתכן לעשות את כולם אזרחי מדינת ישראל מחר בבוקר.

מה כן אפשרי? אפשר למצוא הסדרי חיים כאלה שבעבר־הירדן יש מדינה ערבית־פלשתינית, שבה נמצאים גם עוד פלשתינאים. בסוגריים אני אומר: אני רוצה שתזכרו כל הזמן, בדרום־אפריקה שולט מיעוט קטן ברוב גדול. אתם אומרים: מה יהיה ב־2005? אנחנו פה עדיין שני שלישים יהודים בין הים והירדן, וזה לא השתנה באופן דרמטי ב־20 השנים האחרונות. בתוך ארץ־ישראל הגדולה יש שתי מדינות. יש מדינה יהודית וערבית. לא צריך שלישית. אתם רובכם מסכימים אתי בעניין הזה. אפשר לשמור על זכויות קיימות של אוכלוסיה ערבית: בראש ובראשונה על האזרחות שיש בידיהם, אני לא רוצה לקחת אותה. אני גם לא רוצה לקבל אותה. בזה אני אומר שאני נגד סיפוח ונגד נסיגה, ואני בעד יצירת הסדרים מעשיים שיהיו חלק מתהליך היסטורי שיפעל לטובתנו, שיהיה תהליך ציוני ביסודו. לפי דעתי, ככל שנתעקש לחתום עליהם על השולחן הם יהיו יותר גרועים, מפני שבשלב ההיסטורי הנוכחי השליטים הערביים לא יכולים לתת על השולחן את מה שהם יכולים לתת דה־פאקטו. ואני מעדיף הסדר דה־פאקטו שהוא יותר טוב מבחינתנו.

יעקב צור: אתה מודאג ממה שקורה בינינו ובין הערבים ביהודה ושומרון?

יואל בן־נון: מכל מה שאתה מודאג, אני מודאג. אני גם שופט את הדאגה הזאת באופן אלטרנטיבי. אני חושב שהחברה היהודית היום, בשנות השמונים, היא יותר דמוקרטית, יותר סובלנית, ויותר פתוחה (הכל יחסי) מכפי שהיתה בשנות החמישים. מה שאתה אומר, יעקב צור, פירושו ניתוק בין החברות, שמחזיר אותנו לשנות החמישים והששים, או למצב שהיה לנו בלבנון. שאין לנו שליטה על מה שקורה בשכם, ולכן אנחנו עושים שם פעולות תגמול. פעולות תגמול יותר הרסניות מבחינה מוסרית, מאשר היכולת שלנו להגיע לבית מסויים ולשלוף איש מסויים. פי־כמה יותר הרסניות.

יעקב צור: אני לא מציע לסגת מבחינה בטחונית לפני הסדר מדיני. בשום אופן לא.

יואל בן־נון: בתוך הסדר מדיני, שבו לא יהיה צבא חזק בשכם – יהיה שם חלל ריק. אתה מדבר על פירוזים. פירוזים זה לבנון. אם אנחנו לא נשלוט שם או אם לא ישלוט שם צבא ערבי חזק שיסכן אותנו בנתניה – ישלוט שם הטרור. ואז נעשה פעולות תגמול שהן פי אלף יותר חמורות.

עכשיו אני רוצה לומר משהו על ההתפרקות, על המצב הנורא של מושבים, על הפיאודאליזם שלנו, על שוק העבודה של עזה – אלה דברים נוראים. כי הם חלק מתכנית ערבית, ממודל צלבני של התפתחות החברה הישראלית. זה מדאיג אותי מאשר אותך.

יעקב צור: אבל אתם קבעתם נורמה והיא נורמה של סיפוח.

יואל בן־נון: לא קבענו נורמה. בפירוש לא. ההתיישבות איננה מנצלת. זה קורה בתל־אביב, וזה יקרה בתל־אביב. זאת בעיה פנימית של עם־ישראל, בעיה רוחנית. אתם עושים שגיאה נוראה, כשאתם תולים את זה בגוש אמונים ואומרים שהפתרון הוא פוליטי. לא צריך לתת למושבים לנהוג נגד כל המבנה שלהם. צריך לשלוט, צריך לכוון, צריך תכנון. נטשו את התכנון החקלאי, כמו בכל התחומים, זה דבר שלא יתכן. אני קורא לכם לא לתלות את זה אסף בשטח, אלא להתמודד עם הבעיה.

בן־גוריון אמר פעם שהוא פוחד מהיום שבו יתחילו הסוחרים היהודים לטייל בין בגדד לבין מרוקו. זאת בעיה אמיתית, ובזה הרב לווינגר כן צודק. ללא חוסן רוחני, ההתפוררות תבוא ממילא. זה לא תלוי בפתרון המדיני. כל גבול שייפתח יחמיר את הבעיה, כי העם היהודי עוד לא כל־כך מאוהב ברעיון של היפוך הפירמידה, להיות עם יוצר ולהיות עם עובד. הלא מיטב החקלאים שלנו הלכו עם הרעיונות שלנו לסיניים, ללמד אותם איך לגדל כותנה יותר טוב, ואיך להרוס את השוק שלנו. למה? כי הם לא רואים את הבעיה. הבעיה הזאת איננה תלויה בכיבוש. היא תלויה בחינוך. עד מתי נשב ונגיד שהקרע בינינו הוא תהומי ואת הדבר העיקרי לא נעשה? בואו נתנך על הדברים העקרוניים המשותפים לכולם.

תסכימו אתי לפחות בזה שאפשר לחנך ביחוד תוך כדי מחלוקת על גבולות היכולת. לחנך על הדברים המשותפים, מתוך שההכרעה צריכה להתקבל על־ידי עם ישראל ולא יכולה להתקבל על־ידי שום גופים אחרים. אני לא רוצה כיבושי יהיר. חוית העליה תלויה בזה שנחזור להעמיד את השאלות של הציונות במרכז חיינו.

יעקב חזן: הגענו. ודאי שהגענו. אני אומר שאנחנו צריכים לפתח את יהודה ושומרון כדי שהערבים ימצאו שם את פרנסתם. לא יעזור לסגור גבולות. כשסוגרים גבולות, גונבים אותם. צריך לפתח את התעשיה שלהם וחקלאות שלהם, כדי שהם לא יצטרכו לבוא ולהיות פועלים שכירים אצלנו ולדחוק את היהודים.

אסור בשום פנים ואופן לספח את יהודה ושומרון. זה האסון הגדול ביותר שיכול לקרות לנו בתור מדינה יהודית. יכול להיות שנמצא פתרון של איזה שלטון משותף ירדני־ישראלי על איזה איזור אוטונומי. כל מיני רעיונות יכולים לצוץ, כאשר הדבר המדריך אותנו הוא אחד: אנחנו רוצים מדינה יהודית בלי מיעוט ערבי גדול. איננו רוצים לשלוט עליהם.

חיים גורי: אני מפנה את השאלה אליך, הרב לווינגר, הרי ההתערבות שלי בקדום באה כדי לקבוע את חוקי המשחק. אני האמנתי אמונה שלמה שברגע שמחוקקים חוקי משחק, צה"ל כבר לא מפנה, לא גורר, אבל גם לא עושים תרגיל נגד הצבא. והנה קפא דמי, אני אומר לך, כשראיתי את עניין הצ'קפוסט ביריחו. ראיתי פתאום מחדש את האימה הזאת, שפתאום, לאחר 38 שנות עצמאות, אנחנו חוזרים אל הפרישה. והאירוניה הגדולה של ההיסטוריה היא שהרס ימית היה הסזון של בגין. וסזון הרבה יותר אלים מאשר היה הסזון הראשון. משום ששלטון של רוב דמוקרטי לא יכול להשלים עם הפרישה.

אלה ימים נוראים. מתי היכן חדל חוק המדינה? מהם חוקי המשחק? הן חברה דמוקרטית חייבת להכריע ברוב דעות!

הרב לווינגר: העובדה שיש שליחות כל־כך גדולה למדינת ישראל, היא אפילו בגדר דבר קדוש שחייבים להתייחס אליו במלוא היראה, האחריות והכבוד.

דבר טבעי הוא שיש גורמים מקדמים בדמוקרטיה. את כל נסיונות והפגנות ההתנחלות, עשינו כי חשבנו שעל־ידיהן תקודם עמדת הממשלה. ואכן כך היה. היו סקרים והיו הערכות והיו מאמרי עתונות, שהראו יותר ויותר שהציבור הרחב נמשך אלינו. לו שמעון פרס ויצחק רבין ואחרים, הרגישו שזו דעה כהניסטית של מיעוט קטן, שולי ולא מקובל – הם לא היו מאשרים את סבסטיה ולא את קרית־ארבע. אבל הם ראו שהעמדה הזו כובשת את הלבבות, והעם נמשך אחריה.

מידת האפשרות של המיעוט למשוך את הציבור תלויה קודם־כל – ובזה אני רואה את ההבדל היסודי בינינו ובין כהנא – בהכנת המיעוט לא לפרוש מן הציבור. לכן, כשהיו לחצים חזקים בכל מיני נושאים, ואנחנו ראינו שאי־אפשר, לא משכנו יותר. היו כמה נסיונות התנחלות שהפסקנו אותם. היום אני חושב שאי־אפשר עוד למשוך את הציבור, ולכן צריך לחכות בסבלנות. אי־אפשר למשוך יותר בחברון להחלטות מסויימות, אפילו לא את רבין שיסכים לבנות היום את חצר היהודים. לכן, נמשוך בשעה אחרת, כשיהיה אפשר. אבל צריך כל הזמן לנסות למשוך.

חיים גורי: אבל אתה לא נגעת את המחתרת. המחתרת חרגה הרבה מעבר לדברים שהתייחסת אליהם.

אוריאל בן־עמי: במפגש הראשון בינינו, הרב לווינגר, עוד לא הכרת אותי. הוזמנתי לאסיפה למען עצורי־המחתרת שבה דיברת, בכפר־אדומים. ישבתי שם בתוך הציבור. ואז אמרת: „יש לי שני סוגים של אמת. האחת, אמת לכלי התקשורת; ואחת לציבור כאן, שלא מספר לכלי התקשורת". מכיוון שלא הכרת אותי עוד אז, ובאתי לשם כעתונאי, הצדקת בפירוש את מעשה המחתרת ואמרת שלא תאמר זאת בכלי־התקשורת. מעבר לזה, כתשובה לשאלה, למה הם גנבו נשק, אותם „בחורים יקרים" במרכאות, או לטעמך אולי לא במרכאות, – אמרת שלמען עם ישראל מותר לגנוב נשק אפילו מצה"ל. אני שמעתי את הדברים, רשמתי אותם ופרסמתי אותם כלשונם. הם מעולם לא הוכחשו, ואני חושב שאתה נאמן להם גם היום. הדוגמא הזאת הטרידה אותי. אני רוצה בהזדמנות הזאת ללבן אותה. מה זאת אומרת שני סוגים של אמת, אחד לתקשורת ואחד אצלנו בבית, לציבור הפנימי שלנו, לחוג הסגור?

בן־נון: אינני חושב שהארץ אוחדה במובן זה, שהיו שני חצאים ונוצר איזה דבר שלם. הארץ שכיום בידינו איננה ארץ־ישראל השלמה. מחלוקות שמשסעות את העם היו גם בעבר בתחום הזה. אלה שהיו ב־36' וב־47' היו לא פחות קשות

הרב לווינגר: אני חושב שיש שני חלקים של פעולות המחתרת. יש חלק מה שנקרא „פעולת הר־הבית", ויש החלק הנקרא „הפעולות הבטחוניות", שנעשו למען חיזוק הביטחון. אני גם היום חושב שהפעולות האלה, אשר נעשו לבלום את ההסתה הקשה בחברון ובשומרון על־ידי בסאם שכעה וכו', אכן בלמו את המצב שיכול היה להתפתח, כשכל כמה ימים הרגו יהודים. העמדה הזו התקבלה יותר ויותר כעמדה ממלכתית. יש הסוברים שאפשר להשיג את זה על־ידי הפגנות. אך זה לא ברור. גם כשיש ויכוח האם צריך להחזיר את יהודה ושומרון, רוב המנהיגות אומרת: בזמן שאתם גרים שם לא צריכים להרוג אתכם. היה מצב של הפקרת היהודים. והפעולות האלה שנעשו הן בלמו אותנו. אם לא היו נעשות תגובות על כל מיני מקרי רצח שהיו בחברון, הערבים היו רואים שאפשר להרוג אותנו. הם היו רואים בנו בטלנים, שמאמינים רק בקדוש־ברוך־הוא בסגנון שהוזכר כאן, ואז אני לא הייתי יכול היום לבוא לישיבה הזאת. אני נסעתי לכאן מחברון במונית ערבית, כפי שאני נוסע כמעט מדי יום ביומו.

אני חושב שהצלחנו דרך שתי הפעולות יחד – פעולות המחתרת וההפגנות שהיו, וכמובן, ההפגנה שלי בדהיישה – להביא למצב נורמלי של החיים ביהודה ושומרון. קורה שפה ושם נפצע מישהו, אבל המצב הוא נורמלי.

חיים גורי: זאת אומרת, אתה מצדיק קבוצת אנשים שגונבת נשק מצה"ל ומבצעת מעשי רצח? זה נראה לך כדבר מוצדק.

הרב לווינגר: אני חושב שאנשים היו מופקרים בתקופה של עזר וייצמן ובתקופות אחרות. מי שהחליט לעשות את הפעולות האלה עשה את זה בשביל להציל את חיי אנשיו. אני חושב שהיה הישג, שיש נורמה של שקט היום ביהודה ושומרון. וזה הרבה בזכות הפעולות האלה.

אני שיניתי את דעתי באופן יסודי ומוחלט בעקבות חשיפת המחתרת. אם נעשות פעולות למען קידום העם בצורה כל־כך רדיקאלית, אפילו אם זה נעשה להגן על החיים ולהביא לנורמליזציה, דבר כזה הוא בלתי קביל. ראיתי את התגובה, לא רק של יואל בן־נון, אלא גם של חברים אחרים מגוש אמונים, ואת הרעש הקשה בציבור שלנו, ובעיקר בקרב הנוער, שאני רואה הרבה אחריות לחינוכו. ראיתי שהדבר הזה הביא לזעזוע. אפילו אם הפעולות הן למען הבטחון.

היום, אם חס־ושלום תחזור מציאות כזאת אני אומר: אין לנו כוח. האם אין לנו כוח לעשות את הדבר הזה, אסור לעשות את זה. אני אומר היום: אם אתה לא יכול למשוך את העם, אז תסבול. ימותו שלושה־ארבעה יהודים, חס ושלום, נקוה שלא. לעומת־זאת הפגנות מסוג דהיישה, כן נעשה, מפני שהדרך השניה סגורה.

העניין של הר־הבית הוא שונה. אנחנו צריכים לברר את רוחו של העם. לא להסתפק במחשבה שבנסיגות נתקרב. צריכים להרים את הרוח ואת העליה וההתיישבות.

לכן, טועה מי שחושב שאם נהיה בהר־הבית, פתרנו את העניין. זו שטות. תקומת כל העם ורוחו השלמה ורוחו הגדולה, כפי שאמרתי בדברי הקודמים, זה הר־הבית. זו תקומת ישראל. זה בית־המקדש. אם העם יהיה כל־כך שלם ברוחו ובעליה ובהתיישבות, אז ממילא הבית קיים, ולא כפי שחושבים שאנחנו נעלה לשם ונקים בית ונעלה על התורן דגלים וכבר בנינו את בית־המקדש.

יצחק צוקרמן

בגיטו וארשה בין ינואר לאפריל

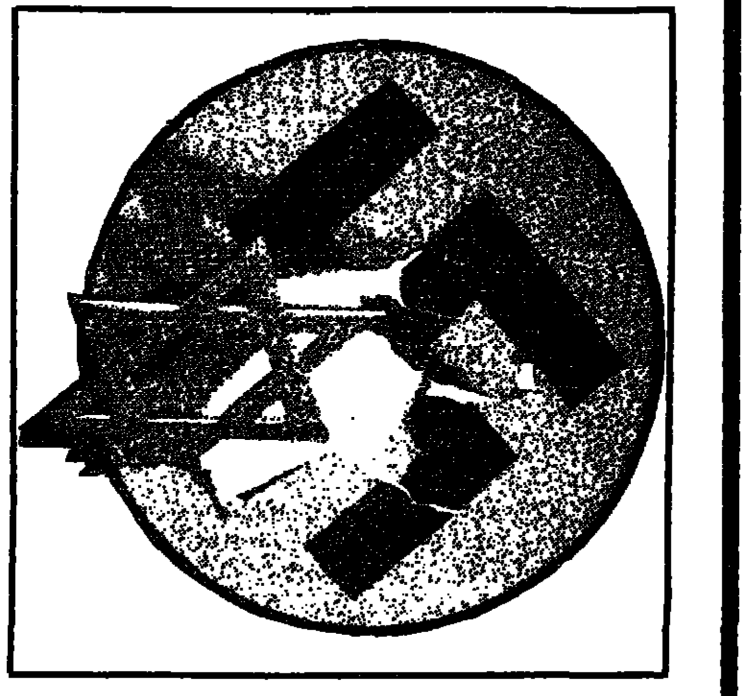

בחורף 1953, סמוך ליום השנה העשירי למרד גיטו וארשה, הוקלטו דברי יצחק אנטק צוקרמן, מפקד הארגון היהודי הלוחם בגיטו. צוקרמן דיבר על ימי החורף ב־1943, מנסיון ההתקוממות הראשון בינואר ועד למרד באפריל. הוא דיבר על ההכנות שעשה הארגון – הצטיידות ופרישה – ועל מעמדו בגיטו. דבריו מתפרסמים כאן לראשונה, ללא עריכתו, כחמש שנים לאחר מותו.

ביום הרביעי לנסיון לחיסול הגיטו, ב־21 בינואר, נרתעו הגרמנים מהמשך פעולת הגירוש, ומאז הסתפקו בפעולות־גמול, מבלי להסב נזק רב ליהודים שנתכנסו במחבואיהם. בגיטו השתרר לכאורה שקט יחסי.

בפני הארגון היהודי הלוחם הועמדו עכשיו שאלות רבות. היה ברור שהשקט לא יאריך וכי לאחר הפסקה קצרה או ארוכה יחדשו הגרמנים את מעשי־החיסול. היה צריך להיערך בכוח אחר, גדול יותר, לקראת הבאות.

עם הקמתו של הארגון היהודי הלוחם, ב־28 ביולי 1942, קמה גם ועדה ציבורית שמתפקידה היה לדאוג לאמצעים לרכישת נשק. הוועדה היתה מורכבת מבאי־כוח הארגון ומאנשי ציבור שלמדו להבין שאין לגיטו מנוס אלא בהתגוננות ובעמידה על הנפש. הללו תבעו בראש וראשונה לעשות הכל להצלת האקטיבה בגיטו – סופרים, אמנים, אנשי ציבור, מנהיגי מפלגות וכדומה. היום, בראיה רטרוספקטיבית ייתכן אולי לומר שתביעתם היתה צודקת, אבל אנו התקוממנו וראינו בכך פתח לבריחה מן המערכה. אין להציל שושנים כשהיער בוער. והן גם קשה לקבוע מי ומי זכאי לחיים ומי למוות. צעירים היינו, ואולי משום כך התייחסנו בבוז גלוי לכל אלה, אשר מתוך רצון כן וללא שמץ של פחדנות, הרהיבו עוז לחשוב שגם בימי כליון יש צורך לעשות לנפש העם ולהציל מספר גדול ביותר מנבחריו. בוועדה סערו איפוא הויכוחים, ואנו תבענו שהכסף שייאסף יהיה קודש אך ורק להתגוננות ולא להברחת אנשים ולהצלתם.

בוועדה זו השתתפו גם שני הדירקטורים של הג'וינט, גיטרמן וגוזיק. במשך שלוש שנות קיומו של הגיטו גילו השניים כשרון רב באיסוף כספים ורכשו את אמון ההמונים. בטחנו בהם גם עכשיו, אבל נתבדינו. בגיטו צפה ועלתה שכבת „גבירים" חדשה, אלה שקיימו שיתוף פעולה כלכלי עם הגרמנים. הללו התעשרו בן־לילה בעזרת כל מיני עסקים אפלים, ענייני הציבור היו רחוקים מליבם תכלית ריחוק.

וכך קרה שסמוך להתקוממות ינואר התפורר הוועד הציבורי. גיטרמן נהרג בידי הגרמנים בפתח ביתו (ב־18 בינואר), גוז'יק עמד לעזוב את הגיטו ולעבור לצד הארי. דוד הולדרנקו, איש ה„בונד" שהיה חבר באותה ועדה נספה אף הוא. כך עלה הכורת על הוועד. אבל גם לולא התפורר לא היה הוועד יכול לעשות גדולות בנסיבות החדשות, והמעמסה הכבדה של רכישת אמצעים ונשק הוטלה איפוא על שכם הארגון היהודי הלוחם עצמו.

המציאות החדשה כפתה עלינו דרכים חדשות להיערכות לקרב. כוחותינו היו מעטים. עד אותו יום היו בגיטו המרכזי בסך הכל שלושה־ארבעה קיני התנגדות, ובאיזור טבנס־שולץ קן בודד בלבד. היה הכרח להקים במהירות פלוגות־קרב חדשות ולפזרן בכל האזורים. עד אז היתה מפקדה אחת בגיטו הגדול. עכשיו החלטנו לחלקה ולסעפה כך שלרשות כל איזור יהיו פלוגות־קבע שלו ומפקד מיוחד להן. מרדכי אנילביץ' נשאר מפקד הגיטו המרכזי, מרק אידלמן מונה כמפקד איזור המברשתנים, ואני יצאתי לטבנס־שולץ ועמי שתי פלוגות של „דרור", נוסף ללוחמים שכבר היו בשטח. לאחר פעולה מאומצת נתארגנו ונערכו כוחות הלחימה וחולקו כך: תשע פלוגות בגיטו המרכזי, שמונה בטבנס־שולץ, וחמש באיזור המברשתנים.

הנסיון לימדנו שהלוחמים חייבים להיות תמיד, יום ולילה, לרשות המלחמה, העלולה לפרוץ במפתיע. לכן היה הכרח שהפלוגות תהיינה מרוכזות, ערוכות תמיד בעמדותיהן, והגענו למסקנה שהלוחמים אינם יכולים לצאת לעבודה משום שהם חייבים להימצא במצב הכן. ריכזנו איפוא את אנשי הפלוגות הלוחמות בקומונות, וכל לוחם ידע שאסור לו לעזוב את המקום אפילו לשעה קלה ללא אישורו של מפקד הפלוגות. כך, קם „צבא" הארגון היהודי הלוחם על מאות לוחמיו, ערוכים ב־22 פלוגות־קרב.

אלא שכל צבא שנועד להגנה ולמלחמה, נזקק לאמצעים רבים לקיומו, ומאחורינו לא עמד אותה שעה שום ארגון ציבורי שהיה בכוחו לשאת בעומס הזה. היודנראט היה כפוף לנאצים וסר למשמעתם. כדי לקיים מאות לוחמים, היה הכרח לספק יום־יום מאות קילוגרמים של לחם, כמויות גדולות של ריבה, דגים מלוחים וכו'. היה הכרח לאגור צנימים, אוכל משומר לימי מצור ומנות־ברזל לכל לוחם. הטלנו על עצמנו אורח חיים צנוע והקפדנו עליו בחומרה, אבל גם כך היה צורך בסכומים ניכרים. ומה שהדאיג יותר מכל – מניין נוטלים אמצעים לרכישת הנשק שלא היה לנו?

שקלנו את דרכי הפעולה והגענו לידי מסקנה שבשום אופן לא נוכל להשיג נשק רב בדרכי שלום, כלומר בגביה של הנדבות, ואין מנוס מאימוץ דרכים אחרות, מהפכניות. לא בבת־אחת הגענו למסקנה זו. במקרה נתגלתה לנו דרך פעולה חדשה, וממנה נסתמנו שיטותינו להבא.

גיוס כספים, ה„אכסים"

עוד לפני פרשת ינואר, קשרו חברינו בגיטו שעבדו בדואר קשרים עם בחור שעבד שם ושמו מהי־פית. הוא היה איש „תורה ועבודה", המליץ עליו מאד פנחס ואסרמן, מראשי „תורה ועבודה" בפולין, ידיד נאמן ואישיסור שהיה מנהל מחלקה ביודנראט וסייע לנו הרבה. בימי החיסול הגדול של יהודי וארשה, ביולי 42, פגשנו פעם ברחוב במהי־פית זה. הרחובות היו אז ריקים ועזובים מאדם. מן העיר הוציאו הגרמנים למעלה מ־300 אלף יהודים. מהי־פית שאל אותנו אם דרוש לנו טלפון סודי כדי להתקשר עם הרובע הארי. כיוון שאז עוד עמד לרשותנו הטלפון של צנטו"ס, מוסד עזרה לילדים, לא נזקקנו לעזרתו. הודינו לו ונפרדנו בידידות. לימים, אחרי ינואר, נזכרנו במהי־פית. מצאנו אותו והפעם הוא שאל אם יש לנו צורך במזייף חתימות.

פגישה זו הולידה את הרעיון על „אכסים" (הפקעת הון בכוח), והמבצע הראשון שהוחלט עליו, היה ה„אכס" על קופת היודנראט. בעזרתו של מהי־פית הוכן מכתב בחתימתו (המזוייפת כמובן) של מר ליכטנבוים מארק, לימים ראש היודנראט, אל גזבר הקופה. במכתב נדרש הגזבר לבוא מיד עם המפתחות של קופת היודנראט. הדבר היה בשלהי ינואר, בהשכמת הבוקר. בחוץ היה חושך. קבוצה של ארבעה חמישה חברים יצאה לפעולה ובראשם ישראל קנל. קנל, חבוש כובע שוטרים לראשו, סר אל הגזבר שגר ברחוב מורנובסקה, ושאר החברים יצאו ליודנראט. הבחורים נכנסו למשרדים ובאקדחים בידיהם הכריחו את השומרים לשכב כשפניהם כבושים בקרקע, וכך חיכו לבואו של הגזבר עם המפתחות. אותה שעה נכנס קנל אל הגזבר והודיע לו שגרמנים הגיעו במפתיע וליכטנבוים כבר נמצא ביודנראט והרי המכתב שלח. הרכיב הגזבר את משקפיו, עיין במכתב, בדק את החתימה, לקח את המפתחות, נפרד מבני ביתו ויצא בלווית קנל. ה„אכס" הזה הכניס קרוב למאה אלף זהוב. פרט לכספים הוצאו אז מן הקופה גם שעונים ותכשיטים. הגזבר טען שהללו שייכים לו. מפקדת הארגון החליטה להחזיר לו את התכשיטים.

לאחר ה„אכס" הזה הגיע תורו של בנק היודנראט שהיה נתון לחסות הגרמנים. הבנק היה ברחוב גלבקי 37. המבצע הזה היה קשה מן הקודם לאין ערוך, כיוון שצריך היה לקבוע מראש מתי שמור כסף בקופה, ומן הנמנע היה לעשות את ה„אכס" בבוקר השכם או בלילה. גם לא היה אפשר לפעול בשיטה הקודמת. צריך היה לעשות את המבצע לאור היום וכאן היה עיקר הקושי. באותם הימים, בסוף ינואר 1943, אי־אפשר היה לשוטט ברחובות ביום משעת תחילת העבודה ועד לסיומה. הרחובות היו ריקים מאדם. קבוצות גרמנים, ובראשם בלאשר וקלוסטרמאיר, אנשי הס.ס., היו מהלכים ברחובות ויורים בכל יהודי שנזדמן להם.

הסיירים של הארגון הלוחם בדקו את דרכי הגישה וקבעו שבחצר הבנק יש גם מטבח המיועד לפועלי שופ"ים. הפועלים עצמם לא היו באים לאכול, אלא שנים־שלושה מהם היו באים עם דודים, ממלאים בהם את האוכל וחוזרים למקומות העבודה. הוחלט לגשת למבצע בהסוואה של פועלים הבאים למטבח. אותה שעה עמדתי יחד עם מרדכי אנילביץ' ומרק אידלמן בנקודת תצפית ועקבנו במתיחות אחר כל מהלך הפעולה. ברחוב לא היה אדם מחוץ לשוטרים ופקידי היודנראט. חברינו נכנסו לחצר, ובמקום לסור למטבח חדרו לבנק, שלפו את אקדחיהם, עשו שם מה שעשו ויצאו החוצה נושאים בידיהם דודים, שבתוכם הכסף, מהלכים לתומם כנושאים אוכל. ושוב היה זה סכום של יותר ממאה אלף זהוב. למחרת העמידו הגרמנים משמר־קבע פולני על־יד הבנקים. ה„אכסים" עשו להם כנפיים ברחובות הגיטו, עוררו שמחה בחוגי־עם שרחשו שנאה ליודנראט ועודדו את הרוחות במחנה הארגון היהודי הלוחם. כך נצטברו סכומים ראשונים לרכישת הציוד ההכרחי היקר מבלי שנאלץ לחוס על פרוטה.

אבל בזה לא אמרנו די. הארגון הלוחם הטיל מכסות־קנס על אנשי האורדנונגסדינסט (המשטרה היהודית) ועל יהודים עשירים משתפי־פעולה כלכליים. (אחדים ממשתפי הפעולה הוצאו להורג). כל שוטר יהודי היה מקבל הודעה בכתב עם מכסת הקנס הקצובה לו, והוא נדרש להופיע בפני הארגון לפרוע את חובו; סומנו היום, השנה והמקום. כיוון שבגיטו היו הרבה חורבות ובתים עזובים, היינו קובעים את השטב הפרוביזורי, שבפניו היה צריך האדם להופיע, ביחידות, כל פעם בבית אחר. בדרך כלל היו השוטרים מצייתים. יש לומר שאפילו מיהרו לפרוע. הדבר מעיד מה רבה היתה סמכותו של הארגון הלוחם באותם הימים בגיטו.

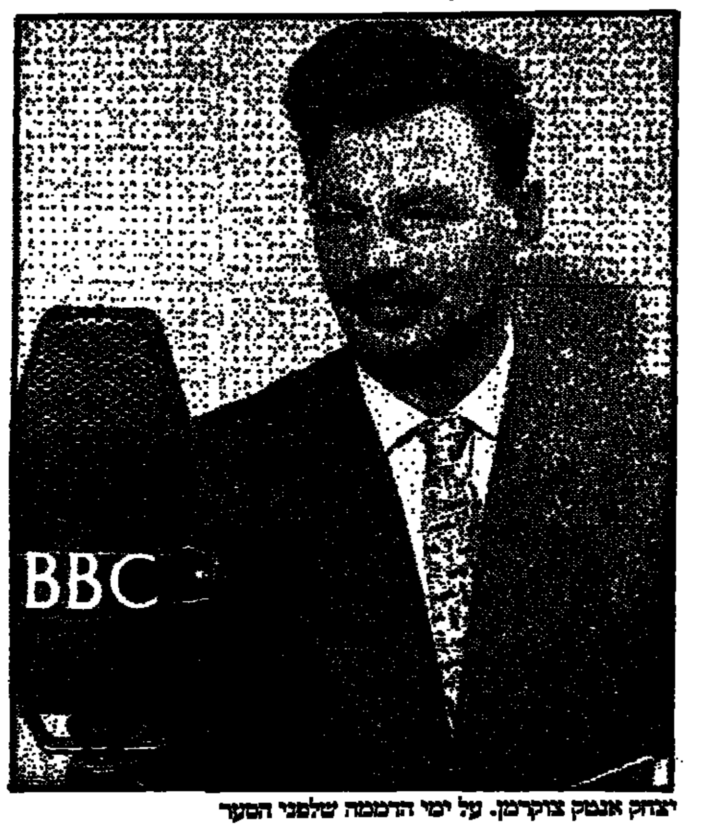

יצחק אנטק צוקרמן. על ימי הדממה שלפני הסער

את הלחם לקיומנו היומי היינו מקבלים בתורת מס מן המאפיות. פנינו לאופים ולחנוונים בתביעה שישתתפו באחזקת הצבא הלאומי היהודי. בדרך כלל נענו האופים ברצון, אבל היו גם מקרי סירוב והלשנה. מעשה באופה בשטח טבנס־שולץ, ברחוב לשנו 78. ביתו היה האחרון בקרבת שער הגיטו, ותמיד נמצאו שם ז'נדרמים גרמנים מזויינים. האופה בטח בחסותם ולא שיער שהלוחמים יעזו להיפרע ממנו. יום אחד שלחנו אליו מכתב וביקשנו שיתחייב לתרום מדי שבוע בשבוע כמה עשרות ק"ג לחם שחור. האופה הבטיח שלמחרת היום יתן את הלחם. למחרת באו שניים מחברינו ושקים בידיהם לקבל את הלחם, אבל האופה התחרט בינתיים, כנראה לאחר התייעצות עם ידידים, וענה שאין הוא יכול לתת. אז ניתנה פקודה לקבוצה להפקיע את כל הלחם השחור שנמצא אותה שעה במאפיה. למחרת הלשין האופה באוזני המנהל הגרמני של ה„שופ" והודיעתו סיפר שהיהודים גזלו ממנו כמות לחם כפולה מזו שנלקחה ממנו באמת. החלטנו ללמדו לקח. בבוקר השכם עברה קבוצה דרך עליות הגג ולאורך כל רחוב לשנו וחדרה למאפיה. היהודים שנמצאו בה אותה שעה נצטוו לפנות אל הקיר, ומפקד הקבוצה קרא בקול את פסק־דינו של הארגון, לאמור: כל איש יהודי בגיטו חייב להושיט עזרה לאחזקתו של הארגון היהודי הלוחם. האופה לו זו בלבד שסירב לתת את חלקו מרצונו הטוב, אלא עוד הרהיב עוז להכות בלשונו את הארגון באוזני הגרמנים. על כן יופקע כל הלחם השחור, הלחם הלבן והעוגות אשר נאפו באותו יום. בטרם צאתם התרו בו שלהבא, אם לא ימלא את מה שנדרש ממנו, ישבית הארגון היהודי הלוחם את העבודה במאפייתו.

עזרה גדולה נעזרנו, בעיקר לאחר מרד ינואר, על־ידי יוחנן מורגנשטרן חבר הצ.ק. של פועלי־ציון צ.ס., שהיה גם חבר המפקדה. כדרייר ותיק, כלשונו, הכיר רבים ברובע והיה יוצא ובא בבתי יהודים אמידים, שותה תה בחברתם, ואגב כך היה מתחקה היכן טמון כספם. אלפי זהובים נאספו בעזרתו. זכור מקרה מחד: יום אחד הודיע לנו מורגנשטרן על יהודי אמיד מרחוב גורבוליפיה, שצבר הון רב מתחת קמה לאו־ליגלית. שיגרנו לאותו יהודי מכתב ובו תביעה להכניס לקופת הארגון סכום של 50 אלף זהוב וניתנה לו ארכה של 24 שעות. ביקשנו אותו שאם יחליט להיענות בחיוב לתביעתנו, יתלה על פתח ביתו פתק לבן כאות להסכמתו. סמוך לגמר הארכה, שלחנו חבר לבדוק מה המצב. את הדרך מדירת הפיקוד עד לביתו של אותו יהודי עשה השליח דרך עליות הגג, וכשקרב לדירתו – זו היתה בקומה העליונה – הבחין בפתק נעוץ בדלת. הבחור ירד על בהונות רגליו לבדוק מה כתוב שם, ובטרם הספיק לעיין בו, נפתחה הדלת וכמה גברים הסתערו עליו. לא היתה להם כל כוונת זדון. הם רק התחננו לפניו שיכנס לדירה. אבל הוא, במבוכתו, התחמק מידיהם, חזר למפקדה והודיע שהיהודי מוכן לפרוע. ובכל זאת, ליתר בטחון, נשלחה קבוצה בת ארבעה־חמישה חברים, ביניהם היו גם הנוך גוטמן וקאז'יק בעל הפרצוף הפולני.

היהודי היה מוכן, אמנם, לפרוע, אבל עמד על המקח. הוא טען שאין לו כל כך הרבה. קאז'יק הפשיל את שרווליו ואמר: מה הדיבורים הללו? והגביר, שחשבו לפולני, התחנן שיסלקו את ה„שייגץ" והוא יגמור בשלום עם היהודים. לאחר משאומתן מייגע הגיעו לעמק השווה. כיוון שאותו יהודי חשד שאחד משותפיו הוא שהלשין עליו החליט למסור את כל השותפים, אמידים ובעלי רכוש, לידיעת הארגון היהודי הלוחם. הוא פירט כמה כסף יש לכל אחד מהם והיכן הם מטמינים אותו, ואף הציע כמה יש להטיל על כל אחד. זו היתה עדת־גבירים כהלכה. ה„אכס" הזה הכניס, בסיכומו, כרבע מליון זהוב.

פרשה רצינית יותר היתה לנו עם יהודי אמיד ושמו ה' (כיום בארץ). היה זה יהודי ירא־שמים שעשה עסקים גדולים עם שולץ הגרמני. ידו היתה פתוחה לצרכי דת, לרבנים ולבתי־ישיבה, אבל אוזניו היו אטומות לפניותיו של הארגון. למעשה היה היהודי היחיד מן האמידים באותה סביבה שלא נענה. לא קל היה להיפגש אתו או לבוא עמו בדברים, כי רק לעתים רחוקות היה יוצא מפתח ביתו. לרוב היה מסוגר בחצרו, שמשמר הוורמאכט חנה בה.

באחד הימים נודע לאליעזר גלר, שהיה יוצא ובא בביתו של ג' הממונה מטעם הגרמנים על יהודים אזרחי חו"ל, שאותו ה' מטפל בהתקנת תעודה לאזרחות־זרה, ולפי שעה ללא הצלחה. שלחנו בחורה נאה אל ה' ובידה מכתב בחתימתו המזוייפת של ג'. במכתב, הוא מתבקש לבוא מיד – יש בשבילו בשורה מעודדת. ה' נתפתה להאמין שהתעודה המבוקשת סודרה לו, ובהתרגשותו ציווה על אשתו להגיש משקה ועוגות וכיבדו גם את הבחורה השליחה. ה' לבש את בגדי השבת ויצא לדרך. בפנותו לעבר נובוליפיה, נפל במלכודת – הבחורים שלפו את האקדחים, קשרו את עיניו בל יידע להיכן מוליכים אותו, טלטלוהו דרך עליות הגג והביאוהו לבית־הסוהר של הארגון היהודי הלוחם, בלשנו 56. כאן ריצה את עונשו שלושה ימים רצופים. הגישו לו אוכל ביד רחבה, כיאה לגביר – לחם לבן, חמאה ונקניק, אבל יומיים הוא לא נגע באוכל. ציוויתי להביא לו טלית ותפילין וגם ביצים למנוע חשש טריפה.

בינתיים קמה בהלה בגיטו. גם שולץ הגרמני, שנזקק לו בוודאי, חרד לשלומו, ואנו התחלנו לחשוש לתסבוכת. לעזרתנו בא ר' זישה פרידמן, אישיות ידועה בגיטו, ממנהיגי אגודת־ישראל. הוא נפגש אתי בביתו של קירשנבוים, ממנהיגי הציונים הכלליים, ושאל אם ה' נמצא ברשותנו. אמרתי לו שכל עוד הוא עומד בסירובו, לא ישוחרר. ר' זישה קיבל על עצמו את האחריות לפרעון הקנס וביקש פגישה עם ה'. הבאתי את ר' זישה לבית־הסוהר ושם שוחחו ביניהם השניים. לאחר השיחה יצא זישה ואמר שה' מתחייב לפרוע מכסה מסוימת מדי שבוע בשבוע – נדמה לי שהוטל עליו סך של 120 אלף זהוב. חברים במפקדה התנגדו לשחרור, כי חשדו בו שהוא מתכוון להוליך אותנו שולל. אבל משום כבודו של ר' זישה פרידמן, שלא יכולתי שלא להאמין לו, וכן מפני הסכנה הצפויה ממאסרו הממושך של ה', פקדתי להוציאו לחופשי. ה' סילק פעמיים את המכסה שהוטלה עליו ולא יסף, אולי בשל המאורעות שנתרגשו אחר־כך על הגיטו.

באותם ימים, כשהמוות התדפק על דלתות הגיטו, כשהרעב ומוראות החיים היו מהלכים ברחובות, נמצאו היהודים, שחיו חיי הפקר וכילו את לילותיהם במשחק קלפים ובהילולות וחינגות. ברחוב נובוליפקי הקים יהודי אחד קלוב למשחקי קלפים ו„אריסטוקרטיה" יהודית, שצצה ועלתה על פני הגלים העכורים של השואה והצליחה לעשות עושר, היתה מתכנסת באותו קלוב ומבלה עד עלות השחר במשחקי האזארד, בסביאה והילולה. החלטנו לחסל אותו ולתמיד קץ זה של דימורליזציה, להפקיע את הכסף הרב שנצטבר שם ולשים קץ למשתאות.

לילה אחד, לאחר סיור מוקדם, הודרנו במפתיע, קבוצה מעורבת של בחורים ובחורות, לבית הקלפים. מפקד הקבוצה עלה על שולחן, שלף אקדח וירה בתקרה. באולם השתלך הס. הוא נשא את דבריו ואמר: „בבית־העלמין אין שמחות. כשהגיטו עומד על סף כליון אין יהודים רשאים לבלות את לילותיהם במשחקי קלפים. כל הכסף יוחרם לטובת הארגון היהודי הלוחם". נשים נצטוו להיכנס לחדר הסמוך ושם הופשטו ונבדקו בדיקה קפדנית על־ידי בחורות שלנו. כל השעונים ותכשיטי הזהב והכסף והאבנים הטובות הופקעו. זה היה גם דינו של „הבנק" שהיה צבור על השולחן. בטרם שהחבורה שלנו הסתלקה, ניתנה התראה לבעל־הבית ולאורחיו לבל יהינו עוד להתכנס למשחקי קלפים.

כמה ימים לאחר מכן קיבלתי מכתב חתום בידי בעלת בית־הקלפים ובו בקשה ש„הארגון היהודי הלוחם הצעיר" ירשה לו לפתוח מחדש את הבית, כיוון שהוא משמש פינת תרבות יהודית בגיטו, וראוי, בימי מצוקה אלה, לדאוג גם לצרכי הנפש של היהודים. הוא עצמו נכון לעזור כמיטב יכולתו לארגון היהודי הלוחם.

אחד התפקידים הראשונים במעלה שעמדו בפני הארגון היהודי הלוחם היה לבער מתוך הגיטו את אנשי הגסטפו היהודי, אלה משתפי הפעולה שבעזרתם הצליחו מתי־מעט גרמנים לשלוט על המוני היהודים, לעשות בהם ככל העולה על רוחם ואף לשולחם להורג. בתקופה שבין ינואר לאפריל הוצאו להורג על־ידי הארגון כמה וכמה יהודים משתפי פעולה. אבל מזעזע ביותר היה מותו של ד"ר אלפרד נוסיג הישיש. הדור הישן זכר אותו מתקופת הקונגרסים הציוניים הראשונים, כאשר בצד הרצל ונורדאו הודקר נוסיג כאישיות רבגונית ביותר, איש אשכולות – משורר, מתימטיקאי, פסל וצייר, דיפלומט, מעין איש הרנסנס. איש בגיטו לא העלה על דעתו שאדם זה, שבע ימים ועלילות, עומד בקשרים חשאיים עם הגסטפו ופועל במרותם.

כשניסינו לרדת לחקר המניעים הנפשיים להידרדרותו של אדם זה היו אנשים, כמו ליפא בלוך (איש הקרן הקיימת, מן הציונים הוותיקים בפולין), שהסבירו את התופעה כתסביך נפשי שמקורו עוד בראשית. הופעתו של נוסיג על במת הציונות המדינית, כשעמד, תמיד, בצל – גם כאמן, גם כמדינאי, גם כמשורר. באחד הקונגרסים הראשונים הגיעו הדברים לידי קרע בינו לבין הרצל, ומאז שעזב את התנועה הציונית המאורגנת ניסה להופיע כלפי גורמים עולמיים כשליח ציבור בלי ציבור, בשם העם היהודי. קשרים עם הגרמנים היו לו עוד משנות עבודתו המדינית. בהזדמנות זו סיפר שעוד בימי מלחמת העולם הראשונה, בימי טבח הארמנים על־ידי התורכים, ניסה לשכך את זעם האמריקאים בשם הגרמנים. ולתכלית זו התייצב לפני מורגנטאו, שהיה אז ציר אמריקה בקושטא. בגיטו התייחסו אל ד"ר נוסיג ביראת כבוד, ואיש לא שיער שאדם זה מסוגל להיות סוכן לגרמנים.

לראשונה עוררה תשומת לב העובדה שבימי ההתקוממות בינואר, כשהרחובות היו ריקים מאדם, היהודים חבויים כולם במרתפים ובבונקרים, היה הוא היהודי שהרהיב עוז להלך ברחוב. היו גם שראוהו ניגש למשמר הגרמני בשערי הגיטו, מושיט להם תעודה, והללו – שרצחו באותם ימים מאות יהודים בדם קר והוציאו אלפים לטרבלינקה – פתחו לפניו את השער ליציאה לצד הארי. משנתבררו הפרטים הללו, אחרי ינואר, הוציא הארגון היהודי הלוחם פסק־דין מוות על נוסיג. הקבוצה שנשלחה אליו קיבלה הוראה לבדוק תחילה את הדוקומנטים שיימצאו בחדרו, ורק אם יעידו בבירור על קשריו עם הגסטפו – רק אז יבוצע פסק־הדין.

נוסיג שימש אז כמרכז מחלקה ביודנראט וגם גר בבלוק היודנראט ברחוב מורנובסקה 34. בקבוצה המבצעת היו זכריה ארטשטיין, מראשי הלוחמים בגיטו, אברהם דריאר ופייבל שוארצשטיין. הם נכנסו לחדרו של נוסיג ודרשו ממנו שיפתח את הארון והמגירות לבדיקה, אבל הוא סירב. הם איימו עליו בנשק. נוסיג כרע על ברכיו וביקש על נפשו. הלוחמים עמדו על שלהם ותבעו בתוקף שיתיר להם לבדוק את ארכיונו. בחילופי הדברים החריפים הפליט נוסיג משפט אחד שחרץ את דינו. הוא רטן „ברנר יקום את דמי" (ברנר היה איש ס.ס. שהיה ממונה באותם ימים על היודנראט ונחשב למומחה הגרמני לענייני גיטו וארשה). בו ברגע בוצע פסק־הדין.

בכיסיו של נוסיג נמצאו, בין השאר, תעודות ברזל מטעם הגסטפו, גם דו"ח שכתב על מרד ינואר, שהיה מיועד לגרמנים. בסקירה זו הביע את דעתו שאפשר היה להוציא הרבה יותר יהודים מגיטו וארשה לו היו אנשי הס.ס. מבצעים את האקציה בפחות גסות ואכזריות. יחס זה הוא שקומם את הנוער היהודי. עדיפה שיטת הפעולה מימי החיסול הגדול, שהיתה תכליתית יותר.

מבצעי הפעולה שירו בנוסיג אולי לא שקלו די בשעת מעשה, הם מיהרו להסתלק, הסתפקו בשלל מועט שנפל לידיהם ועזבו את נוסיג לנפשו מתבוסס בדמו. כעבור מחצית השעה כבר הגיעו הגרמנים אל ביתו. נוסיג נפצע קשה, אבל עדיין לא מת. הגרמנים העבירוהו מיד לבית החולים בגנשה ובו ביום הוציאו מדירתו את הארכיון בארגזים כבדים וגדולים והעבירוהו לרשות הגסטפו. נוסיג נשם עוד כמה ימים עד שיצאה נשמתו.

רכישת נשק

הכסף שנאגר בקופת הארגון הלוחם, היה, כאמור, רובו קודש לרכישת נשק ומיעוטו לאחזקת הלוחמים. תקציב הקיום היה מצומצם עד גבול האפשרי – 10 זהוב ליום לאיש (ארוחת צהריים ממוצעת היתה עולה עד 150 זהוב). הנהגנו שמירה קפדנית של אורח חיים צנוע – ביחוד נוכח סכנות מסביב ובחיים כפויים ללא עבודה. נקבע כחוק ולא יעבור שאוכלים רק לחם שחור, וגם המאפיות צוו להפריש רק לחם מסוג זה.

מרבית הכספים נועדו, כאמור, לנשק. בתקופה הראשונה נעשתה פעולת הרכש באמצעות המשלחת שלנו בצד הארי של וארשה. במרוצת הזמן שיגשג ופרח מסחר הנשק בתחום הגיטו גופו. המחירים היו כמובן מופרזים, כבתנאי רכישה במחתרת. הכלי היקר וגם הדרוש ביותר היה האקדח. תמורתו שולם פי שניים־שלושה ויותר מאשר תמורת הרובה. ואף מחיר האקדח עלה מפעם לפעם, ובמשך הזמן הוכפל והושלש. רבים בגיטו רכשו נשק לשם הגנה אישית.

את הנשק סיפקו בעיקר הקבוצות ה„פראיות", כך, קראנו להם, אשר בחלקן ניצלו את שמו של הארגון הלוחם ועמדו בקשרים עם קבוצות מבריחים פולנים. הכינוי „פראיות" ניתן לאותן קבוצות שהתארגנו בגיטו לתקופת ההכנות להתגוננות ללא מניעים אידיאיים. אנשיהן לא היו אנשי תנועה, שמטרתם היתה, בעצם, לנצל את ההפקר ואת המהומה, את חוסר הבטחון, כדי לאגור הון ולהיות.

הארגון לא פגע באותן קבוצות שעסקו באספקת נשק. ראוי לומר שהללו מילאו, בלי שנתכוונו, תפקיד נכבד במלחמת הגיטו. הם עשו את הדבר בכשרון ובפחות קורבנות, הודות למסורת של עסקי הברחה וקשרים עם מבריחים פולנים. רוב הנשק שעמד לרשות הלוחמים במרד אפריל נרכש בכספי מלא מידי הקבוצות הללו. כחשבון משוער, אני נוטה להעריך שמתוך 400 האקדחים שעמדו לרשותנו בימי מרד אפריל, סופקו כ־300 באמצעות הקבוצות ה„פראיות", 60 אקדחים קיבלנו מידי המחתרת הפולנית ו־30־40 באמצעות המשלחת שלנו בצד הארי.

היו בינינו שהציעו להסתער על הקבוצות הללו ולהפקיע מהן את הנשק בכוח, אבל הרוב במפקדה התנגד לכך מתוך הערכת התפקיד שקבוצות אלה ממלאות בחימושו של הגיטו. נכון שתמורת כל אקדח שולם סכום גדול של 5000־6000 זהוב (תמורת כדור אחד – 80 זהוב). בתקופה מאוחרת יותר, בשהותי, בצד הארי, התלוננו באוזני באי־כוח א.ק. (ארמיה קראיובה), שאין להשיג נשק ברובע, כי המחירים האמירו לאין שיעור. הסיבה – הגיטו משלם סכומים אגדתיים.

כשאני מסכם את חשבון רכישת האקדחים בלבד, הרי כ־350 מתוך ה־400 נקנו בכסף מלא במחירים מופקעים ותמורתם שילמנו כשני מיליון זהובים. לצורכי הקיום של כל הלוחמים בתקופה זו הוצאנו רק שליש מזה, היו, כמובן, הוצאות נוספות שהיו כרוכות בפעולה בצד הארי, בפעולת הקשרים, וכן ההוצאות של ייצור הנשק העצמי שעסקו בו בתחום הגיטו.

היהודים שנמצאו במאפיה נצטוו לפנות אל הקיר ומפקד הקבוצה קרא בקול את פסק דינו של הארגון: „כל איש יהודי בגיטו חייב להושיט עזרה לאחזקתו של הארגון היהודי הלוחם. האופה לא זו בלבד שסירב לתת את חלקו מרצונו הטוב, אלא עוד הרהיב עוז להכות בלשונו את הארגון באזני הגרמנים. על כן יופקע כל הלחם השחור, הלחם הלבן והעוגות אשר נאפו באותו יום".

באותם הימים פיתחנו ייצור עצמי של בקבוקי מולוטוב, פצצות וכד'. לא היו בינינו מומחים לכך וגם החומר הדרוש לא היה. אבל לאט־לאט התגברנו על הקשיים והגענו לייצור בהיקף ניכר.

לשם ייצור בקבוקי מולוטוב היינו זקוקים לבנזין ולנפט. שני מקורות סיפקו לנו מצרכים אלה: פרבס, יהודי ציוני נאמן, שהיה לו בן בתנועת „השומר הצעיר", העמיד לרשותנו את כל מלאי הבנזין והנפט שהיה ברשותו, וזו לא היתה כמות מועטת. הספק השני היה נהג העירייה, פולני, שהיה בא לעתים קרובות לגיטו לסידור עניינים ביודנראט. כל פעם שנכנס היה מוכר לנו את מלאי הדלק שלו. הוא היה מרוקן את המלאי ולעצמו משאיר רק את המעט שהיה דרוש לו ליציאה משערי הגיטו.

לבסוף השגנו גם את ה„רצפט" להרכבת בקבוקי מולוטוב. תורה זו למדנו מהר מאד. את הרצפט השיג בשבילנו מיכאל מה„בונד", מהנדס לפי מקצועו, הודות לקשריו עם המחתרת הפולנית. הכנסנו, כדרוש, נוסף לבנזין ולנפט, את כמות הסוכר ואת הציאנקאליום. את הבקבוקים היינו מכינים בסריות, ועל כל אחד מהם היו רושמים את התאריך. היה הכרח לשמרם במקום יבש, כיוון שבלחות היה נפגע כושר ההתפוצצות שלהם. מדי שבוע היינו מוציאים שניים־שלושה מן הבקבוקים לנסיון. כשלא התפוצצו, היינו מחליפים את העטיפה. קושי גדול גרם הטלטול מגיטו לגיטו – שלושה גיטאות היו זקוקים לנשק – והדבר היה כרוך בסכנת נפשות גדולה. לא מעטים הם היהודים ששילמו בחייהם בעברם מן הגיטו המרכזי לטבנס־שולץ. על כן הנהגנו דצנטרליזציה בדאגה למזון ובדאגה לנשק. לשלושת המפקדים של הגיטאות ניתנה, במשך הזמן, יד חופשית ברכישה ובייצור של בקבוקי מולוטוב.

הייצור החשוב ביותר היה פצצות מתוצרת בית. הסדנה המרכזית לייצור הן היתה בגיטו המרכזי. הפצצות נעשו מצינורות, שהיינו מוצאים בשפע בכל בית־עזוב הרוס. אורכה הממוצע של הפצצה היה 20־25 ס"מ, ובעצם היתה מורכבת משני צינורות, זה לפנים מזה. הצינור החיצוני עבה, קטע מצינור מים, ובתוכו צינור דק, לרוב עשוי פח. הצינור הפנימי היה ממולא חומר־נפץ סידית, לפעמים היינו מכניסים בין הצינורות רסיסי ברזל להגברת יעילותה של הפצצה. את פיו האחד של הצינור היינו מלחימים והשני היה עשוי הברגה ובתוך ההברגה היה חור קטן מפולש, שדרכו היו משחילים את הפתילה ששוליה נגעו בסידית. מסביב לקטע הפתיל החורג החוצה היינו קושרים, בצורה פרימיטיבית, כמה גפרורים. כדי להפעיל את הפצצה, היה צריך, כמובן להצית את הגפרורים. תהליכי הייצור היו מורכבים וקשים בגלל מחסור בבעלי מקצוע, חוסר נסיון, מחסור בחומרי נפץ, פתיל וכד'. אחר כך השתכלל הייצור הלך, היינו חורצים חריצים במשטח החיצוני של הצינור כדי להקל על ההתרסקות בשעת ההתפוצצות.

עם ייצור הפצצות הראשונות היה צריך לבדוק את טיבן. פצצת הנסיון הופעלה בקרבת חורבות של בתים עזובים. כאשר הנסיון הוכתר בהצלחה המשכנו בייצור המוני של פצצות. בימי מרד אפריל עמדנו על כוח המחץ שלהן כשראינו את גוויות החיילים הנאצים המתרסקות ואת שלוליות הדם שנותרו אחרי ההתפוצצויות.

הפצצות היו פרימיטיביות, כמובן, אבל הן מילאו תפקיד עצום בקרבות. קול נפצן היה גדול. היו שקראו להן „הנשק הסודי היהודי". הקושי העיקרי היה בטלטולן. בשעת נסיגה או זחילה דרך העליות היו הגפרורים נושרים או נרטבים והיה צורך לחזור ולקשור גפרורים לפתילה. בשעת קרב היו ה„קטנות" הללו מעצבנות. בשעת ההפעלה היה האחד מחזיק בפצצה וחברו היה מציתה ומיד היתה נזרקת למקום המיועד.

בחודשי מרץ ואפריל הטמנו פצצות מתחת לאדמה והן מילאו תפקיד של מוקשים. כדי להיכנס לגיטו טבנס־שולץ מהבפלשטללה, למשל, היו הגרמנים צריכים לעבור בשער שליד נובוליפיה – ולזנה. בדרך כלל לא עמד בשער זה משמר גרמני. ממרתף של בית סמוך חפרנו מנהרה ארוכה שסופה הגיע לתחתית הכביש בקרבת השער. שם למטה, בבור החפור, יצקנו בית־קיבול מבטון. בתוכו הנחנו סידית, ופתיל ארוך נמתח משם עד למרתף המוצא. הכוונה היתה, כמובן, להפעיל את חומר הנפץ בשעה שיעברו חיילים גרמנים בסך בשער. אבל דווקא כאן המבצע לא הצליח. במקרים אחרים הפעיל חומר הנפץ בהצלחה וקיפח את חייהם של גרמנים רבים. כך היה הדבר בגיטו המברשתנים, במקום שיכולנו להעזר בחשמל. צריך היה לנעוץ את התקע כדי להפעיל, חשמלית, את המוקש, וזה עשה שמות באויבים.

עובדות אלה מאירות פינה אחת בלבד בחיי הארגון היהודי הלוחם, באותה תקופת שקט, לכאורה, בימי הדממה שלפני הסער. הסער לא איחר לבוא. הגרמנים חידשו את נסיון ההשמדה של שארית הפליטה, ובעקבותיו פרץ מרד אפריל.

דירות

דירות למכירה 1200

• הכי דירות [illegible] בת"א [illegible] "שליב" 03-7514856 (#13903)

ת"א–ים

דירות למכירה 1200

• ע"י [illegible] דירת חדר [illegible] (80 בית) 46.000 03-224904 ,03-265064 (#13948)

עסקים

• [illegible] 052-78655 059-79695 (#13904)

תגמעים 2700

• לבנייה [illegible] 03-661779 (#13891)

הצעות עבודה

• [illegible] 03-289493 (#13946)

• –.16 ש"ח לשעה לבעלי/ות [illegible] (#13933)

• [illegible] 1500 [illegible] 117. (#13931)

• [illegible] 03-540805 (#13927)

• [illegible] 03-398471 (#13929)

• דרושים [illegible] 559753 ,337380 (#13936)

• [illegible] 03-252005 (#13922)

• לעיתון "עולם האומנה" דרושה [illegible] 202249 (#13915)

• לעיתון "עולם האומנה" דרושים/ות [illegible] 282567 (#13916)

• [illegible] 052-544263 ,052-544080 (#13912)

• [illegible] 03-916602 (#13914)

• [illegible] 03-250052 (#13918)

• [illegible] 03-822686 ,03-829153 (#13909)

• [illegible] 03-9225843 (#13907)

• דרוש אינסטלטור/ית או סטודנט/ית לתפקיד של שוק טלפוני בחברה [illegible] 03-204711 ,03-283423 (#13908)

• דרוש [illegible] 03-336868 (#13906)

• דרושים תלמידים [illegible] (#13905)

• דרושה תופרת [illegible] 03-654438 (#13902)

• לאומנת [illegible] 03-661211 (#13898)

• לידנאל [illegible] 03-245531 ,03-245541 ,03-222266 (#13894)

• לידנאל [illegible] 88 תל-אביב טל. 03-245541 ,03-222266 ,03-245531 (#13893)

• [illegible] 03-292949 (#13892)

• אישה לטפל בית [illegible] 14.00 - 10.00 ברמת-אביב 03-419049 (#13889)

• לידנאל צבעים תעשייתיים [illegible] 03-245531 ,03-245541 ,03-222266 (#13888)

• [illegible] 03-762258 (#13881)

• [illegible] 03-413556 (#13880)

• [illegible] 827120 (#13877)

• [illegible] 03-330065 ,03-337311 (#13876)

• [illegible] 052-35887 (#13874)

• [illegible] 03-980167 (#13873)

• [illegible] 03-535716 שלוחה 358 (#13872)

• [illegible] 03-840721 ,03-889022 (#13871)

• [illegible] 03-840721 ,03-889022 (#13870)

• [illegible] 03-840721 ,03-889022 (#13869)

• [illegible] 03-889022 ,03-840721 (#13868)

תחבורה

• [illegible] 3600 [illegible] 03-252477 ,08-707496 (#13954)

• [illegible] 1974 504 [illegible] 2080 [illegible] 03-5561467 (#13950)

• [illegible] 03-491677 ,03-492482 (#13956)

• [illegible] 1600 [illegible] 1983 [illegible] 03-582856 ,03-862810 (#13901)

• [illegible] 1983 [illegible] 1981 [illegible] 03-712048 (#13883)

• [illegible] 81 88,000 [illegible] 03-821818 [illegible] 03-890884-2 (#13875)

ביקתון 4600

• [illegible] 1100 82 [illegible] 70,000 [illegible] 03-323229 (#13882)

מציעים למכירה

• [illegible] 15 [illegible] 03-388574 (#13897)

• 3 [illegible] 2 [illegible] 03-744848 (#13890)

הדפסים 5820

• [illegible] 340 [illegible] 03-754007 ,03-834528 (#13900)

• לידנאל [illegible] 88 תל-אביב טל. 03-222266 ,03-295531 ,03-245541 (#13895)

הלבשה והנעלה 5800

• [illegible] .134 (#13885)

חגים 5110

• [illegible] 03-259654 (#13884)

הקלאות 5120

• [illegible] 03-941487 (#13887)

ריהוט והדיה 5270

• [illegible] 43 03-226932 (#13941)

• [illegible] 24 [illegible] 03-373815 (#13878)

ניקיון ואחזקה 5550

• [illegible] 03-510030 (#13939)

• [illegible] 03-318579 (#13896)

ציוד תקשורת 5635

• [illegible] 03-480551 (#13953)

ציפוי אבטחות 5645

• [illegible] 052-78862 [illegible] 02-638797 ,04-333454 (#13937)

• [illegible] 03-377116 ,02-416621 ,03-373668 (#13886)

ירושלים

הלוואות 5180

• הלוואות לסכומים עד 24 תשלומים [illegible] 02-246014 [illegible] 6 (#13944)

שופר-סל

לסניפי חיפה והכרמל

דרושים

מנהלי מחלקות ירקות

עדיפות לבעלי ניסיון

מועמדים חסרי ניסיון יוכשרו לתפקידם.

המעונינים מתבקשים לפנות ביום רביעי 14.10.86 בין השעות 14.00 – 17.00 למר חיים שטינברגר בהיפרכל צומת הצ'ק פוסט.

U·MAN

עבור חברת שיווק גדולה מאוד

דרוש

מנהח"ש ראשי

רצוי מנהח"ש מדופלם (סוג ג' לפחות).

נסיון של 3 שנים לפחות.

רצוי בעבודה עם מחשב.

יכולת פיקוח על צוות עובדים.

המישרה מעניינת ודורשת רמת אחריות גבוהה.

גיל – עד 35; מגורים בגוש דן.

שכר נאה למתאימים.

לפנות ליהודה בטל. 03-292949. מישרה 44.

סודיות תשמר בקפידה.

שופר-סל

למחלקה הטכנית דרוש

חשמלאי

(לעבודות תחזוקה ופיתוח)

מועמדים בעלי ניסיון של 5 שנים לפחות מתבקשים לפנות למחלקה הטכנית, רח' הסיבים 39, קרית מטלון פ"ת, טל: 03-9233345

שופר-סל

דרושים

סגני מנהלי סניפים

לאזור גוש דן והמרכז

המועמדים שיתקבלו יוכשרו לתפקידים במשך כחודשיים.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים וניסיון קודם אל: שופרסל בע"מ, מחלקת כ"א, ת.ד. 84 פ"ת מיקוד: 49100.

מישלב בית ספר תעשיתי לחניכים

1. דרושים מורים לחשמל, ספרות, הנה"ח, ואנגלית

לשנת הלימודים תשמ"ז במשרות מלאות.

2. דרושים עובדים קהילתיים מורים או עובדים סוציאליים

לפנות לדוד הרברט סמואל 3 תל-אביב טל. 03-829153 03-822686

למשרד אדריכלים

דרוש

1. אדריכל/ית בעל/ת נסיון רב בעיצוב פנים

2. מבנאי/ת בעל/ת נסיון

03-269312 03-256354

לגדעון אוברזון בוטיק

דרושה **מוכרת מנוסה**

נשים בעלות הופעה נאה

דוברות אנגלית / צרפתית

לפנות אירה 03-440418 לריאיון

דרושים

צבעים תעשייתיים לזיהוד אלקטרוני

לפרטים נא לפנות לטלפון 03-8231758 03-8234258 היום ב' 14/10/86 בשעה 16.00

מנוי מביא מנוי

מבצע

...בוקר טוב עם עיתון טוב „דבר"...

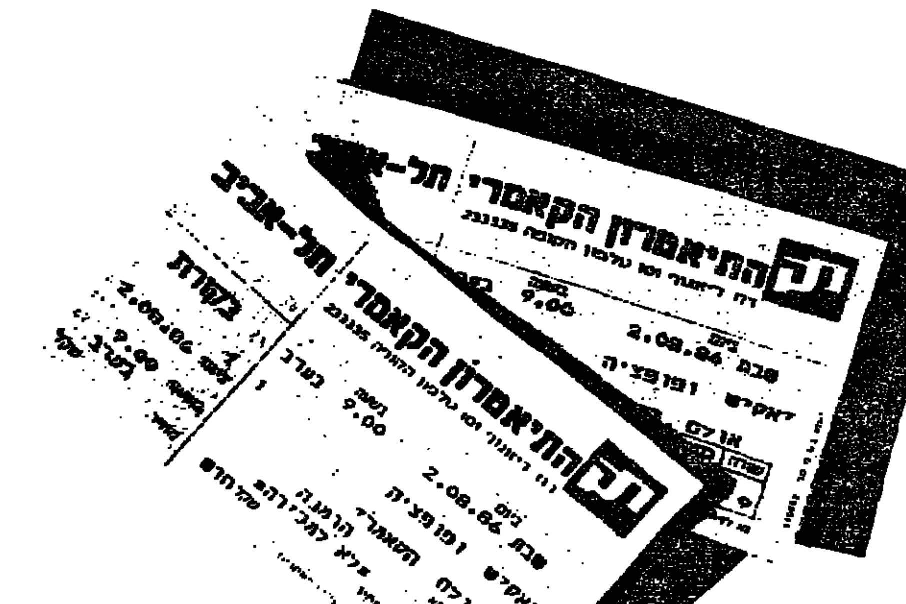

מנוי מביא מנוי
למה שידידיך לא ייהנו גם הם מעיתון "דבר"?

אתה יודע כי „דבר" של היום הוא העיתון הטוב ביותר.
צרף את ידידך לקוראי „דבר" בתנאים מיוחדים של **50% הנחה**
(11.35 ש"ח לחודש) ותקבל זוג כרטיסים להצגה בתיאטרון הקאמרי לפי בחירתך.

...ערב טוב עם תאטרון טוב ה„קאמרי"...

במבצע מיוחד ניתן לך כל-בוקר לביתך עיתון „דבר"

ב-**50% הנחה** ממחיר המנוי למשך חצי שנה הראשונה

15% הנחה למשך 6 חודשים נוספים.

הוצאת עיתון „דבר" מתחייבת באה שלא למשוך כספים מעבר לסכומים המצוינים לה

עיתון „דבר" אגף השיווק שינקין 45 ת.ד. 199 מיקוד 61001 ת"א

פרטי המוזמנים:

שם ______

משפחה ______

כתובת ______

______

טלפון ______

[illegible] 1420

חוזרים לעתונות טובה דבר

למחלקה המשרדית בתל-אביב רחובות ואשדוד

דרושים

★ **מזכירות ע/א**
ידע בעבוד תמלילים + טלקס

★ **פקיד/ה רישוי**
בעל/ת תעודה לסיווג תיקי יבוא

★ **פקידה לכ"א**
עם נסיון במעבד תמלילים PC I.B.M

למתאימות שכר הולם ויחס אישי

בפרטים לפנות:

תל אביב גורדון 88

03-245541 - 22226

רחובות הרצל 187

08-455904

אשדוד רוגוזין 8

055-33644-32221

12 שנות עבודה ונסיון לרשותך

דנאל בע"מ

החברה לשירותי כח אדם

תל-אביב, באר-שבע, ירושלים, רחובות, אשדוד

קבי לירן

לירן פלסט בע"מ ★ לירנקו בע"מ

לתעשיית מערכות [illegible] לתעשייה וחקלאות בארץ ובחו"ל

דרושים עובדים דינמיים בעלי אתגר:

סוכן שיווק — לאזור המרכז

סוכן שיווק — לאזור אשקלון (תושב הסביבה, אפשרי במשרה חלקית)

סוכן שיווק — לאזור באר-שבע (תושב הסביבה, אפשרי במשרה חלקית)

★ בעל כושר שיווק עצמאי מוכח
★ בוגר תיכון
★ אפשרי — רקע הנדסי או טכני מתאים

מזכירה:

למפעל המשרד, התקשרות עם חו"ל ועזרה למנהל.

★ בעלת כושר ארגון ויכולת עבודה עצמאית.
★ השכלה תיכונית מלאה. שליטה מלאה באנגלית, אפשרי הדפסה וידיעת שפות נוספות.

רצוי רקע: במזכירות, טיפול ביבוא או יצוא ובשיווק, או אקדמאית בעלת כושר מתאים.

לפנות: "לירן" — דרך חיפה 104 ת"א טל. 03-5464222

למשרדינו בתל-אביב רחובות ואשדוד

דרושים

★ **מהנדס טכנולוג מזון**
למפעל בשר (ת"א)

★ **מהנדס מכונות לאחזקה**
נסיון במתקנים כימים אוטומציה רובוטיקה ופנאומטיקה בעל נסיון בתחום הכרחי

★ **מהנדס מכונות**
לפיתוח וגיבוי הנדסי

★ **מהנדס כימיה**
נסיון במעגלים מודפסים

★ **הנדסאי/טכנאי מיכשור ובקרה**
עם רשיון לחשמלאי מוסמך (אשדוד)

★ **הנדסאי/טכנאי כימיה**
1. למעבדה (אנליזות) לגיבוי ופיתוח תהליכים בעלי נסיון בתחום
2. מתחלים

★ **הנדסאי/טכנאי מכונות**
מתחלים למפעל ביטחוני (אשדוד)

למתאימים שכר הולם יחס אישי ותנאי שכר מעולים בדבר פרטים נוספים לפנות לסניפנו בצירוף קורות חיים בכתב יד.

בפרטים לפנות:

תל אביב גורדון 88

03-245541 - 22226

רחובות הרצל 187

08-455904

אשדוד רוגוזין 8

055-33644-32221

12 שנות עבודה ונסיון לרשותך

דנאל בע"מ

החברה לשירותי כח אדם

תל-אביב, באר-שבע, ירושלים, רחובות, אשדוד

המשטרה אתגר

משטרת ישראל

דרושים שוטרי/ות תנועה וסיור

דרישות התפקיד: 11 שכ"ל לפחות, לאחר שרות בצה"ל, בריאות תקינה גיל עד 35, עדיפות לבעלי רשיון נהיגה.

מקום השירות: ירושלים, ת"א, חיפה.

המעוניינים/ות מתבקשים/ות לפנות בצרוף תעודת השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הגיוס המפורטות להלן:

תל-אביב – רח' הרכבת 14 טל' 3–628290"03
ירושלים – רח' המלך ג'ורג' 8 טל' 244433"02
חיפה – דרך חטיבת גולני 21 טל' 661067"04
רחובות – רח' הרצל 206 טל' 487488–08

סודיות מובטחת

U·MAN

עבור קונצרן תעשייתי בתחום העץ

דרוש

מנהל מחסן

לניהול מחסן תוצרת גבוהה, כולל טיפול בשיווק ליצוא ובלקוחות בהשוק המקומי המגיעים למפעל. העבודה הדוקה עם מחלקות היצוא והייצור, וכוללת עבודה עם מחשב.

המישרה עצמאית מאד ודורשת אחריות רבה.

נסיון בתפעול מחסן בקנה-מידה גדול, כולל צוות עובדים – הכרחי.

העבודה בגוש דן. שכר ותנאים הולמים למתאימים.

לפנות ליהודה בטל. 03-292949. מישרה 666.

סודיות תשמר בקפידה.

U·MAN

עבור אחד מלקוחותינו, מפעל גדול בירושלים,

דרוש

חשמלאי בכיר

לעבודת האחזקה השוטפת במפעל.

התמצאות בבקרים אוטומטיים, מנועים ומתח גבוה ונמוך – הכרחיים.

רשיון למתח נמוך – הכרחי.

נסיון באחזקה אוטומציה – רצוי מאד.

האחריות – על כל מערכת החשמל של המפעל.

תנאים ושכר הולמים למתאימים, כולל רכב צמוד.

עזרה בדיור באה בחשבון.

לפנות ליהודה בטל. 03-292949. מישרה 355.

סודיות תשמר בקפידה.

שופר-סל

דרושה

קלדנית

לסניף רמת-אביב

לפנות למנהל הסניף רח' ברזיל 15
אוטובוסים: 24, 27, 45, 49

לכפר הילדים „ורדים" בעדר

דרושה

„אמא"

★ לא נשואה (אפשר עם ילד)
★ השכלה תיכונית ומעלה
★ גיל 25 עד 40

למתאימה תנאים טובים ומגורים במקום

נא לפנות בצרוף קורות חיים

לת.ד. 64 עדר 80750

או לטלפון: 057-956888 או 057-958843

שופר-סל

לסניף רמת-אביב ג' דרושים

— קופאיות
— עובדי מאפיה

נא לפנות למנהל הסניף רח' אחימאיר 1 אוטובוסים: 13, 27.

U·MAN

עבור חברת ביטוח גדולה אנו מחפשים אנשים הרוצים ב-

קריירה חדשה

המתאימים יהיו בעלי מרץ והתמדה, וכן יכולת טובה ביחסי אנוש.

גיל – מעל 24, והשכלה תיכונית לפחות.

העבודה בתחום השיווק, מעניינת וכרוכה במאמץ ואתגר.

הדרכה יסודית ועזרה יינתנו למתאימים/ות עד להצלחתם.

אפשרות טובה להכנסה גבוהה מאוד.

לפנות ליהודה בטל. 03-292949. מישרה 209.

למשרד אדריכלים

דרוש/ה

1. אדריכל/ית בעל/ת נסיון רב בעיצוב פנים.
2. מבנאי/ת בעל/ת נסיון.

269312 256354

למרכזי מרכבים

חדשים

רוכשי מודעות בפריפ

אפשרות להכנסות + אחוזים

03-339984

למחלקה הטכנית בתל-אביב רחובות ואשדוד

דרושים

★ **כרסמים/חרטים**
קונבנציונלים ו-C.N.C עם נסיון.

★ **חשמלאי ראשי**
עם נסיון בתעשיה + שליטה באנגלית

★ **רתכי שריון**
נסיון בכרחי

★ **מסגרים רתכים**
1. להרכבת צנרת נסיון הכרחי.
2. ידע בחיתוך בברנרים.

★ **מחסנאי**
עצמאי לניהול מחסן מתכת + ידע באנגלית בעל נסיון צבאי

★ **מסגרים לזווד אלקט'**
בעלי נסיון של 3 שנים

★ **פחח תעשייתי**
בעל נסיון בעבודות פח עם ידע בקריאת שרטוט מכני ידע בפריסות וניסיון בהפעלת מכונות חירור כיפוף לעבודה באיזור חיפה (למגנות לדגמל אשדוד)

★ **רתכי CO_2**
בעלי נסיון

★ **מבקרי איכות אלקטרו מכני**
בעלי נסיון למפעל ביטחוני (אשדוד)

★ **מבלטן פח**
בבנית מבלטי פח לאחזקה שוטפת עם נסיון של 5 שנים

★ **מנמהלי חשבונות**
סוג ב,ג עם נסיון למפעל ביטחוני (אשדוד)

★ **צבעי תעשיתי**
בעל נסיון בהתזה (למפעל ביטחוני)

★ **מבנאי מטוסים**
יוצאי חיל אויר למפעל ביטחוני (אשדוד)

★ **מלחימות**
עם נסיון במעגלים מודפסים (אשדוד)

★ **עובד/ות יצור**
1. למפעל מתכת
2. למפעל מזון

★ **מכונאי תעשיתי למכונות מזון** עם נסיון

בפרטים לפנות:

תל אביב גורדון 88

03-245541 - 22226

רחובות הרצל 187

08-455904

אשדוד רוגוזין 8

055-33644-32221

12 שנות עבודה ונסיון לרשותך

דנאל בע"מ

החברה לשירותי כח אדם

תל-אביב, באר-שבע, ירושלים, רחובות, אשדוד

לאגף הקונגרסים של חברת תיירות גדולה

דרושים/ות

מקדם/ת מכירות

● דרוש ידע ונסיון קודם בענף התיירות ● עד גיל 40 ● שפות עברית ואנגלית על בוריין – שפות נוספות יתרון

מזכירה

● בעלת נסיון בעבודות משרד ● ידע בהדפסה עברית ו/או אנגלית

פקידה

● הדפסה עברית ו/או אנגלית

מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר לכוח-אדם טלפון 03-650862, שלוחה 51 מיום שלישי.

לחברה לייצור ושיווק מוצרי חלב

דרוש

משווק

התפקיד: חלוקת סחורה לחנויות וקידום מכירות.

הכישורים: נסיון קודם בשיווק וקידום מכירות, תושב בת-ים או הסביבה, בעל רשיון נהיגה

– תנאים טובים למועמד המתאים –

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, נסיון, המלצות ושכר חודשי נדרש לת.ד. 4333 ת"א 61042 למס' 248

אסמור

מיזוג אויר בע"מ

דרוש

בקר איכות וטיב

בעל חוש טכני וידע בחשמל

המתאימים יפנו טלפונית, החל מיום ג'. 14.10.86, בין השעות 8.00—16.00 לקביעת ראיון לטל. 03-331466-7—א

[illegible]

שמונה נהרגו 46 נפצעו בתאונות

(ע). – שמונה אנשים נהרגו ו־46 נפצעו קשה ב־54 תאונות דרכים שארעו בשבוע החולף. בין הנספים ששה הולכי רגל, מחציתם קטינים. בין הפצועים 48 הולכי רגל, מהם 29 קטינים.

חנה פאר, סופרת „דבר" בשרון, מוסרת: בתאונת דרכים שארעה בשבת אחרי הצהריים בכביש החוף נתניה־חדרה נהרגה אשה וששה נפצעו, בהם שני ילדים. מכונית פרטית וטילון התנגשו במכונית טרנזיט צבאית.

ההרוגה היא לאה הלר (59) מקריית ביאליק. הפצועים הם יוסף נאור (38) מקרית מוצקין, רעייתו אביבה (33), בניהם טל וגיל, בני 5 ו־10, רוכב הטילון שמואל קופרו (16) מנתניה, נהג הרכב הצבאי שמעון שולי (19) מקריית אתא.

תשעה נפצעו

יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי, מוסר: תשעה בני־אדם, בהם שני ילדים בני 10 ו־12 שמצבם הוגדר קשה, נפצעו בסוף השבוע בשתי תאונות דרכים בקריות.

בתאונה שארעה אתמול אחר הצהריים ברחוב הראשי של קריית טבעון נפצעו ששה אנשים, מהם ארבעה בני משפחה אחת מנצרת עילית. התאונה ארעה כאשר מכונית „וולוו" נהוגה בידי תושב הכפר בשמת טבעון ניסתה, כנראה, לעקוף רכב ברחוב השקדים בטבעון. הנהג לא העריך נכון את המרחק והתנגש חזיתית במכונית „פיאט" שבאה ממולו. בעקבות ההתנגשות נתרסקה ה„פיאט" וה„וולוו" התהפכה וניזוקה קשה. ארבעה בני משפחת עדן, שישבו ב„פיאט", נפצעו. מצבו של בן המשפחה כבן 10 חמור. גם מצבו של אחיו, בן 12, הוגדר כחמור. מצבם של ההורים ושל שני נוסעי ה„וולוו" הוגדר קל עד בינוני.

בתאונת דרכים נוספת שארעה ביום ששי נפצעו שני שוטרים מתחנת זבולון ואשה מקריית חיים באורח קל. היה זה כאשר האשה היתה מעורבת בתאונת דרכים אחרת, בקריית ביאליק שממנה יצאה ללא פגע. האשה ביקשה מהשוטרים שילוו אותה לביתה בקריית חיים ובדרך לביתה ברחוב חומה ומגדל התנגשה ניידת המשטרה במכונית פרטית אחרת. האשה לקתה בהלם ושני השוטרים נפצעו קל והועברו לטיפול בתחנת מד"א בקריית ביאליק. האשה הועברה לטיפול ב„רמב"ם".

יורעאלוב לא תשוחרר בערבות

בקשתה של גיתית יורעאלוב, החשודה ברצח בעלה יוסף ב־26 בינואר 1986, להשתחרר בערבות ממעצרה – נדחתה ביום ששי בבית המשפט המחוזי בתל אביב.

השופטה, נביא פורת, דחתה את הערעור באומרה כי לאחר שעיינה בחומר הרב שהוצג בפניה, מסקנתה היא כי אין מקום לשנות את החלטת בית משפט השלום בענין זה.

3000 עולים מאתיופיה בבאר שבע

מאת אמיר רוזנבליט
כתב „דבר" בנגב

בבאר שבע ובאיזור נקלטו בשנים האחרונות כ־3000 עולים מאתיופיה. רובם נקלטו בעבודה, בלימודים ובהכשרה מקצועית. נתונים אלה מסרה בסוף השבוע המחלקה לקליטה ופיתוח בוועד הפועל בישיבה החגיגית של הוועדה המרכזת, לציון 100 שנה להולדת דוד בן גוריון, שנערכה במדרשת שדה בוקר.

מהנתונים שפורסמו עולה כי באר שבע היא העיר המובילה בקליטת עולים ובתוכה חיים ביום כ־25 אלף עולים מברה"מ, שהוא הריכוז העירוני הגבוה ביותר של עולים מארץ זו בישראל. מספר זה כולל גם כ־4000 עולים מגרוזיה וכ־3000 עולי קווקז.

עוד נמסר כי מפעלי המשק ההסתדרותי היו תשתית נאותה להתערותם של רבים מעולים בבאר שבע והנגב.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	09–05	בהיר
אמסטרדם	16–13	מעונן
בואנוס איירס	21–12	בהיר
הלסינקי	10–05	גשום
הונג קונג	26–24	מעונן
וינה	17–06	בהיר
ז'נווה	19–12	מעונן
טוקיו	19–17	גשום
טורונטו	07–02	בהיר
יוהנסבורג	22–08	לא נמסר
לונדון	17–11	בהיר
ליסבון	24–16	בהיר
מאדריד	26–13	בהיר
מונטריאול	00–07	בהיר
ניו יורק	13–06	מעונן
סאן פאולו	21–19	מעונן
פאריס	22–12	מעונן
פרנקפורט	13–05	מעונן
ציריך	18–14	מעונן
ריו דה ז'נרו	32–20	מעונן
שטוקהולם		לא נמסר
שיקאגו	14–06	גשום

תל־אביב: רחוב בן יהודה 41, טל' 243350
ירושלים: רחוב יפו 30, טל' 225233
חיפה: דרך הים 7, טל' 384655
באר שבע: רחוב האבות 38, טל' 35282
swissair

חוק חוזה הביטוח לא יחול עוד על קרנות הפנסיה

תביעת ההסתדרות שלא להחיל את חוק חוזה הביטוח על קרנות הפנסיה ההסתדרותיות התקבלה ובימים אלה פרסם שר המשפטים, אברהם שריר, צו בנדון – אמר ביום ששי, דב פלג, יו"ר האגף לביטוח סוציאלי.

רב פלג ציין שמאז קבלת חוק חוזה הביטוח ב־1981 ניהל האגף, באמצעות עו"ד יהודית נחמן, מאבק לשכנוע הכנסת שהוראות חוק זה מכוונות לביטוח מסחרי, וכי יש בו הוראות שאינן מתאימות לביטוח סוציאלי. זכויות המבוטחים ניתן לקיים באמצעות חוק הגנת השכר וחוקים אחרים. בין השאר יש בחוק הגנת השכר תשובה נאותה למבוטחים במקרה של הלנת קצבה.

פלג הביע תקווה שאם יוחק חוק פנסיה, הוא יכלול, בפרק הנוגע לפיקוח, סעיף מתאים למוסדות הביטוח הסוציאלי ובכך תבוטל תחולתו של חוק הפיקוח על עסקי ביטוח לגבי מוסדות הביטוח הסוציאלי.

ראשות היחידה לקבילות שוטרים לסנ"צ יעקב גרוסמן

מאת נתן רועי, סופר דבר לענייני משטרה

סנ"צ יעקב גרוסמן, מפקד מפלג חקירות ב' ביחידה הארצית לחקירות הונאה, עומד לעזוב אותה ולעבור למטה הארצי בירושלים.

גרוסמן, הנחשב לאחד החוקרים המעולים במשטרה, יתמנה, כפי הנראה, למפקד היחידה העוסקת בקבילות השוטרים ויועלה לדרגת ניצב משנה במקומו של נצ"מ יונינה גונן האמורה להתמנות לחברה קבועה בבית הדין למשמעת של המשטרה. גרוסמן ניהל בשנים האחרונות את החקירות הכלכליות הרגישות: פרשת בלאס, „קרן טרי", המעילה בבנק צפון־אמריקה ועוד.

במקומו עומד להתמנות רב־פקד אריה ליאור, איש היחידה הארצית לחקירות הונאה, הנחשב לבעל הישגים בתחום החקירות הכלכליות.

מינויו החדש של גרוסמן הוא חלק מנסיון המשטרה לקדם חוקרים מוכשרים ביחידה לחקירות הונאה. דוברת המטה הארצי, רות שלזינגר, אישרה אתמול את הידיעה.

חברה הסתדרותית תקים קאנטרי קלאב בנהריה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

החברה למרכזי תרבות וספורט ההסתדרותית תקים בשנת הכספים הקרובה (1987) קאנטרי־קלאב בנהריה – על כך סוכם בפגישה שנערכה בין מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר לראש עיריית נהריה, חיים לבב.

מדובר בשטח בן 34 דונם בצפון נהריה, סמוך למועדון הים התיכון. במקום ייבנו בריכות שחיה, מגרשי טניס, אולמות ספורט ומרכזי שעשועים.

לסופר „דבר" נודע כי חברה קבלנית בנהריה מאיימת להגיש בג"צ נגד העירייה אם לא תפרסם מכרז לבניית הקאנטרי קלאב ותבטל את החלטתה למסור את המגרש לחברה ההסתדרותית. לדברי נציג החברה הקבלנית, החלטת מועצת העירייה למסור את האדמה ללא מכרז אינה חוקית. במקביל פנה חבר מועצת העירייה, יהודה רחום, אל מבקר המדינה כדי שיבדוק את חוקיות העסקה.

מעיריית נהריה נמסר כי על מסירת הקרקע אין לפרסם מכרז. עוד נטען כי לחברה ההסתדרותית ניסיון בהקמת מועדוני נופש במקומות שונים. דוברת העירייה, רותי כרמלי, הוסיפה כי החברה התחייבה להעמיד את המתקנים לרשות הציבור הרחב במחירים זולים כדי לאפשר כניסה לכל דיכפין, דבר שחברה פרטית לא היתה מתחייבת לעשות.

פסיפס נחשף בווילה (יהודית?) עתיקה במשמר דוד

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

בבנין עתיק ובו רצפת פסיפס נתגלה במקרה בקיבוץ משמר דוד שבשפלה, ליד חולדה. זמן הבנין הוא התקופה הביזנטית וייתכן שהיה זה בנין יהודי או שומרוני. תוך חפירת תעלה בקיבוץ נתגלו שרידי מבנה שנחפרו בידי ד"ר יוסף פורת, ארכיאולוג מחוז החוף באגף העתיקות והמוזיאונים, בעזרת חברי המשק. נתגלו כמה חדרים בבנין. באחד מהם שרדה במצב טוב רצפה ובה עיטורים גיאומטריים, תוך הימנעות מתיאור דמויות אדם וחיה. באחד מחלקי המבנה נחפר אגן מלבני מרוצף ובתחתיתו נקב. אולי היה זה מקווה טהרה. בכל אופן לא נמצא בבנין שום סימן נוצרי.

יתכן שהיתה זו וילה של איכר. סביבה יש מבנים עתיקים פזורים, מערות ובורות, המעידים על יישוב כפרי דליל ולא כפר צפוף, כמקובל. הרצפה תשומר ותיכלל בשטח הגני של משמר דוד.

משני עברי הווילה נמצאים שעלבים, בה נתגלו שרידי בית כנסת שומרוני, ובחולדה, שלידה נתגלתה גת יהודית עם פסיפס שעליו מנורת שבעה קנים. מכאן שייתכן שגם מבנה זה שנתגלה הוא יהודי.

פסיפס נוסף, עדין יותר, נתגלה אף הוא באחרונה באיזור השפלה. זה פסיפס עדין יותר, שנחשף תוך הכשרת שטח לייעור בחורבת תנשמת, שבקרבת בית גבאלה. במקום נמצאו גם שברי רעפים. כנראה היתה אף זו וילה ביזאנטית.

(אוריאל בר־עמי). – נתן דניאל (27), משכונת קריית יובל בירושלים, נהרג ביום ששי בבוקר בעת שהתפוצץ רימון במכוניתו. הוא נכנס בשעה 6.45 בבוקר למכונית הטרנזיט שלו וכשהתניע אותה התפוצץ הרימון והרכב עלה באש. דניאל הספיק לצאת מן הרכב כשהוא סובל מכוויות קשות. צוות של מד"א ניסה להחיותו אך לשווא. דניאל חזר באחרונה בתשובה והיה נשוי ואב לילדה. הוא היה מוכר למשטרה על רקע עבירות סמים ובמשטרה סבורים כי נרצח על רקע חיסול חשבונות בעולם התחתון. כאן: המכונית השרופה (צילום: יצחק הררי)

ה„סכיניאדה" נמשכת: דקירה בקריית ים, שליפה בטבריה

מאת יוסי ליבוביץ ושמעון וייס, סופרי „דבר"

מקרי הדקירות בסכינים וכן האיום בהם נמשכים במקומות שונים. הפעם ארעו בקריית ים ושוב בטבריה. בקריית ים נדקר ביום ששי בערב נער כבן 16.5 בבטנו. הוא הובא על־ידי חבר לטיפול ראשוני במד"א קריית ביאליק ומשם הועבר ל„רמב"ם". מצבו מוגדר בינוני.

בחקירה ראשונית סיפר לחוקרי משטרת זבולון כי נפצע לאחר שנפל על מכשיר חד. הוא מסרב לשתף פעולה עם חוקריו. אולם מממצאים ראשונים של החוקרים התברר כי הנער יצא, ככל הנראה, ממועדון „סטפאני" בקריית ים, ואז נדקר על ידי אלמוני בבטנו. בעבר נחשד הנדקר כמעורב במספר התפרצויות שבוצעו בקריות.

בטבריה

בטבריה נעצר בסוף השבוע נער בן 16.5, תושב העיר, לאחר ששלף סכין־מטבח ואיים על חברו בן 13.5.

התקרית ארעה במהלך משחק טניס שבו שיחקו נערים כבני 13 במגרש העירוני. קבוצת נערים מבוגרת יותר הגיעה למגרש והחלה להפריע לילדים לשחק. עד מהרה התפתחה במקום מריבה קולנית שהפכה לחילופי מהלומות. תוך כדי כך שלף אחד הנערים הבוגרים סכין מטבח ואיים על הנערים הצעירים. אלה נמלטו מהמקום ומיהרו לדווח על כך למשטרה שעצרה את המאיים ושחררה אותו לאחר שנפתח נגדו תיק.

עידן חדש בחיפושי מים: ייכרה פיר ליד ההרודיון – לאספקתם לי־ם

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

חיפושי המים בישראל יכנסו לעידן חדש כאשר תמומש התכנית לכריית פיר באיזור ההרודיון במורדות הרי יהודה על סף המדבר, לעומק של יותר מקילומטר, במטרה לגלות מי תהום שנועדו לתגבר אספקת המים לירושלים.

הסכם על כריית הפיר נחתם בין חברת „מקורות" לחברת „מוריה". ההסכם אושר על ידי שר החקלאות אריק נחמקין ונציב המים צמח ישי וכן מועצת המנהלים של „מקורות".

חברת „מוריה" היא בבעלות משקיע אמריקאי העוסק בקידוחי נפט. התנאי שלו להסכם היה, כי המים צריכים להיות מיועדים לירושלים.

בהתאם להסכם, יערוך המשקיע האמריקאי סקר הידרולוגי ויקבע את מיקום כריית הפיר במטרה לגלות מים. אם יתגלו מי תהום, תרכוש „מקורות" את המים מ„מוריה" ב־35 סנט למ"ק. מחיר זה ישולם בעד כמות מים עד 18 מיליון מ"ק בשנה. כל כמות מים שתעבור את המכסה של 18 מיליון מ"ק תסופק חינם. עדיין לא נקבע המיקום המדוייק של הפיר שייכרה וכן אין יודעים מה כמות המים שתתגלה.

דובר „מקורות" אמר כי המדובר במקורות מים נוספים שאינם כלולים במאזן המים הארצי. הכניסה לעידן הפיר עשויה, אם הניסיון יעלה יפה, לחולל מהפיכה בטכנולוגיות המקובלות כיום בשאיבת מים בישראל. במקום מבנת הקידוח נהיה עדים לחפירת פירים ומנהרות באורכים מסויימים ולהתקנת ציוד השאיבה בתוכם וכן לקידוח ולהרחבת קידוחים קיימים באמצעות סילוני מים בלחץ גבוה.

בכריית הפיר תחזור ישראל אל התקופות הקדומות בהם חפרו פירים. פיר הוא חפירה עמוקה בקרקע אל תוך שכבות גיאולוגיות בדומה לקידוח, אלא שלא כמו בקידוח, החפירה בפיר היא בקוטר ובעומק גדולים יותר. כך שניתן להציב את המשאבה על בסיס איתן ולשאוב באמצעותה מים מעומק רב. בירושלים קיים „פיר וורן", מפעל מים תת קרקעי, שנחצב כנראה במאות העשירית או התשיעית לפני הספירה. „פיר וורן" נמצא בנחל קדרון ויורד עד למפלס מי התהום של מעיין הגיחון.

שעמום וסרבול מבריחים מורים מהוראת המדעים

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

תוכניות הלימודים במדעים הן משעממות, מסורבלות ולא מעודכנות. בחדרי המורים הן זוכות לביקורת חריפה ביותר שאינה יוצאת החוצה. משרד החינוך מוציא סכומי עתק המגיעים למיליוני דולארים (השנה 1.3 מיליונים) לבתי הספר לחינוך באוניברסיטאות כדי שיפתחו תוכניות ראויות, בלי להתייעץ במורים ואילו בתי הספר לחינוך כותבים תוכניות שאחר כך הם בעצמם פוסלים אותן. המצב גורם בריחת מורים מהוראת המדעים.

ביקורת זו נמתחה בסוף השבוע בכינוס לנושא הוראת המדעים שערכה החטיבה העל־יסודית בהסתדרות המורים בראשות רב רונן. בכינוס השתתף גם ד"ר שמשון שושני מנכ"ל משרד החינוך.

פרופ' דוד חן, המשמש יועץ שר החינוך להוראת המדעים, הגיב באומרו: „הביקורת נכונה בחלקה. יש תוכניות שעודכנו ואחרות לא. המדובר בתוכניות בביולוגיה, בחלק מתוכניות המתימטיקה והפיסיקה שבמשך שנים הוזנחו בצורה מחפירה. רק בשנה שעברה, הודות לשר החינוך, החלו להקצות משאבים מוגדלים לפיתוח ולעדכון התוכניות בתחומים אלה ויעברו שנתיים־שלוש עד שהפער יודבק", אמר חן והוסיף כי יש אסכולה הגורסת שתפקיד המורים כולל פיתוח תוכניות לימודים, אולם דעתו היא שפיתוח ספרי ותכניות לימוד, למרות שהוא צריך לשתף מורים, הוא עניין מקצועי מסובך הדורש התמחות מיוחדת ובחברה מודרנית יש צורך בחלוקת תפקידים. לדברי חן בכל אחת מארבע האוניברסיטאות, העוסקות בפיתוח לימודים, עסוקים מומחים אלה גם בהדרכת מורים, במחקר ובהערכה ולכן כוח האדם המצוי, הכולל כ־50 איש אינו מספיק כדי להצדיק את הפיגור בעדכון תוכניות הלימודים במדעים.

מבצע
של מנויים
על שבועון
„שער למתחיל"

„שער למתחיל" הוא שבועון מנוקד בעברית קלה, המיועד לעולים חדשים, ולוותיקים המתקשים לקרוא עיתון רגיל. „שער למתחיל" מתאים גם להקניית הרגלי קריאה בעיתון לילדים.
השבועון מביא את החדשות החשובות של השבוע האחרון, בלשון קלה ובליווי תמונות. השבועון הוא בפיקוח משרד החינוך.
מחיר מנוי לשנה (50 חוברות) כולל משלוח בדואר 23 שקלים חדשים בלבד.
בברכה
הנהלת „שער למתחיל"

לכבוד
הנהלת „שער למתחיל"
ת.ד. 1991 ת"א מיקוד 61001
[illegible]
שם ומשפחה ______ מספר ______ רחוב ______ עיר ______ מיקוד ______ טלפון ______
מצורפת בזה המחאה על סך 23 שקלים חדשים, משוכה על בנק ______ סניף ______
חתימת המנוי ______

69 קרונות להובלת פחם יירכשו בספרד

מאת יוסף מיכלסקי סופר „דבר"

זכרון דברים על רכישת 69 קרונות להובלת פחם בשביל הרכבת נחתם בסוף השבוע בין מנכ"ל הרכבת אליהו ברק לנציגי מפעל ספרדי שיבנה את הקרונות. החתימה הסופית על החוזה תיעשה בימים הקרובים על ידי הנציגים של ממשלות ספרד וישראל.

העסקה היא בהיקף של ארבעה מליונים דולר ובבניית הקרונות ישולב מפעל ישראלי. הקרונות יהיו מהסוג החדיש ביותר ויוכלו להוביל 65 טונה פחם כל קרון. הקרונות יסופקו שנה וחצי אחרי חתימת ההסכם.

דובר הרכבת, אילן פלקוב, מסר שהרכבת בודקת גם אפשרות לרכוש קטרים מצויידים במנועים של 3200 כ"ס במקום הקטרים בני 2200 כ"ס משום שקטר אחד גדול יותר מסוגל לתת תפוקה של שני קטרים קטנים ממנו. הכוונה לרכוש שני קטרים גדולים כדי להשלים את המערכת להובלת 2.5 מליון טונה פחם בשנה מנמל אשדוד לתחנת הכוח החדשה הנבנית באיזור אשקלון.

4000 שקל בעד ברכה ומצווה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

לתושבי צפת אין, כנראה, הנחה בעניני דת, הגם שמדובר בעיר המקובלים. אולי משום כך הם יקרים, במיוחד ברכות השנה החדשה ומצוות יום כיפור.

רק כך אפשר להסביר את האמרת המחירים הגדולה שהיתה בעיר בשבוע האחרון כאשר זריזים הקדימו ומכרו וקנו את מצוות יום־הכיפורים בבתי הכנסת בעיר. מתברר כי בבית הכנסת העתיק על שם הרב אלוש בצפת נמכרה הברכה לשנה החדשה ומצוות יום־כיפור ב־4000 שקל. הרוכש הוא מהנדס ידוע בעיר.

בבתי־כנסת אחרים נעו מחירי הברכות והמצוות בין 2000 ל־3000 שקל. בכמה מן המקרים הן נרכשו על־ידי אורחים חסרי ממון המקווים כי בכך יזכו לשנה טובה יותר. בעיר העתיקה בצפת, לעומת זאת, מתייחסים לכך אחרת: המחירים שם נעו בסביבות 100 שקל בלבד לברכה.

פיצויים לילד שאחיו נהרג בידי מחבלים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

ילד שאחיו נהרג בחדירת המחבלים לקיבוץ משגב עם באפריל 1980, יוכר כנפגע פעולות איבה – נקבע בשבוע שעבר בבית המשפט העליון בירושלים בהחלטה ראשונה מסוגה.

כזכור חדרה חוליית מחבלים לקיבוץ בצפון והתבצרה בפעוטון. הילד, שעתר לבית־המשפט, שהה בפעוטון יחד עם אחיו שנהרג במהלך החדירה. הוריו של הילד בקשו מבית־המשפט כי בנם יוכר כנכה פעולות איבה לאחר שנפגע פגיעה נפשית במהלך התקפת המחבלים וממות אחיו לנגד עיניו.

ההורים העידו כי הרשות המאשרת תגמולים לנפגעי פעולות איבה סרבה להכיר בנכותו הנפשית של בנם ולפיכך החליטו לפנות לערכאות. כאמור, החליט בית־המשפט העליון להיעתר לבקשת ההורים ובנם יזכה לפיצויים. גובה הסכום טרם נקבע.

בתערוכת הכלבים הבין־לאומית, שנערכה אתמול בגני התערוכה בתל אביב, זכה בתואר „אלוף האלופים" כלב מסוג „רועה גרמני" מ„בית ארז" שבמשמר השבעה (צילום: אבי שחיל)

צו לפתיחת השערים ב„טרבינול"

מאת דני צדקוני
סופר „דבר" בדרום

צו שביקשה מבית המשפט הנהלת מפעל „טרבינול" לציוד ואספקה רפואית באשדוד, אוסר על 200 עובדיו למנוע את הגישה למפעל ולמחסניו. ההנהלה טענה כי סגירת שערי המפעל תמנע מחולי כליות את התרופות שהם נזקקים להם. העובדים פתחו בשביתה בשבוע שעבר בתביעה להעלאת שכר. לדברי נציגיהם משתכרים רובם כ־400 שקל בחודש. „טרבינול" הוא בבעלות חברת האם מארה"ב, ולפועלים נאמר כי השביתה עלולה להביא לסגירת המפעל.

עוד מעיינות נתגלו בסטף

(עש"ת). – בשריפת קוצים שפרצה בשבוע שעבר בסטף, בשיף סבך פטל, הנמצא במורדות הסטף בתחום הכיבוי התגלו חמש בריכות מים ושני מעיינות נובעים, נוסף לשני המעיינות והבריכות הידועים עד היום.

הסטף משמש אתר תיירותי לתושבי ירושלים ולאחר שיקום האיזור יוכל לשרת ציבור רחב יותר של מבקרים.

המשתולל היה „במצב שכרות"

„יצאתי למחסום ארז כדי לנקום, ישראל קיסרו היה חבר שלי" התגונן ברוך מזרחי (39), תושב אשקלון, שהובא ביום ששי לבית משפט באשקלון לאחר שהשתולל במחסום ארז.

בפני השופט עמירם רבנברג טען בא כוח משטרה עזה כי החשוד בא ב־6 בבוקר למחסום והחל לידות אבנים על מכוניות עם לוחית זהוי מעזה ואף ניפץ שמשה. בא כוח המשטרה אמר כי החשוד הגיע „במצב של שכרות" והוא בעל עבר של הפרות סדר. השופט הורה להאריך את מעצרו בששה ימים וביקש להעמידו למשפט תוך תקופת המעצר.

ילד נפל מחומה ונהרג

מאת נתן רועי,
סופר „דבר"

אליעזר כהן, (8), מקריית משה בירושלים, נהרג אתמול לאחר שנפל מחומה בגובה של 1.5 מ' ברחוב המתמיד 8 בשכונת גבעת שאול. הוא התארח עם בני משפחתו אצל דודתו המתגוררת במקום.

● 12 [illegible] חשיש נתפסו בסוף שבוע על ידי בלשי [illegible] בתל־אביב. משקל החשיש הוא 3600 גרם וזו אחת מתפישות החשיש הגדולות באיזור תל־אביב בעת האחרונה.

● יעקב גבאי (23) מחיפה החשוד בבעילת קטינה בת 16, בסרסרות ובשידולה לזנות, נעצר ביום שישי על ידי בית משפט השלום בחיפה ל־15 יום.

● שלוש אניות נוסעים, המפליגות בקו חיפה המגיעות לארץ בימי ראשון בבוקר, שינו את לוח ההפלגות שלהן בגלל יום הכיפורים. אחת האניות, „סולפרין", הקדימה בואה והיא הגיעה לחיפה אמש עם 300 נוסעים. הנוסעים יצאו לסיור בירושלים. שתי האניות האחרות, „פלומה" ו„רוגניה", אמורות להגיע הבוקר לערוך סיורים לנוסעיהן בגליל ובמקום בירושלים. כל שלוש האניות יפליגו מנמל חיפה היום ב־2.30 אחר הצהריים.

הננו מודיעים בצער על פטירתו של יקירנו
יצחק כהן ז"ל
רעייתו: צילה כהן
בנותיו וחתניה:
עדנה ודוד סולודר – קבוץ גשר
תמי ואבי שין
הנכדים: אורן, גור ומאיה – ירושלים
הלוויה תתקיים ביום שלישי.
על המועד וסדרי הלוויה תבוא הודעה מיוחדת.

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי
אבינו וסבנו היקר
אביגדור אביטל ז"ל
נתייחד עם זכרו
ביום שלישי י"א תשרי תשמ"ז (14.10.86)
בשעה 16.30 עליה לקבר וגילוי המצבה
בבית העלמין הישן בבאר־שבע.
בשעה 17.30 טקס זכרון באולם מועצת עיריית באר־שבע
ידידיו ומוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה

במלאת 13 שנה לנפילתו של בננו־יקירנו
רס"ן דן זמירין ז"ל
במלחמת יום הכיפורים בקרב הבלימה ברמת הגולן
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בקבוצת כנרת
ביום רביעי י"ב בתשרי תשמ"ז 15.10.86
בשעה 3 אחר־הצהריים.
המשפחה
קבוצת כנרת

במלאת 13 שנים לנפילת בננו
סרן חיים חוצב (צ'יצקי) ז"ל
במלחמת יום כיפור
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי י"א בתשרי
תשמ"ז 14.10.86 בשעה 16.00 בחלקה הצבאית בבית
העלמין סגולה בפתח־תקוה
המשפחה
ובית גבעת השלושה

אזכרות לחברינו חללי מלחמת יום הכיפורים
סמל צביקה צימר ז"ל
ביום ג' י"א בתשרי תשמ"ז 14.10.86
בשעה 14.00 בבית העלמין בחולדה
אוטובוס יצא מתחנת „אגד" רחובות בשעה 13.10
סרן ראובן זכאי ז"ל
ביום ד' י"ב בתשרי 15.10.86 בשעה 16.00 בהר הרצל בירושלים
מיניבוס יצא מתחנת „אגד" רחובות רציף נסיעות מיוחדות בשעה 14.30
המשפחות
וקבוצת גורדוניה – חולדה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
שמחה שטיבל ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום ראשון
ט' בתשרי תשמ"ז (12.10.86) בשעה 09.45
לפני הצהריים בבית העלמין כפר־סמיר חיפה
הסעה מרחוב עקיבא 47 חיפה בשעה 09.15
המשפחה